NASLOV

Smeleje, prodorneje, bolj zavezujoče

stran 6

Leto XXXIV
Št. 14

Murska Sobota,
15. aprila 1982

CENA 10 DIN

VESTNIK

ŽITNICA SLOVENIJE NA KONGRESU — Z ustrezno družbeno in gospodarsko dejavnostjo, s posegi v urejanje prostora in z uporabo ustreznih agrotehničnih sredstev je treba vplivati na organizirano pridobivanje novih obdelovalnih površin, stalno izboljševanje rodovitnosti zemlje in intenzivnosti gospodarjenja na zemlji v zasebni in družbeni lasti. Tako je med drugim siła določeno in nazorno zapisano v predlogu resolucije za deveti kongres slovenskih komunistov, ki se je začel danes v Ljubljani.

Deveti kongres Zveze komunistov Slovenije

Po treh letih smo vnovič priče velikemu dogodku slovenskih komunistov — devetemu kongresnemu shodu delegatov 125 tisoččlanske zveze komunistov v naši republiki. Nanj — začel se je danes v Cankarjevem domu v Ljubljani in bo trajal do sobote — smo se tudi v Pomurju zavzeto, tvorno in odgovorno pripravljali, o čemer smo že nekajkrat in dokaj obširno poročali. Za tokrat smo iz celotnega spleta aktivnosti izločili troje, lahko zapišemo, da poglavitnejših spoznanj in usmeritev. Gre za smernice in napotke, ki so — po razvejani javni obravnavi — dobili posebno mesto v predlogih kongresnih listin: resoluciji in statutu. Povzemamo jih malone dobesedno. Namen trajanja in omejevanja zaporednega ponavljanja opravljanja mandatov za posamezne funkcije, zlasti v najvišjih in političnoizvršilnih organih, je razvijanje in zagotavljanje načela kolektivnega dela, odločanja in odgovornosti v zvezi komunistov. Statut določa, koliko lahko največ traja mandat za posamezne funkcije, ki se lahko ponovi le enkrat zapored. Skladno s tem načelom so osnovne organizacije in organi zveze komunistov dolžni zagotavljati demokratično in javno kadrovsko politiko, širjenje kadrovske podlage, zamenljivost članov v vseh funkcijah v zvezi komunistov, omogočati uveljavljanje osebnih sposobnosti in ustvarjalno delovanje članov, razvijati tovariške odnose, na katerih temelji vzajemna in medsebojna povezanost delovanja članov osnovnih organizacij in organov. Hkrati pa se moramo boriti zoper pojave in nosilca nekolektivnega dela in odločanja, zlasti zoper karierizem, privatizacijo odnosov, dušenje ustvarjalne kritike, liderstvo, oblastniško obnašanje, pa tudi zoper izmikanje posamičnim in skupnim obveznostim in nalogam.

Tako pravi predlog sprememb in dopolnitev statuta Zveze komunistov Slovenije, s čimer bistveno razčlenjuje Titova razmišljanja in pobude z osmega kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije. Takrat je Tito med drugim dejal: »Mislim, da nas k takšnemu načinu dela obvezuje s svojim bistvom naš samoupravni sistem. Takšna metoda in oblike organizacije izvirajo posebej iz potrebe, da delegatski sistem nemoteno deluje in se izpopolnjuje. Zato bi se morali že zdaj lotiti pretresanja takšnih metod in oblik ter postopoma preiti h kar najširšemu uresničevanju vsega tega«.

Izbrali smo še dvoje vsebinskih navedkov iz predloga resolucije, ki ne zadevajo zgolj interesov delovnih ljudi in občanov tega dela severovzhodne Slovenije, marveč dosti širše.

Proizvodnja hrane in industrijskih surovin mora temeljiti na sodobnih proizvodnih postopkih in tehnologiji, močneje naslonjena na razvoj in uporabo raziskovalnih dogajanj ter na stalno izobraževanje kmetijskih proizvajalcev. Kmetijstva v naši razvojni in tekoči politiki ne smemo obravnavati ločeno od drugih gospodarskih dejavnosti. Delavci vseh organizacij združenega dela morajo neposredno ali prek svojih temeljnih bank združevati sredstva za uresničevanje razvoja prednostnih dejavnosti, zlasti za vlaganja v kmetijsko infrastrukturo in razvoj poljedelske in živinorejske proizvodnje. Samoupravno združena sredstva je treba usmeriti na tista področja kmetijske proizvodnje v Sloveniji in Jugoslaviji, ki lahko v sorazmerno krajšem času najbolj povečajo pridelek hrane in spodbudijo razvoj vsega kmetijstva. Z nadaljnjim podružbljanjem kmetijske proizvodnje in uveljavljanjem novih načinov in oblik proizvajanja se bomo najbolj učinkovito zoperstavljali pritiskom po odpravi sedanjega hektarskega maksimuma, ker bi to krepilo težnje po ohranjanju in oživljanju zasebno-lastniškega monopola nad zemljo in kmetijsko proizvodnjo in vodilo v gospodarsko in socialno razslojevanje kmetov in vasi.

Zveza komunistov Slovenije se s posebno skrbjo zavzema tudi za uresničevanje posebnih pravic madžarske oziroma italijanske narodnosti in njunih pripadnikov, s katerimi jim je zagotovljen njihov vsestranski napredek in razvoj ter kulturna in nacionalna identiteta. Prizadevala si bo doseči, da bo večinski narod zagotavljal in razvijal pogoje za vsestranski napredek narodnosti in za uresničitev njihovih posebnih pravic kot neločljivi element svoje lastne svobode in razvoja. V interesu večinskega naroda je, da se zoperstavlja pojavom nacionalizma in narodnostnemu odtujevanju.

Utemeljeno lahko pričakujemo, da bodo omenjena določila na devetem kongresu slovenskih komunistov doživela še kakšno spremembo in dopolnitev, seveda pa vsestransko podporo in potrditev.

Še teden do prihoda štafete

Štafeta mladosti, simbol bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti ter neomajne privrženosti Titovi poti, ki ji tudi letos izkazujemo vso svojo naklonjenost, bo prihodnji teden prišla tudi v naše kraje. Zvezna štafetna palica, ki bo obšla vso Jugoslavijo in 25. maja prispela na stadion JLA v Beograd, kjer bo osrednja slovesnost ob dnevu mladosti, se bo namreč kar dva dni, to je 23. in 24. aprila, zadrževala v Pomurju. To bo praznik vseh nas, ker se bodo s štafeto mladosti zlili vsi naši občutki, vtkani v sporočilo vseh pobratenih, enotnih in enakopravnih narodov in narodnosti naše samoupravne socialistične skupnosti. Boj za socializem in samoupravljanje, ki ga bijemo danes in ga bodo bile tudi generacije, ki prihajajo, pomeni v bistvu nadaljevanje Titove poti in potrditev razredno revolucionarnih in marksističnih temeljev naših družbenih sprememb.

V tem znamenju bodo zvezno štafeto mladosti v petek, 23. aprila, ob 18.50 pri zadružnem domu v Žerovincih prevzeli ljutomerski mladinci od svojih vrstnikov iz ormoške občine. Od tod jih bo pot vodila do Ljutomera, kjer bodo štafetno palico najprej prevzeli ob 19.10 pri stari lekarni, nato pa na mostu pri kulturnem domu. Na nogometnem stadionu, kjer bo osrednja slovesnost, pa jo pričakujejo ob 19.20. Tam bodo nosilcem zvezne štafete pripravili pester kulturni spored, v katerem bodo nastopili pihalni orkester glasbene šole, tamburaši OŠ Razkrižje, recitatorji gimnazije, ritmična skupina OŠ Ivan Cankar, pevski zbori in folklora. Tja bo prispela tudi lokalna štafeta iz Bučkovec, slavnostni govornik pa bo novi predsednik občinske skupščine Emil Kuhar. Zvezna štafeta bo prenočila v Ljutomeru, drugi dan ob 6.40 pa jo bodo že ponesli proti Stročji vasi in Razkrižju, kjer jo bodo ob 7. uri prevzeli mladi iz lendavske občine. Štafeto mladosti bo nato pot vodila skozi Bistrico, Turnišče, Dobrovnik (7.25), Genterovce do Lendave, kamor bi naj prispela ob 7.40. Na osrednji slovesnosti bodo sodelovali učenci osnovne šole, vrtca in srednje šole kovinarske in ekonomske smeri. Pridružile se ji bodo tri lokalne štafete, ki bodo prispele s karavle iz Goric pri Lendavi, Benice in Petišovec. Po pozdravnih pismih v slovenskem in madžarskem jeziku pa bo zvezna štafeta nadaljevala pot proti Hotizi, Veliki Polani in Črenšovcem.

Mladi iz soboške občine jo bodo prevzeli ob 20. uri v Odrancih. Zatem bodo nosilci zvezne štafete krenili proti Beltincem in Rakičanu, kjer bosta krajša postanka s priložnostnim kulturnim programom. V Mursko Soboto bi štafetno palico prinesli ob 8.50, ko se ji bodo pridružile tudi vse tri občinske štafete iz smeri Petrovec, Trdkove in Mačkovec. Z osrednje občinske slovesnosti na Trgu zmage, kjer bo tisočim zbranim spregovoril sekretar občinskega komiteja ZK Stanko Erjavec, bodo Sobočani poslali tudi pozdravno pismo predsedstvu SFRJ, CK ZKJ in ZK ZSMJ. Po daljšem postanku s kulturnim programom, v katerem bodo sodelovali pevski zbori osnovnih šol, ansambel Kri, recitatorji srednjih šol, harmonikarji in godba na pihala, bodo nosilci štafete pot nadaljevali skozi Bakovce do Kroga, od koder jo bodo ob 9.40 z novim brodom prepeljali na drugi breg reke Mure. Toplo jih bodo pozdravili tudi prebivalci Radenec pred hotelom Radin ob 9.55, nakar jim sprejem pripravljajo ob 10.10 pred Avtoradgono, kajti že ob 10.15 bi naj nosilci štafete prispeli na slavnostno okrašeno tribuno na stadionu Bratstva in enotnosti v Gornji Radgoni. Tudi tu bo daljši kulturni program ter prihod občinske štafete iz Negove in Kurirčkove torbe. Ob 10.40 bodo nato krenili dalje, da bi letošnjo zvezno štafeto mladosti ob 10.50 predali svojim vrstnikom iz lenarške občine pri Benediktu.

Milan Jerše

Slovesnosti ob 9. kongresu ZKS

Kresovi v čast kongresu

Na predvečer 9. kongresa ZKS so v krajevnih skupnostih lendavske občine pripravili kresove, ob njih pa so se zbrali komunisti, borci in mladina. Povsod so pripravili tudi pestre kulturne programe. V kongresnih dnevih bodo učenci nekaterih osnovnih šol in mladina obiskali Kranjčevo zidanico in pomembne zgodovinske kraje, kjer so se sestajali aktivisti OF. V delovnih organizacijah in osnovnih organizacijah ZK pripravljajo spominske razstave in proslave, tovarniška glasila pa bodo tokrat posvečena kongresu. V nekaterih okoljih, kot ŠKC in Zavod za kulturo, pa pripravljajo razstave marksistične literature. V INA-Nafti bodo v kongresnih dneh izdali posebno številko glasila. Zavod za kulturo pripravlja tudi razstavo knjig na temo Revolucionarna pot Tita in Kardelja. Plakati, ki so izobešeni v Lendavi in vaseh, ustvarjajo še posebno vzdušje, tako da lahko rečemo, da je kongres slovenskih komunistov postal zares praznik vseh delovnih ljudi in občanov.

Jani D.

Argentinski vladi je z invazijo na Falklandske otoke uspelo prepreciti generalno stavko. Zato mnogi sodijo, da je bila celotna zadeva poteza, kako notranje argentinske probleme zakriti. Na sliki: na Trgu de Mayo v Buenos Airesu vzklikajo demonstranti gesla v prid zasedbi omenjenega otočja.

Falklandski otoki in nafta

Prejšnji ponedeljek je Velika Britanija razglasila blokado Falklandskih otrokov, ki so jih pred tem zasedli Argentinci. Spor ima nevarne razsežnosti in izredna diplomatska aktivnost naj bi preprečila najhujše in najbolj nesmiselno — vojno. Kakšno ceno naj bi imel spor okoli tega otočja s 1800 prebivalci in ovčjerejo kot edino gospodarsko panogo?

Časopisne agencije so pred dnevi razširile v svet vest, da so Falklandski otoki bogati na nafti. Po nekaterih trditvah na tem otočju že pridobivajo nafto, iz ene same vrtine, vendar po 5 tisoč sodčkov na dan. Po neki tajni geološki študiji pa je menda razvidno, da bodo iz novih vrtin dobivali po dva milijona sodčkov nafte na dan!

Mnogi pa seveda ob vsem tem tudi tehtajo možnosti Argentincev in Britancev, če bi vendarle prišlo do vojne. Argentina ima daljši doseg zalsti po zaslugi lovcev bombnikov ameriške izdelave tipa skyhawk A-4, ki lahko prenašajo 1200 kilogramov bomb 1120 kilometrov daleč in se lahko vrnejo na kopno ali na letalonosilko.

Britanci imajo dve letalonosilki: Invicible in Hermes in sodobnejša letala harrier z navpičnim vzletom. Toda ta letala imajo samo doseg slabih 200 kilometrov, kadar nosijo bombe. Potemtakem se lahko edina argentinska letalonosilka »25. maj« drži zunaj dosega harrierov in pošilja nad britanski letalonosilki svoje skyhawke. Argentinska mornarica ima 14 skyhawkov A-4 na svoji letalonosilki in 68 na kopnem. Upokojeni ameriški general I. C. Kidd meni, da imajo pri vsem tem odločilno vlogo izkušnje. Sovražnika je treba najprej odkriti in ga potem potopiti. Kidd trdi, da imajo Britanci pri tem prednosti. Drugi ameriški general Zumwalt pa pravi, da je verjetnost zmage 55 proti 45 za Britance. Po njegovem bi morali Britanci najprej onesposobiti argentisnko letalonosilko.

Prebivalci Falklandskih otrokov so ob vsem tem nemočni. Radi ali neradi so se morali podrediti argentinskim oblastem, ki so za guvernerja postavile generala Menendeza, znanega prevratnika in organizatorja protirežimskih pučev na argentinski celini.

Britanci so Falklandske otoke v krogu 360 kilometrov od otočja razglasili za blokirane. Argentinci trdijo, da otočja ne bodo zapustili. Medtem pa si številni diplomati zahodne hemisfere prizadevajo, da bi spor zgladili po mirni poti.

Neuvrščeni v Kuvajtu

Neuvrščene države so na posebnem zasedanju svojega koordinacijskega biroja v Kuvajtu ponovno izrazile popolno podporo pravičnemu boju palestinskega ljudstva pri uresničevanju njegovih zakonitih pravic in se zavzele za trajno razrešitev krize na Bližnjem vzhodu.

Posebno zasedanje koordinacijskega biroja neuvrščenih držav o Palestini so končali s sprejetjem zaključnega dokumenta.

V zaključnem dokumentu pozivajo generalnega sekretarja Združenih narodov, naj da čimprej novo pobudo za pravično in trajno razrešitev bližnjevzhodne krize. Hkrati od varnostnega sveta zahtevajo sankcije proti Izraelu, v skladu z listino Združenih narodov, in priznanje neodtujljivih pravic palestinskega ljudstva.

V dokumentu proudarjajo, da je palestinsko vprašanje bistvo krize na Bližnjem vzhodu. Zahtevajo uresničitev pravic palestinskega ljudstva, kot so pravica Palestincev do vrnitve na svoje domove, pravica do samoopredelitve, neodvisnosti in oblikovanje neodvisne države v Palestini.

Na zasedanju se je potrdilo, da neuvrščeni nasprotujejo separatnemu razreševanju krize na Bližnjem vzhodu, da kritizirajo tiste člene campdavidskega sporazuma, ki skušajo odločati o usodi palestinskega ljudstva, in obsodili zlorabo ameriške pravice na veto v varnostnem svetu, kar zavira njegovo delovanje in uresničevanje neodtujljivih palestinskih pravic.

Iz splošne ocene položaja na Bližnjem vzhodu izhaja akcijski program, ki so ga sprejeli v Kuvajtu. Z njim se neuvrščene države zavezujejo, da bodo povečale moralno, politično, diplomatsko in gmotno podporo PLO. Pozvali so mednarodno skupnost k osamitvi Izraela, neuvrščene države pa k nadaljnji mobilizaciji mednarodne javnosti, da podpre pravične palestinske zahteve.

Proti lakoti in oboroževanju

Pod vodstvom treh dobitnikov Nobelove nagrade je v Rimu potekal velik protestni pohod proti lakoti na svetu. V sprevodu, ki je tri ure stopal po rimskih ulicah in na koncu prispel na trg Sv. Petra v hipu, ko je papež končal svoj velikonočni govor vernikom z besedami proti vojni nevarnosti, lakoti in oboroževanju, je bilo na tisoče uglednih znanstvenikov, kulturnih in političnih predstavnikov številnih evropskih držav in skoraj vseh rimskih občin ter na tisoče prebivalcev italijanskega glavnega mesta.

Na čelu so stopali Nobelova nagrajenca za mir Philip Noel Baker in Betti Williams ter znani švedski fizik Hannes Alfven v imenu 70 dobitnikov Nobelove nagrade, ki so pred kratkim podpisali mednarodni poziv na boj proti lakoti na svetu. Profesor Alfven je izročil predsednikoma obeh domov italijanskega parlamenta Amintoreju Fanfaniju in Nilde Jotti seznam 50 tisoč ljudi, ki so se podpisali pod peticijo, s katero zahtevajo, naj italijanska vlada prevzame konkretne obveznosti v boju proti lakoti.

V »mirovnem pohodu«, ki so ga pripravili v Chicagu kot protest proti oboroževalni tekmi v svetu, je sodelovalo okrog 25 tisoč ljudi. Demonstranti so hodili po mestnih ulicah s transparenti, ki so opozarjali na nevarnost jedrskega oboroževanja.

Demonstracije so pripravili ob 40. obletnici prve jedrske verižne reakcije v zgodovini, ki so jo izvedli v nekem eksperimentalnem reaktorju na čikaški univerzi.

Po vsej Zvezni republiki Nemčiji so bile demonstracije, ki se jih je udeležilo več kot 150 tisočč ljudi. Protestirali so proti namestitvi ameriških raket na evropskih tleh.

globus

WASHINGTON — Skupina ameriških diplomatov se je zavzela za to, da bi NATO zavrnil možnost, da bi »prvi uporabil jedrsko orožje.«

MADRID — Ob sporu med Veliko Britanijo in Argentino glede Falklandskeg otočja se v Španiji krepi prepričanje, da ni več daleč čas, ko bo razrešeno tudi vprašanje Gibraltarja, britanskega oporišča, ki ga Španija že dolgo časa terja zase.

BUDIMPEŠTA — V Hegyeshalomu ob madžarsko-avstrijski meji so odprli enega največjih in najsodobnejših mejnih prehodov v tem delu Evrope. Zgradili so 17 vstopnih in izstopnih pasov.

TEHERAN — Sovjetska letala so pred nedavnim bombardirala iransko obmejno postojanko v Hormaku blizu Afganistanske meje.

BONN — ZR Nemčija je začasno ustavila dobave orožja Argentini, Francija pa je še pred nekaj tedni tej deželi prodala 14 jurišnih lovcev super-etandard, vendar so iz solidarnosti do V. Britanije tudi Francozi začasno odpovedali vse nabave orožja Argentini.

PARIZ — Francija ima po vseh svetovnih morjih razsejanih kakšnih 30 otokov, zato se francoska diplomacija boji podobnih zapletov kot jih imajo Britanci in Argentinci okoli Falklandskega otočja.

SYDNEY — Avstralija namerava letos s pšenico zasejati 13 milijonov hektarov več kot lani. Setev se bo pričela maja.

BUENOS AIRES — Ob zasedbi Falklandskih otokov je argentinska vlada objavila delno mobilizacijo in proglasila 200 milj širok pas ob omenjenih otokih vzdolž argentinske atlanstke obale za »področje operacij v južnem Atlantiku«.

MOSKVA — Tukaj odločno nasprotujejo mnenju, da se je ZSSR na jalteski konferenci leta 1945 »okoristila« in da se ZDA in Velika Britanija »nista učinkovito potegovali« za svoje interese.

V žarišču dogodkov

SOVRAŠTVO DO TUJIH DELAVCEV

Po industrijsko razvitem Zahodu straši pošast brezposelnosti. V državah — članicah Evropske gospodarske skupnosti je trenutno brez zaposlitve 10,5 milijona delavcev. To pomeni, da tudi v državi, ki se je včasih postavljala s svojim »gospodarskim čudežem« in polno zaposlenostjo in to ne brez razloga. Zvezna republika Nemčija in ob njej sosedna nevtralna Avstrija sta v letih gospodarske konjunkture vabili in privabili večmilijonsko armado tujih delavcev.

Dokler je bilo prostih delovnih mest več kot delavcev, so tujci bili sila dobrodošli, saj so opravljali najbolj mazana in najslabše plačana dela. Toda v časih, ko se na primer Zvezna republika Nemčija sooča z armado dveh milijonov delavcev (med njimi je vsak sedmi delavec iz tujine) in Avstrija z več kot 150 tisoč delavci brez zaposlitve, so ti sodobni »zamorci« postali nenadoma odveč. Vedno bolj so izpostavljeni naraščajočemu sovraštvu, ki ga je včasih težko ločiti od ponovno prebujenega rasizma, pa tudi najrazličnejšim pritiskom in poizkusom, da bi se jih države-delodajalke čimprej znebile, ali drugače povedano, da bi izvozile del svoje brezposelnosti v manj razvite dežele.

Zahodnonemški krščanski demokrati na primer zahtevajo ostro omejitev doseljevanja družinskih članov tujih delavcev, ki so zaposleni v Zvezni republiki Nemčiji in ki prihajajo iz dežel zunaj Evropske gospodarske skupnosti. Oživljena neonacistična desnica zahteva kratkomalo izgon tujih delavcev. V Baden — Württembergu, kjer živi veliko Jugoslovanov, se zavzemajo za nekakšne denarne odpravnine (govorijo o znesku 4.000 mark), če bi se tujci prostovoljno vrnili v svoje države. Na nemškem Severu razmišljajo o tem, da bi prenehali izplačevati nadomestilo za brezposelnost, ko bi tujim delavcem poteklo dovoljenje za bivanje.

Socialni demokrati se problema lotevajo nekoliko drugače, a se v bistvu vendarle približujejo tistim, ki zahtevajo odstranitev tujih delavcev kot nekaj tradicionalno nemškega proti vsemu, kar ni nemško.

Avstrijski minister za socialno upravo predlaga radikalno zmanjšanje števila tuji delavcev, čeprav še ni podrobno povedal, kako namerava to uresničiti.

Kako daleč gre odpor proti tujim delavcem, dokazuje med drugim tudi tako imenovani »Heidelberški manifest«. Že lansko leto ga je sestavilo in podpisalo petnajst univerzitetnih profesorjev. Avtorji tega »dokumenta« pravijo med drugim, da sta »nemški narod in kultura najresneje ogrožena zaradi vedno večjega števila tujcev v Zvezni republiki Nemčiji. Nemški jezik, kultura in sploh značilnosti nemškega naroda se vedno bolj odtujujejo pod pritiskom tujih kultur . . .« Haidelberški profesorji pravijo dalje, da so »narodi (biološko in kibernetsko živi sistemi višjega reda z med seboj različnimi sistemskimi lastnostmi, ki se prenašajo genetsko in s tradicijo. Integracija velikih množic nenemških tujcev pri tem ni mogoča, če želijo ohraniti lasnosti nemškega naroda in njegovo kulturo, kajti to povzroča znane etnične katastrofe multikulturne družbe . . .«

V zahodnonemškem tisku in na televiziji so »manifest« napadli kot »rasistični izpad«, kot »psevdoznanstveno metodo« in kot »paniko brez razloga«.

Problem tujih delavcev je v začetku letošnjega februarja obravnaval tudi zahodnonemški parlament (Bundestag) in ugotovil, da Zvezna republika Nemčija ne bi bila sposobna prenesti več tujcev kot jih že ima in da že v sedanjem položaju narašča nevarnost ekstremističnih reakcij proti tujcem v državi.

»Heidelberški manifest«, kakorkoli ga v Zvezni republiki grajajo, obsojajo in v nekaterih sredinah pozdravljajo, ni v bistvu nič drugega kot sestavni del splošnega zahodnonemškega ozračja, hkrati pa nudi zdaj tudi »znanstveno podlago« predvsem za akcije desničarskih skrajnežev proti tujcem.

Razprave o problemu tujih delavcev, ki so najmanj krivi za sedanjo brezposelnost v državi, so zavzele tolikšne razsežnosti, da se je celo predstavniku Nemške sindikalne zveze zdelo potrebno opozoriti na nekatere pojave. Tako je skušal domači in predvsem tuji javnosti dopovedati, da med Nemci ni zaslediti (?) sovražnosti do tujcev. Sedanje razprave v javnosti so enostranske, ker se iz celotne palete sklepov zvezne vlade glede politike do tujcev omejujejo samo na dve točki in sicer na omejitev doseljevanja družinskih članov tujih delavcev in na finančno stimulacijo tujcev, da bi se le-ti čimprej vrnili v države svojega porekla. Po mnenju predstavnika Nemške sindikalne zveze en sam ukrep v politiki do tujcev ne more prinesti rešitve, pač pa samo povezava pravno dopustnih in socialno s sprejemljivih možnost.

Problem brezposelnosti v državi nekdanjega »gospodarskega čudeža« je torej izredno zapleten in eksploziven. Takšen, da nekateri mladi nemški delavci, ki ne dobijo zaposlitve, počenjajo celo samomore. Toda nekritično povezovanje problema brezposelnosti s tujimi delavci je brez dvoma rodovitno gojišče desničarskih političnih idej in akcij, s katerimi določeni krogi brez dvoma zasledujejo še druge cilje. Vse kaže, da je »najsvobodnejša država na nemških tleh« pri oblikovanju odnosa svojih državljanov do tujih delavcev na zelo resni preizkušnji in trenutno ni videti, da bi jo prestala z dobro oceno.

Od blizu 670.000 naših delavcev in kakih 400.000 članov njihovih družin v tujini jih dobršen del dela in živi prav v Zvezni republiki Nemčiji. Glede na povedano nam nikakor ne more in ne sme biti vseeno, kakšna je in kakšna bo usoda teh naših ljudi. Tembolj, ker je več kot dobra polovica teh naših delavcev starih komaj od 18 do 35 let in ker gre za veliko število naše mladine, ki ob znani selekciji in uvedbi posebnih šol nima možnosti niti za ustrezno izobrazbo, kaj šele za primerno zaposlitev. Vse to nam narekuje, da resneje in celotneje kot kdajkoli doslej preučimo ta problem in poiščemo zanj ustrezne rešitve. Če tega ne storimo, bo naša opredelitev, da so rojaki, ki so začasno zaposleni v tujini, sestavni del naše družbe, ostala le golo načelo.

Z ustanovitvijo sklada za zaposlovanje naših delavcev, ki se vračajo iz tujine, smo v tej smeri že naredili prvi pomembnejši korak. Tako naj bi s pomočjo Nizozemske, Zvezne republike Nemčije, Danske, Francije in nekaterih drugih zahodnoevropskih držav letos in prihodnje leto zgradili v Jugoslaviji devet tovarna, v katerih bi se zaposlilo kakih 2.100 naših delavcev — povratnikov. Do konca leta 1985 naj bi zgradili na ta način kakih 20 objektov z blizu 6.000 delovnimi mesti in to predvsem v tistih pokrajinah in republikah, od koder je največ naših delavcev na začasnem delu v državah, ki nam zdaj ponujajo pomoč. Predvideno je, da bi poseben program na področju kmetijske proizvodnje uresničili v Murski Soboti.

To je brez dvoma razveseljiva vest, toda 6.000 delovnih mest za več sto tisoč naših delavcev na začasnem delu v tujini še ne rešuje problema. Potrebni bodo dodatni praktični napori in rešitve, da bi lahko zaposlili naraščajoče število povratnikov, s katerimi smemo računati ob vedno težjih zaposlitvenih problemih v državah evropskega Zahoda.

FRAN

ogledalo tedna

Zmanjševanje odgovornosti

»Za hitrejše in učinkovitejše preseganje sedanjih težav devizne likvidnosti so potrebne čimprejšnje spremembe, dopolnitve ali ukinitve nekaterih ukrepov oziroma sklepov guvernerjev Narodne banke Jugoslavije. Med te prištevamo sklep, da poslovne banke prenašajo devize iz menjalnic in od prodanih bencinskih bonov na račune Narodne banke. Smotrno bi bilo (podobno kot lani), da bi bila letos sredstva, uporabljena za odkup deviz od občanov, izvzeta iz limita naložb, saj predstavljajo zelo pomemben vir za pokrivanje tekoče likvidnosti. Prav tako bi bilo treba izvzeti posojila za izvoz iz omejevanja, kar bi v veliki meri pospešilo kreditiranja izvoza s strani poslovnih bank,« je dejal Janko Smole, predsednik poslovodnega odbora na zboru LB — združene banke.

»Pripravljen je osnutek zakona o pogojih in načinu uporabe konvertibilnih deviz za plačevanje v tujini ter za zadolževanje v letošnjem letu. Cilj tega zakona je centralizacija deviz v Narodni banki in njihova distribucija. Če pustimo ob strani ustavno in sistemsko primernost tega zakona, pa je njegova temeljna slabost, da rešitve sedanjih likvidnostnih težav ne išče v pospeševanju izvoza, v spodbujanju vseh oblik pridobivanja deviz, v povečevanju odgovornosti organizacij združenega dela in bank za lastno devizno likvidnost, v spodbujanju medsebojnega dogovarjanja in združevanja na sistemskih načelih, kar vse bi prispevalo k zagotavljanju trajnejših osnov za izboljšanje oziroma ureditev devizne likvidnosti vseh subjektov in države kot celote. Takšni predlogi niso v interesu organizacij združenega dela, ki so članice banke, pa tudi ne v interesu samoupravnega povezovanja organizacij združenega dela na jugoslovanskem trgu pri razreševanju sedanjih likvidnostnih problemov.

Razen predlaganega zakona pa nekateri vidijo rešitev pri zagotavljanju deviz za odplačilo tujih posojil v centralizaciji znatnega dela deviznega priliva organizacij združenega dela ter prenosa deviz na Narodno banko Jugoslavije. Tako se prenašajo obveznosti na Narodno banko, kar destimulira in zmanjšuje vsakršno odgovornost organizacij združenega dela in poslovnih bank. Menimo, da je izboljšanje devizne likvidnosti možno zagotoviti le z zaostreno odgovornostjo organizacij združenega dela in poslovnih bank. Centralizacija deviz v Narodno banko pa bi po drugi strani v celoti odpravila dosedanje odnose poslovnih bank do tujine oziroma tujih bank. Lahko rečemo, da nekatere poslovne banke tudi sedaj uživajo velik ugled v tujini, ne samo zaradi kreditne sposobnosti, ampak tudi strokovnosti, ki so si jo pridobile v dolgoletnih neposrednih stikih s tujimi bankami. Vsi ti uspehi pa bi se z uveljavitjo novih ukrepov popolnoma razvrednotili, kar bi pripeljalo do vedno večje centralizacije bančnih poslov preko Narodne banke Jugoslavije.«

Danes začetek kongresa

V veliki dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani se je danes dopoldne s plenarnim zasedanjem začel deveti kongres slovenskih komunistov. Prve besede, spregovorjene na kongresu, so bile namenjene oblikovalcema naše revolucionarne poti Titu in Kardelju.

Vseh udeležencev na kongresu je 1669, od tega 785 delegatov. Razen delegatov se kongresa udeležujejo tudi preko petsto gostov ter devetnajst delegacij, od tega enajst iz inozemstva. Dvočlanske delegacije zastopajo na kongresu slovensko kulturno gospodarsko zvezo iz Trsta, deželni komite komunistične partije Italije za Furlanijo — Julijsko krajino, za Veneto in za Piemont, CK KP San Marino, katalonsko združeno socialistično partijo iz Španije, Zvezo slovenskih organizacij na Koroškem iz Celovca, deželno vodstvo KP Avstrije za Koroško, Narodni svet Koroških Slovencev iz Celovca, deželno vodstvo KP Avstrije za Štajersko ter madžarsko socialistično delavsko partijo iz Železne županije. Dvočlanske delegacije so prisotne tudi iz vseh republik in pokrajin, CK ZK Jugoslavije zastopa tričlanska delegacija.

Delo kongresa spremlja blizu 400 novinarjev, med njimi nekaj tudi iz tujine, 200 pa iz Slovenije. Iz ostalih republik je na kongresu iz Hrvatske 27 novinarjev, iz BiH devet, iz Črne gore dva, iz Kosova deset, iz Makedonije devet, iz Srbije 25, iz Vojvodine deset in 33 iz zveznih sredstev obveščanja (Tanjug, Borba itd.). Za Vestnik, Népujság ter Radio Murska Sobota bosta s kongresa poročala Ella Pivar in Branko Žunec. Za novinarje so na kongresu uredili posebno novinarsko središče kjer je osemdeset delovnih mest z vsemi pripomočki.

Ob kongresu, ki se bo končal s plenarno sejo v soboto, bodo številne kulturne prireditve. V samem Cankarjevem domu je razstava Tito med nami in razstava Pečarjevih karikatur.

Člani delegacij iz drugih republik in pokrajin ter tujih delegacij bodo obiskali tudi nekatere slovenske občine kjer se bodo s člani osnovnih organizacij zveze komunistov ter z občinskimi partijskimi vodstvi pogovarjali o izkušnjah in delovnih usmeritvah.

Ob začetku kongresa, danes zjutraj, so izbrani delegati položili vence na grobnico herojev, k spomeniku revolucije, na grob Edvarda Kardelja in k spomeniku Borisa Kidriča.

Cankarjev dom je lep

Pretekli četrtek so zbranim jugoslovanskim novinarjem pokazali prostore novega Cankarjevega doma v Ljubljani — slovenskega kulturnega in kongresnega centra. Samo za teden dni je bil rok izgradnje prekoračen in v ponedeljek so v domu že pričeli s pripravami na 9. kongres ZKS, ki se je pričel danes.

Velika dvorana Cankarjevega doma je brškone najlepši slovenski prostor za javne prireditve; na desni strani dvorane pa se vzpenjajo krasne orgle, ene največjih v Evropi (podobne ima frankfurtska opera). Skupno je v vseh dvoranah 4 tisoč sedežev.

Predvidoma 10. maja bodo pred Cankarjevim domom odkrili Cankarjev spomenik, delo akademskega kiparja Slavka Tihca. Za gradnjo celotnega objekta se je po družbenem dogovoru steklo 1,837 milijarde dinarjev.

telegrami

KOPER — V koprsko luko je pripeljala ladja »Kordun« 56 tisoč ton koruze za proizvodnjo živilske hrane. Koruza je prišla iz južnih delov Severne Amerike, uvozil pa jo je Generalexport iz Beograda. Slovenska industrija je od celotne količine dobila 22 tisoč ton, preostalih 12 tisoč ton pa SR Hrvatska.

NIŠ — Delovna organizacija Aparati za domačinstvo bo prodala v Alžir 70 tisoč pralnih strojev.

KUTINA — Do letošnjega septembra bodo dogradili del nove tovarne za umetna gnojila. S tem bodo omogočili letno proizvodnjo dva milijona ton umetnih gnojil.

LJUBLJANA — Republiška skupnost za cene je ugotovila, da nedavna podražitev zavarovanja motornih vozil ni utemeljena. Dovolili pa so 20 odstotno podražitev tistega premoga, ki ga kupujejo elektrarne.

KRAGUJEVAC — Tovarni »Crvena zastava« še vedno primanjkujejo posamezni deli pri sestavljanju avtomobilov. Zato so v prvih treh mesecih tega leta kar za 19 odstotkov pod proizvodnim programom.

BEOGRAD — Marksistični center CK ZK Srbije je pripravil razpravo o družbeno-ekonomskem in kulturnem položaju Romov v Jugoslaviji. Čeprav so pri nas vsi narodi in narodnosti v enakopravnem položaju, je dejstvo, da je med Romi največ nezaposlenih.

Kongresi komunistične partije Slovenije — Zveze komunistov Slovenije

Na tem mestu bomo v nekaj nadaljevanjih objavili kratke preglede dosedanjih slovenskih partijskih kongresov.

LJUBLJANA, 11.—15. NOVEMBRA 1948

Obdobje od ustanovnega kongresa Komunistične stranke Slovenije do II. kongresa Komunistične partije Slovenije pomeni najbogatejše razdobje v zgodovini naše partije. V tem obdobju je Jugoslavija izbojevala socialistično revolucijo.

Kongres je potekal v razmerah temeljite družbene preobrazbe v novi Jugoslaviji, razmerah graditve socializma. Čas, v katerem je potekal II. kongres KPS, je bil odločujoč za socialistično graditev nove Jugoslavije, saj je le-ta bila izpostavljena pritiskom z Zahoda, kjer se še niso sprijaznili z zmago socialistične revolucije pri nas ter z Vzhoda, od koder je Stalin prek Informbiroja hotel vsiliti svoj model socialističnega razvoja. V notranje jugoslovanskem pregledu pa je bilo leto 1948 v znamenju velikega ustvarjalnega elana v izpolnjevanju nalog petletnega plana.

V političnem poročilu CK KPS za II. kongres KPS je bila prvič podana politična in teoretična ocena partijskega delovanja v posameznih obdobjih. Poseben poudarek je bil dan času od ustanovnega kongresa Komunistične partije Slovenije leta 1937 dalje, ko se je partija tako v jugoslovanskem kot slovenskem merilu politično in organizacijsko utrdila in ko se je s pravilno zastavljeno linijo »partiji na široko odprla pot ne samo do delavskih množic, ampak tudi do kmetov, naravnih in nujnih zaveznikov delavskega razreda, do vseh, ki jih je tiščal jarem socialnega zatiranja, do resničnih rodoljubov, ki so želeli mir in socialno neodvisnost.«

Po zmagoviti štiriletni vojni so bili, kot je bilo zapisano v političnem poročilu, uresničeni njeni osnovni cilji: osvoboditev domovine, revolucionarna preobrazba slovenske družbe, obnovitev jugoslovanske državne skupnosti, temelječe na socialni enakopravnosti, medtem ko cilj zedinjene Slovenije zaradi mednarodnih okoliščin ni mogel biti povsem uresničen.

Z osvoboditvijo, ko je slovenski narod prvič v zgodovini izbojeval lastno državno suverenost, je čakala partijo nova fronta boja. Treba je bilo zavarovati, utrditi in razvijati pridobitve ljudske revolucije, kar je bilo mogoče samo po poti socialistične preobrazbe, pri tem pa se je bilo potrebno boriti z ostanki starega družbenega sistema. Ogromne so bile naloge na gospodarskem področju in na področju nadaljnje graditve ljudske oblasti z vsemi temeljnimi socialnimi spremembami, ki jih je le-tatterjala. Osvoboditev delovnega ljudstva je odprla ogromne ustvarjalne energije, ki jih je bilo treba mobilizirati, da bi služile čim hitrejšemu razvoju produktivnosti sil za vsestransko obogatitev ljudske skupnosti. Kongres je poudaril, da je gospodarski razvoj tisti, od katerega bodo odvisni notranjepolitična in zunanjepolitična trdnost naše dežele, materialni položaj in kulturni napredek delovnih množic.

Uspehi, ki so bili doseženi v povojnih letih pri obnovi porušene domovine, so omogočili prehod na plansko gospodarstvo. V času kongresa je že teklo drugo leto izpolnjevanja petletnega plana.

Politično poročilo je ocenilo izvajanje plana v glavnem kot zadovoljivo, zavzelo pa je kritično stališče do nekaterih slabosti in težav v kmetijski proizvodnji.

II. kongres Komunistične partije Slovenije je spregovoril tudi o težki preizkušnji, pred katero je bila postavljena celotna Komunistična partija Jugoslavije v zvezi z napadom Informbiroja na našo izvirno usmeritev graditve socializma in glede zanikanja zaslug naše partije iz preteklosti. Že peti kongres jugoslovanskih komunistov je javno odgovoril nenačelni in krivični kritiki Informbiroja in argumentirano zavrnil vse klevete in se opredelil za samostojno pot pri nadaljnji socialistični graditvi. Tudi slovenski komunisti so izrekli odločno podporo vodstvu Komunistične partije Jugoslavije in nove Jugoslavije v celoti. Dovolj jasno zvenijo besede Borisa Ziherla: »Naš odgovor na obtožbe Informbiroja je: Še krepkeje se lotiti graditve socializma v naši deželi.«

Z upravičeno samozavestjo je Edvard Kardelj na kongresu dejal, da slovenskim komunistom ob tej priložnosti ni težko predložiti račune o svojem delu pred lastnim članstvom, pred delavskim razredom in celotnim ljudstvom, ker »vse pridobitve naše revolucije govore o tem, da je Komunistična partija Jugoslavije in Komunistična partija Slovenije še posebej častno izpolnila svoje revolucionarne naloge in da jih izpolnjuje tako tudi danes v procesu socialistične graditve.«

II. kongres Komunistične partije Slovenije je za sekretarja CK KPS izvolil Miha Marinka.

Minulo delo podcenjevano?

PISMO IZ BEOGRADA

Pred osemnajstimi leti, ko sem prišel v Beograd, so v zveznih forumih pripravljali nov pokojninski zakon, ki mu zdaj že sedmo leto krojijo novo obleko, ker mu je stara pretesna, kar se vidi iz pokojnin, ki komaj capljajo za osebnimi dohodki. Pravijo, da pokojnine zaostajajo zato, ker je materialna baza samoupravljanja prešibka, vendar poznavalci menijo, da sredstva pokojninskega zavarovanja še vedno ne gredo samo za pokojnine, češ da so bili v ustreznih sisih izdatni presežki, ki so se pretopili v razne investicije.

In ker v novem pokojninskem zakonu želimo izboljšave, torej nove pravice upokojencev, ki bi nas stale na tisoče starih milijard več kot sedaj, nastajajo polemike o tem, ali novih pravic ne bi mogli pokriti s presežki, ki jih po starem za to nismo mogli porabiti?!

Toda problem ni samo v tem, če imamo ta trenutek dovolj denarja ali nimamo, temveč v praksi upokojevanja, ki v preteklosti ni bila kdo ve kako načelna saj so šli v pokoj mnogi relativno mladi delavci iz organizacij, ki so se hotele neboleče znebiti presežka delavcev, pri čemer jim je pomagala družbena skupnost, in tako so mnogi začeli prezgodaj živeti na račun minulega dela oziroma solidarnosti vseh delavcev. Zdaj pa je že vprašanje, ali ne zadržujemo predolgo delavce pri delu, saj je očitno, da stari delavci nikakor ne morejo biti tako produktivni kot mladi in to ne samo zaradi fizičnih razlogov, izčrpanosti zaradi dela, temveč tudi zaradi številnih drugih vzrokov, ki jih pa sedaj ne kaže naštevati ali razčlenjevati.

Želja zakonodajalcev, da bi v organizacijah združenega dela sami razreševali posledice takšnega stanja, ki se kažejo predvsem v prezgodnjem invalidskem upokojevanju, je zatorej zelo polemična. Kaj se da pravzaprav tukaj storiti z zveznim zakonom in z zakoni nasploh? Saj smo se z zakoni že mnogokrat odločali v prid reševanja vseh problemov v organizacijah združenega dela, vendar smo kar naprej ostajali pri praksi, da je dohodek, s katerim razpolagajo te organizacije, kar naprej predvsem ostanek dohodka, saj je glavni del ustvarjenih novih vrednosti še vedno razdeljevan vnaprej.

Če bi delavci lahko odločilneje vplivali na svojo zaščitenost pri delu, se pravi, modernizirali proizvodnjo z mnogo večjim vsakdanjim zamahom, bi bilo mnogo manj nevarnosti za invalidnost, mnogo manj bi bilo delavnih invalidov in sploh manj izčrpanosti zaradi pretežkega dela. Tedaj bi mnogo laže razporejali osebne dohodke, tako da bi ostajalo več za minulo delo v vsakršni njegovi obliki in spoštovanje starih delavcev bi bilo mnogo bolj prisotno v kolektivih in še marsikaj bi bilo bolje urejeno, brez vsakršnega zanašanja na zakonske opredelitve.

V razpravi o pokojninskem zakonu, ki traja že predolgo, je torej prisotnih toliko problemov, da ne moremo pričakovati, da bi jih lahko rešili z zakonom. Prej kot kaj takega upokojenci pričakujejo, tako je dejal njihov predsednik v svetu ZSJ, da bodo v pristojnih krogih hitreje urejali zadeve, ki se nanašajo na aktivne delavce. Problemi pokojnin niso pereči samo zato, ker ni denarja, ker je ustvarjanje novih vrednosti v gospodarstvu premajhno, temveč tudi zato, ker o mnogih vprašanjih še vedno modrujemo, namesto da bi jih reševali. Tako pa je z zakonom o minulem delu in še marsikateri razčlenitvi dohodkovnega uresničevanja rezultatov dela. Upokojenci pač vedo, da je problem pokojnin vedno za ostalimi problemi, in če vseh ostalih ne bomo bolje in hitreje reševali, ne bo nič zaleglo reševanje s pokojninami, saj so upokojenci tako ali tako najskromnejši del vsake družbe. V starosti je pač dovolj modrosti za razumevanje družbenih težav, tudi če gredo na račun starih delavcev. Starost je pač prihodnost vseh.

VIKTOR ŠIREC

od tedna

LENDAVA — Nosilci letošnje aktivnosti v akciji NNNP so doslej dobro opravili svoje delo, so ugotovili na seji koordinacijskega odbora za SLO in DS pri občinski konferenci SZDL. Pripravljani so programi akcije na področju požarne, prometne varnosti, narodne in civilne zaščite. Akcije bodo potekale vse leto, nekatere pomembnejše pa že v mesecu juniju, ko bo v Lendavi medrepubliška vaja specialnih enot civilne zaščite iz 11 občin Hrvatske in Slovenije. Socialistična zveza bo poskrbela za mobilizacijo delovnih ljudi in občanov, še zlasti mladine, da bi akcija čim bolj uspela.

Jani D.

LENDAVA — Svet za varstvo okolja pri občinski konferenci SZDL Lendava je na svoji zadnji seji razpravljal o akcijah očiščevanja okolja v tem mesecu. Akcijo morajo voditi v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih, vodijo pa jo že v šolah, kjer učenci zbirajo papir in ostale surovine. Posebej so opozorili na čistočo okolja delovnih organizacij, pri tej akciji pa naj bi sodeloval tudi sindikat. V bodoče bo potrebno večjo skrb nameniti tudi varstvu okolja v krajevnih skupnostih. Na seji sveta so razpravljali tudi o problemu topolovega drevoreda na cesti Lendava—Čentiba. Stanovalci rudarskega naselja namreč zahtevajo odstranitev starega nasada, saj ogroža promet in stanovanjske objekte. Namesto njega naj bi zasadili drugo okrasno drevje.

(Jani D.)

LENDAVA — Koordinacijski odbor za družbenopolitično izobraževanje pri predsedstvu občinske konference SZDL se je dogovoril o programu izobraževanja novoizvoljenih delegatov in delegacij. Izobraževanje, pričelo se bo prihodnji mesec, bodo koordinirali s sindikatom, saj bo del izobraževanja potekal v delovnih organizacijah. Večji pomen bodo dali tudi izobraževanju delegatov v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti, saj je bilo delo v minuli mandatni dobi v teh skupščinah slabo.

LJUTOMER — Razširjena seja v osnovni organizaciji ZK na osnovni šoli Ivan Cankar v Ljutomeru je pokazala, da so komunisti v tej OO ZK nenehno aktivni. Kljub temu da se kot prosvetni delavci v svojem delu nenehno srečujejo s težavami, ki so več ali manj znane (materialne težave, prostorska stiska, natrpani učnovzgojni programi), pa se osnovna organizacija akitivno vključuje v reševanje teh in seveda vseh ostalih problemov.

Dosti je bilo problemov, ki so jih navrgli. To pa je tudi rezultat njihove neprestane aktivnosti, saj ni komunista v tej OO ZK, ki ne bi bil član samoupravnih organov v delovni organizaciji.

D. L.

do tedna

Kje so vzroki za odstopanja?

V letošnjem letu je treba nadaljevati z izvoznimi prizadevanji, posebej tam, kjer ne dosegajo pričakovanih rezultatov. Kajti izvoz se je v lanskem letu povečal za 32 odstotkov, pokrivanje uvoza z izvozom pa znaša 282 odstotkov. Ob hitrejšem naraščanju celotnega prihodka, ki je višji od lovenskega povprečja, poslovnega sklada in znatno nižjem dvigu izgube od načrtovanega, in težavnejših gospodarskih razmerah, pa ne bi smeli biti nikakor nezadovoljni z lanskoletnimi poslovnimi uspehi v murskosoboškem gospodarstvu. To so poudarili člani izvršnega sveta skupščine občine v Murski Soboti, ko so obravnavali dosežene gospodarske rezultate v občini za leto 1981. Hkrati pa so opozorili tudi na nekatera odstopanja od resolucijskih predvidevanj, ki so zlasti opazna v prekomernem naraščanju porabljenih sredstev, kar je posebej vplivalo na zaostajanje rasti dohodka, pa tudi z rastjo čistega dohodka in povprečnih osebnih dohodkov niso bili zadovoljni. Rečeno je bilo, da v organizacijah združenega dela preveč slonijo na proizvodnji, ki temelji na materialih, premalo pa na samem delu, pri čemer so se zavzeli tudi za dolgoročno rešitev problematike mesne industrije.

Ustrezna pozornost je veljala tudi informaciji o izvajanju dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v preteklem letu. Čeprav so ugotovili dokajšnje stabilizacijsko obnašanje gospodarstva in družbenih dejavnosti na tem pomembnem področju, pa so vendarle zabeležili nekaj prekoračiteljev omenjega dogovora. S temi organizacijami se bodo člani izvršnega sveta znova pogovorili, da bi prišli do dejanskih vzrokov za odstopanja pri delitvi osebnih dohodkov. V tem smislu predlagajo tri različice za rešitev tega problema, o čemer bodo odločali delegati občinske skupščine. Vsekakor pa bodo morali vsi kršitelji družbenega dogovora do letošnjega septembra poračunati preveč izplačane osebne dohodke. Isti kriterij bodo veljali tudi za skupno porabo.

Glede analize spremenjenih pogojev in okvirov za dopolnjevanje srednjeročnih planskih aktov v občini za obdobje 1981—1985 pa je prevladalo mnenje, da je treba ta dokument skrčiti na minimum in vanj vnesti le poglavitne usmeritve bodočega razvoja. To pa bo zahtevalo, kot so poudarili, temeljit dogovor z združenim delom, zlasti ob načrtovanju realne rasti posameznih pokazateljev. V omenjeno gradivo pa bi naj vključili tudi poglavitne kmetijske usmeritve in področje elektrogospodarstva, kakor tudi natančnejšo opredelitev nalog pri prostorskem planiranju.

Milan Jerše

Soboški sindikalni posvet

Ob koncu tedna je bil v Murski Soboti posvet s predsedniki izvršnih odborov osnovnih organizacij zveze sindikatov in konferenc OO ZS, ki ga je organiziral občinski sindikalni svet. Na njem so se dogovorili o nalogah sindikatov po volitvah v zvezi z delovanjem delegatov in delegacij ter o pripravah na skupščino občinske organizacije zveze sindikatov, ki bo 22. aprila.

Osnovni namen posveta je bil v tem, da že takoj na začetku novega mandatnega obdobja spodbudijo sindikalne delavce k večji angažiranosti v delegatskem sistemu in odpravljanju določenih pomanjkljivosti. Med drugim so se tudi dogovorili o izvajanju izobraževanja vodij delegacij in konferenc delegacij, kar bi naj opravili v prvem polletju letošnjega leta.

Na posvetu pa so se seznanili še s pripravami na skupščino občinske organizacije zveze sindikatov, na kateri bodo obravnavali poročilo o delovanju v preteklem obdobju, sprejeli programske usmeritve, razpravljali o analizi gibanj povprečnih osebnih dohodkov v občini in opravili volitve članov OS ZS, medobčinskega sveta ZS za Pomurje ter delegatov za 10. kongres ZSS in 9. kongres ZSJ. Hkrati so na posvetu opozorili, da mora sleherna OO ZS v občini izdelati lasten akcijski program za uresničevanje stališč in sklepov, sprejetih na 3. konferenci Zveze sindikatov Slovenije. Nujno bo tudi večja angažiranost pri dodeljevanju štipendij iz Titovega sklada delavcem oziroma njihovim otrokom, kakor tudi pri izvedbi občinske sindikalne politične šole v jesenskem in zimskem času ter vključevanje sindikata v akcijo NNNP.

M. Jerše

Priznanja OF najboljšim

Na seji predsedstva občinske konference SZDL Lendava so se dogovorili, da bodo na slovesni seji občinske konference najbolj zaslužnim aktivistom in organizacijam podelili srebrne znake OF slovenskega naroda. Predloge za dodelitev nagrad do poslale krajevne konference SZDL in druge organizacije. Slovesna seja bo predvidoma 26. tega meseca. Predsedstvo je razpravljalo tudi o kadrovskih vprašanjih in gradivu za 1. sejo delegatske skupščine, na kateri bodo izvolili predsednika in podpredsednika občinske skupščine in predsednike zborov. Tako bo končano skoraj leto dni dolgo družbenopolitično delo številnih aktivistov SZDL, ki so sodelovali pri pripravah in izvedbi volitev.

Jani D.

Kritično do obrtnikov

Zadnja seja izvršnega sveta SO Ljutomer (tudi zadnja v tem sestavu) je pokazala na nekatere nepravilnosti v razvoju obrtništva v občini Ljutomer in na nesporazume, ki se pojavljajo pri nekaterih obrtnikih.

Glede na veliko možnost zaposlovanja na področju drobnega gospodarstva v ljutomerski občini bi morali odgovorni v bodoče še bolj razvijati to dejavnost. Tudi občinske skupnosti za zaposlovanje in KS si morajo prizadevati za kar največji razvoj, da bi tako izpolnili obveznosti iz začrtanih programov. To je le ena od ugotovitev IS SO Ljutomer. Zanimivo je gibanje zaposlovanja in odpiranje novih obrtnih delavnic.

V primerjavi z letom 1979 se je število avtotaksistov povečalo za 3, ki so dobili dovoljenje za opravljanje dejavnosti. To so bile osebe, ki so delale v tujini več kot 10 let in imajo ob vrnitvi posebne carinske ugodnosti. Upravni organ jim je sicer izdal pozitivne odločbe, vendar jih je, ker niso izpolnjevali nekaterih določil, ki so bila postavljena ob izdaji dovoljenja, prijavil cestnoprometni in tržni inšpekciji, ki sta sprožili postopek za odvzem obrtnih dovoljenj. Da se tudi v prihodnje podobno ne bi ponavljalo, bo komite za družbeno planiranje in gospodarski razvoj pripravil osnutek odloka, s katerim bi omejil pritisk na izdajo teh obrtnih dovoljenj, ker gre pri dosedanjih primerih za čisto izigravanje predpisov.

Dušan Loparnik

NA SEJI PREDSEDSTVA PMS SZDL ZA POMURJE

Evidentirali kandidate

Na torkovi seji predsedstva pomurskega medobčinskega sveta SZDL so člani evidentirali kandidate za komisije pri skupščini SRS ter odbore pri zboru združenega dela SRS in zboru občin. Na seji so za predsednico medobčinskega sveta zveze sindikatov evidentirali tudi Miro Marko. V nadaljevanju seje, kateri sta prisostvovala Slavko Glinšek, član RK SZDL, in Geza Bačič, so se člani seznanili z nekaterimi najaktualnejšimi nalogami v pripravah na drugo republiško kandidacijsko konferenco in na volitve, ki bodo 14. aprila. V nadaljevanju so dobili tudi okvirno informacijo o pripravah na obeleževanje obletnice smrti tovariša Tita, točnejše informacije pa bodo prišle za posamezne OK SZDL v regiji še pravočasno.

D. L.

Blagovni tokovi z Madžarsko se krepijo

Moravci, april — na skupnem sestanku v Moravskih toplicah so člani Podkomisije za maloobmejni promet sekcije za pospeševanje gospodarskega sodelovanja z LR Madžarsko, Gospodarske zbornice Jugoslavije in sekcije za Jugoslavijo pri Trgovinski zbornici LR Madžarske, iskali nove rešitve za povečanje maloobmejnega prometa med Jugoslavijo in LR Madžarsko, ki je lani dosegel vrednost 71,4 milijone dolarjev, kar je za 70 odstotkov več kot v letu 1980 in kar dvakrat več od načrtovane menjave.

Jugoslovansko združeno delo je izvozilo na Madžarsko za 39,4 milijone od sosedov pa uvozilo za 32 milijonov dolarjev blaga.

Dogovorili so se, da nastalo razliko v prid naših OZD v višini 7 milijonov naše organizacije odpravijo z večjim uvozom iz LR Madžarske.

Dogovorili so se še, da jugoslovanske in madžarske organizacije ob sodelovanju bank periodično preverijo dolgove in zahtevke za plačila ter se dogovorijo o načinu kako poravnati zaostale obveznosti, pa tudi o načinu plačevanja blagovne menjave v letu 1982 in naslednjih letih.

Maloobmejno kot tudi siceršnjo blagovno menjavo so kljub nekaterim težavam ocenili kot ugodno. Spodnja vrednost letošnje menjave bo 50 milijonov dolarjev, vendar obstajajo realne možnosti za znatno večjo menjavo tudi na račun 10 milijonov dolarjev sejemskih kompenzacij. Nov moment v odnosih menjave je, da so sejemski kontingenti v letu 1982 vključeni v redno blagovno menjavo, kar z drugimi besedami pomeni, da se bosta v uvozno izvozne blagovne tokove vključili tudi sejemski prireditvi v Zagrebu in Budimpešti.

B. M.

BELTINCI

Ustanovili bodo aktive ZRVS

V Beltincih deluje dokaj številčna krajevna organizacija ZRVS, ki vključuje člane iz osmih krajevnih skupnosti. Na zadnji konferenci pa je bila dana pobuda, da bi naj v vseh krajevnih skupnostih ustanovili aktive ZRVS. Zato so se na seji predsedstva krajevne organizacije ZRVS v Beltincih dogovorili, da bodo začeli ustanavljati aktive, hkrati pa vanje vključevali občane, ki nimajo vojaškega čina in opravljajo odgovorne naloge na področju SLO in DS v krajevni skupnosti. Posebno skrb namenjajo tudi evidentiranju mladincev prostovoljcev v teritorialno obrambo in kandidatov za vojaške šole. Dogovorili so se tudi, da bodo člani ZRVS sodelovali pri organizaciji občinskega tekmovanja mladine s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite občine Murska Sobota, ki bo v soboto, 8. maja 1982, v Beltincih.

F. M.

Večja aktivnost borcev

Zveza združenj borcev občine Lendava je v minuli mandatni dobi uspešno delala, saj je skušala vsakega svojega člana vključiti v družbenopolitično aktivnost. Takšna delovna izhodišča so zapisali tudi v novem akcijskem programu za letošnje leto. V enotni fronti SZDL bodo v praksi uresničevali svojo specifično družbenopolitično vlogo. Ohranjanje in razvijanje tradicij NOV in socialistične revolucije pa bo ostalo njihovo poglavitno delo, pri tem pa bodo težili k temu, da se ta aktivnost prenese v krajevne skupnosti. Na področju splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite pa je seveda njihovo delo izredno dragoceno, saj s svojimi bogatimi izkušnjami lahko svetujejo zlasti v krajevnih skupnostih. Pri krepitvi obrambne sposobnosti se bodo povezovali z organizacijo rezervnih starešin, še zlasti pa z mladino. Tudi v letošnjem letu bodo namenjali posebno pozornost podružbljanju skrbi za krepitev socialne varnosti in zdravstvenega varstva borcev, vojaških invalidov in družin padlih borcev v krajevnih skupnostih. Ne bodo pa pozabili tudi na delovanje svojih delegatov, saj morajo biti prav ti vzor za druge. V lendavski občini je okoli 500 članov zveze borcev, to pa je število, ki lahko v družbenopolitičnem življenju občine in krajevnih skupnosti veliko pomeni.

Jani D.

KMETIJSKA INŠPEKCIJA UPRAVE ZA INŠPEKCIJSKE SLUŽBE OBČIN GORNJA RADGONA, LENDAVA, LJUTOMER IN MURSKA SOBOTA

POZIVA

v smislu **Odredbe o varstvu čebel pred kemičnimi sredstvi za varstvo rastlin** (Ur. l. SRS, št. 23/77) uporabnike kemičnih sredstev za varstvo rastlin, ki so škodljiva za čebele, da teh sredstev ne uporabljajo na kmetijskih kultiviranih rastlinah, gozdnem drevju, okrasnih in zdravilnih rastlinah, kadar te cvetijo ali kadar se na njih pojavlja mana. Pred uporabo kemičnih sredstev v sadovnjakih mora biti tudi odstranjena podrast, če je v cvetenju.

Raztreseni ali razliti ostanki kemičnih sredstev se morajo odstraniti oz. se jih mora napraviti neškodljive za čebele.

Tisti, ki ne bo upošteval z navedeno odredbo predpisanih mer, bo predlagan v upravno kaznovanje; oškodovanemu čebelarju pa bo moral povrniti sodno odmerjeno škodo.

Lesna industrija
PLATANA n. sol. o.
TOZD »LEDAVA« b. o.
Lendavska 25
Murska Sobota

Delavski svet temeljne organizacije

razpisuje

prosta dela in naloge **individualnega poslovodnega organa — direktorja TOZD**

reelekcija

Za opravljanje del in nalog individualnega poslovodnega organa TOZD je lahko imenovan kandidat, ki poleg splošnih zakonskih pogojev izpolnjuje še naslednje pogoje:

— da ima višjo ali srednješolsko izobrazbo finalne lesne smeri;
— da ima pet let delovnih izkušenj na vodilnem delovnem mestu;
— da ima organizacijske in vodstvene sposobnosti;
— da je moralno-politično neoporečen.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: SLOVENIJALES Platana TOZD LEDAVA, Lendavska 25, Murska Sobota, za razpisno komisijo.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v zakonitem roku!

VIZ — TOZD Osnovna šola Drago Lugarič Lendava

objavlja

JAVNO LICITACIJO

za prodajo naslednjih rabljenih osnovnih sredstev:

1. traktor „Pasquali" 18 KS, letnik 1971, izklicna cena 40.000 din
2. kombibus IMV 1600 super — letnik 1973, izklicna cena 60.000 din

Licitacija bo 25. aprila 1982 ob 9. uri v šolski avli. Udeleženci morajo pred začetkom licitacije vplačati 10-odstotno varščino. Ogled osnovnih sredstev je mogoč vsak dan od 8. do 14. ure.

Do rešitev na enakopravnih osnovah

Na seji najvišjega samoupravnega organa KZ Ljutomer—Križevci so delegati sveta kooperantov in delavcev zadruge, tako kot že poprej na sejah osnovne organizacije sindikata in OO ZK v zadrugi, zavrnili nezaupnico, ki so jo direktorju Tonetu Slaviču izrekli člani občinske konference ZK Ljutomer na 85. seji komiteja občinske konference ZK.

Na 85. seji so namreč razpravljali o ekonomskem konceptu razvoja reorganizacije kmetijstva. Koncept je za sejo od zadolženih direktorjev (Ljutomerčana, Mlekoprometa in Agroploda) pripravil le direktor KZ Ljutomer—Križevci Tone Slavič.

Slednji je v študiji razvoja zagovarjal ekonomsko povezanost družbenega sektorja proizvodnje z organiziranim zadružnim kmetijstvom KZ Ljutomer—Križevci. Slednje v študiji razvoja opravičuje z veliko odvisnostjo kmetov od TOZD Mešalnica, ki v pretežni meri pripravlja močna krmila za kmete, Mlekopromet z 92 odstotki mleka oskrbujejo kmetje, v lastno proizvodnjo enodnevnih piščancev pa so kmetje vložili velik del lastne akumulacije in je že dohodkovno povezana z rejci brojlerjev Pomurske kine DO Agromerkur. V zadrugi pa že vrsto let beležijo tudi dobre finančne rezultate.

Vseeno pa so si na zadnji seji sveta delegatov KZ, ki so se je udeležili tudi predstavniki SOZD ABC POMURKA, bili edini, da je treba v organiziranosti iti korak dlje. Predvsem bi veljalo poenotiti organiziranost kmetov v občini, saj tačas zanimanje za nekatere zvrsti proizvodnje pada.

Dialog med KZ, ki združuje 3 200 kmetov in drugimi nosilci kmetijske proizvodnje v občini naj pripeljati do sporazuma, ki bo jamčil več in s tem cenejšo hrano. V Kmetijski zadrugi Ljutomer—Križevci so delegati kmetov in delavcev izrazili pripravljenost za iskanje rešitev na enakopravnih osnovah z drugimi proizvajalci hrane v občini, zato je pričakovati, da bodo v ljutomerski občini ob sodelovanju nosilcev proizvodnje in družbenopolitičnih organizacij le prebili magični obroč.

Boris R.

Izvoz je poglavitna dolgoročna usmeritev

Skupščina medobčinske gospodarske zbornice za Pomurje, ki je bila prejšnji teden v Murski Soboti, je nakazala osnovne značilnosti pomurskega gospodarstva v letu 1981 in razvojne možnosti v letošnjem letu, ki niso kaj prida rožnate. Navzlic ugodnim nominalnim pokazateljem v regiji so namreč v primerjavi s slovenskim povprečjem v močnem upadanju, največji razkorak pa je v osebnih dohodkih, dohodku in čistem dohodku, kar je sicer omogočilo realno rast akumulacije. V izredno težavnih pogojih, ko je primanjkovalo surovin in reprodukcijskega materiala, kar je povzročalo določene zastoje v proizvodnji, je bilo v pomurskem gospodarstvu okrog 43 odstotkov vseh obratnih sredstev vezanih v zalogah. Ker so kar za 60 odstotkov povečane zaloge gotovih izdelkov, so se pojavljali problemi s prodajo le-teh. Pri tem so ugotovili tudi upadanje rentabilnosti in ekonomičnosti poslovanja, medtem ko je znašal delež izvoza v celotnem prihodku le 4 odstotke, pri čemer je pet največjih delovnih organizacij v Pomurju ustvarilo celo 80 odstotkov celotnega izvoza.

Delegati so v razpravi opozorili na številne slabosti, ki med drugim kažejo, da še vedno primanjkuje načrtnih akcij, ki bi izhajale iz objektivnih možnosti investicijske politike, pa tudi na premalo odgovorno obnašanje, ko je šlo za možnost sodelovanja organizacij združenega dela v regiji. Tudi zgleden primer tovarne Mura glede rasti produktivnosti še očitno ni prodri dovolj v marsikatero delovno organizacijo. Predvsem pa pogrešajo kvalitetne razvojne programe, zlasti delovno intenzivne, ki bi ob večji izkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti in uvajanju večizmenskega dela omogočali večje zaposlovanje. Brez ustrezno organiziranih razvojnih služb v OZD pa si ni mogoče predstavljati hitrejšega napredka, je bilo med drugim ugotovljeno na skupščini medobčinske gospodarske zbornice za Pomurje. Ustreznejše mesto pa mora dobiti tudi inovacijska dejavnost.

Opravljene so tudi nekatere kadrovske žadeve, in sicer je za sekretarja medobčinske gospodarske zbornice za Pomurje imenovan Štefan Merklin, za podpredsednika pa Štefan Zenkovič.

Milan Jerše

DELOVANJE NARODNE ZAŠČITE V OBČINI LENDAVA

Ustvariti jedra NZ

V lendavski občini ocenjujejo, da je bilo delovanje narodne zaščite v preteklem obdobju dokaj uspešno, da pa bo za boljše delo potrebno vložiti še veliko naporov. Enote narodne zaščite so formirane v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih, postale pa so že vsakdanja stvar, del vsakdanjega življenja. V začetku delovanja teh enot so se občani malce čudili ljudem, ki so na rokah nosili trakove, danes pa je to že, kot pravimo, prešlo v kri in meso občanov. V minulem obdobju so v lendavski občini posvetili posebno pozornost usposabljanju teh enot, pri čemer so tesno sodelovali milica, teritorialna obramba in občinski organ za notranje zadeve. Pripravili so seminar za 30 pripadnikov narodne zaščite iz delovnih organizacij. Enak seminar za 60 pripadnikov NZ iz krajevnih skupnosti je pokazal, da je potrebno ljudi seznaniti z orožjem, zakonodajo in praktičnim delom. Pomladili so tudi načelnike NZ. Dosedanje delo je bilo torej uspešno.

Enote narodne zaščite iz lendavske občine so med boljšimi v Sloveniji, saj so med drugim ujele tujca, ki je ilegalno prestopil državno mejo. Med boljše enote narodne zaščite sodi enota iz Kobilja, v katero je vključenih prek 100 vaščanov.

V letošnjem letu, še posebej pa zato, ker je v akciji Nič nas ne sme presenetiti dan poudarek tudi delovanju narodne zaščite, bodo posvetili posebno pozornost usposabljanju. Člani enot bodo opravili streljanje z različnim orožjem, da bi se tako še podrobneje seznanili z njim, seveda pa bodo pripravili še vrsto predavanj in seminarjev.

Jani D.

GORNJA RADGONA

Tito — revolucija — mir

V prostorih dijaškega doma SŠGT v Radencih je bilo občinsko tekmovanje mladih iz gornjeradgonske občine TITO — REVOLUCIJA — MIR. Tekmovanja, ki je potekalo v dveh starostnih in težavnostnih skupinah, se je udeležilo šest ekip osnovnih šol in pet OO ZSMS iz združenega dela krajevnih skupnosti in srednjih šol.

Po ogorčenem boju je v prvi skupini zmagala Ksenija Rožman pred Borisom Žnidarčem in Matjažem Maslom, vsi trije iz osnovne šole Gornja Radgona. Med starejšimi pa se je najbolj izkazal Alojz Steiner iz OO ZSMS Janžev vrh, pred Vladom Sutterjem in Zorico Kerce iz OO ZSMS SŠGT Radenci. Vsi trije prvouvrščeni bodo sestavljali občinsko ekipo na regijskem tekmovanju, ki bo 26. aprila v Gornji Radgoni.

Najuspešnejši tekmovalci so prejeli lepe knjižne nagrade, vsi udeleženci in mentorji pa bronaste značke in priznanja ter darila OK ZSMS Gornja Radgona. vp

Skrb za usposabljanje sindikalnih delavcev

Že nekaj časa namenjajo v občinski organizaciji zveze sindikatov v Murski Soboti posebno pozornost družbenopolitičnemu izobraževanju in usposabljanju svojega članstva. Pri tem se dobro zavedajo, da delavcu-samoupravljalcu in sindikalnemu aktivistu na ta način omogočajo kar se da temeljito spoznavati, analizirati in spreminjati družbene pojave. Gre torej v bistvu za uresničevanje nalog zveze sindikatov pri uveljavljanju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Hkrati z usposabljanjem pa se krepi tudi delavčeva zavest in odgovornost za uresničevanje socialističnih samoupravnih odnosov.

V tem smislu je v mesecu marcu občinski svet zveze sindikatov v Murski Soboti v sodelovanju s tukajšno delavsko univerzo organiziral in izvedel družbenopolitično usposabljanje članov izvršnih odborov osnovnih sindikalnih organizacij, kakor tudi poverjenikov sindikalnih skupin in predsednikov konferenc osnovnih organizacij zveze sindikatov iz murskosoboške občine. V to obliko družbenopolitičnega izobraževanja in usposabljanja, ki se ga je v sedmih skupinah udeležilo kar 251 slušateljev, so zajeli tokrat predvsem tiste člane osnovnih sindikalnih organizacij, ki v preteklem letu niso bili vključeni v tovrstno usposabljanje, in pa novoizvoljene člane izvršnih odborov osnovnih organizacij zveze sindikatov.

M. Jerše

Dobro opravljeni obiski v OO ZSMS

Obiski v osnovnih organizacijah zveze socialistične mladine v murskosoboški občini so bili opravljeni dokaj dobro, s čimer so člani predsedstva občinske konference zveze socialistične mladine navezali še tesnejše stike z mladimi na terenu. Predvsem pa je pomembno, da so s tem stalno spremljali delo osnovnih organizacij ZSMS v osnovnih in srednjih šolah, organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih, kar bodo nadaljevali tudi v prihodnje. To je ena izmed poglavitnih ugotovitev z nedavne seje predsedstva OK ZSMS v Murski Soboti, ko so pregledali opravljene obiske v OO ZSMS. Člani predsedstva so namreč obiskali po več osnovnih organizacij, kjer so se podrobneje seznanili z njihovim delovanjem. Dogovorili so se, da bodo ponekod, kot npr. v mestu Murska Sobota, ponovno obiskali osnovne organizacije. Prav te dni pa bo stekla tudi javna razprava o osnutkih dokumentov za 11. kongres Zveze socialistične mladine Slovenije, ki bo oktobra v Novem mestu.

Govor je bil tudi o pripravah na štafeto mladosti, ki bo prispela v murskosoboško občino v soboto, 24. aprila, dopoldne.

Milan Jerše

Novo sindikalno vodstvo

Občinski svet zveze sindikatov Ljutomer je pregledal svoje štiriletno delo. Osnovne organizacije in občinski svet zveze sindikatov so največ aktivnosti usmerili v razprave o planskih predvidevanjih za srednjeročno obdobje in letne plane materialnega in družbenega razvoja, prav tako pa so redno spremljali izvajanje sprejetih planskih usmeritev, tako v temeljnih celicah gospodarjenja kakor tudi občine in širše družbenopolitične skupnosti. Naslednje področje, ki mu je občinski sindikalni svet posvetil največ pozornosti, je področje samoupravljanja in delegatskih odnosov.

Ocena je, da se še vedno srečujemo s problemi, težavami in slabostmi, vendar pa se sistem socialističnega samoupravljanja nenehno razvija in utrjuje. Dosežni so bili pomembni uspehi pri utrjevanju družbenega in samoupravnega položaja delavca.

Ena od temeljnih in stalnih aktivnosti v tem obdobju je bilo tudi področje delitve dohodka in sredstev za osebne dohodke. Še ena stalna naloga je bila v ospredju dela OS ZSS Ljutomer: zagotavljanja socialne varnosti delavcev. Največ poudarka pa so namenili kadrovski politiki, zaposlovanju in štipendiranju, organizaciji dela in dohodkovni povezanosti temeljnih organizacij združenega dela, — stanovanjski politiki, prehrani med delom, otroškemu in zdravstvenemu varstvu ter nagrajevanju po delu. Med aktivnosti spadajo še vsekakor vključevanje s področja SLO in DS ter priprave in izvedba volitev.

Člani OS ZSS Ljutomer in delegati pa so spregovorili tudi o tem, kaj bo v prihodnje potrebno še storiti. Predvsem je neurejeno nočno delo žensk, in nočno delo nasploh, saj so v Ljutomeru še vedno OZD, ki imajo tudi nočno izmeno. Tudi upokojencem bi bilo potrebno posvetiti več pozornosti. Na področju kadrovske politike, zaposlovanja in štipendiranja še ni vse urejeno, kljub aktivnosti, ki je bila na tem področju že opravljena. OS ZSS skupaj z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami mora posebno pozornost nameniti akciji za pričetek izvajanja kazenskih sankcij za nespoštovanje in neizvajanje samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov. Že sama razprava je nakazala usmeritve za delo novega OS ZSS, ki so ga na tej skupščini tudi izvolili. Po sprejemu programa, ki že vsebuje nekatere predloge, so za predsednika OS ZSS izvolili Borisa Zrelca, za podpredsednika Marijo Gjerkeš-Dugonjik in za sekretarja Alojza Copato. Poleg tega so izvolili tudi 31 članov OS ZSS ter delegate za medobčinski svet ZSS za Pomurje. 10. kongresa ZSS se bodo udeležili Franc Gorjak, Stanka Hvalec, Branko Semenič, Jože Vaupotič in Milan Weis (ml.), 9. kongresa ZSJ pa se bo kot delegatka udeležila Marija Horvat.

Dušan Loparnik

Podrobneje analizirati vzroke zaostajanja

Ob preseženih resolucijskih predvidevanjih, predvsem pri rasti industrijske proizvodnje, ki je višja za 2 do 3 odstotke, v primerjavi z letom poprej povečanem izvozu za 32 odstotkov, celotnem prihodku za 47 odstotkov in akumulaciji, ki je večja za 51 odstotkov, se zdijo osnovni pokazatelji lanskoletnega gospodarjenja v murskosoboški občini dokaj ugodni. Toda pri vzporejanju teh in drugih podatkov s povprečjem v naši republiki je na dlani, da se je prejšnji razkorak v letu 1981 še povečal. Na to so v razpravi opozorili člani občinskega sveta zveze sindikatov v Murski Soboti, ko so obravnavali informacijo o poslovanju OZD s področja gospodarstva po zaključnih računih.

Zato bi kazalo, kot so omenili, podrobneje analizirati vzroke za dejanski porast porabljenih sredstev nad celotnim prihodkom, ker se s tem problemom soočajo že vrsto let nazaj. Precej kritičnih pripomb je letelo tudi na račun neustrezne delitve osebnih dohodkov, ki marsikje niso v skladu z resnično vloženim delom, s čimer je povezano zelo aktualno vprašanje pravilnega nagrajevanja po delu. Kot kaže, povsod niso dovolj dosledno vztrajali pri uresničevanju stabilizacijskih ukrepov, saj bi z vestnejšim izpolnjevanjem zastavljenih ciljev, z izboljšanjem reprodukcijske sposobnosti in ostalimi notranjimi rezervami lahko v mnogočem pripomogli k ugodnejšim poslovnim rezultatom. Tudi podatek, da v murskosoboški občini samo tri dejavnosti, to so industrija, trgovina in kmetijstvo, ustvarjajo kar 85 odstotkov celotnega prihodka, dovolj zgovorno opozarja. Ob tem so tudi opozorili na nesorazmerja v višini osebnih dohodkov, ki je v občini 1: 6,7, in se resno vprašali, kdo v bistvu nosi breme stabilizacije. To bo zahtevalo, kot so poudarili v razpravi, konkretno obravnavanje posameznih primerov v OZD, da bi zaostrili odgovornost na vseh nivojih.

Milan Jerše

mala anketa

ŽELEZNIČARJI NE POZNAJO PRAZNIKA

V spomin na veliko železničarsko stavko v Sloveniji, ki se je začela opolnoči med 15. in 16. aprilom 1920, in na tragične dogodke na Zaloški cesti v Ljubljani, je 15. april izbran za dan železničarjev. Praznik, ki ga železničarji zaradi specifičnosti svojega poklica običajno praznujejo delovno-torej na delovnem mestu, saj se promet na naših tirih odvija tako podnevi kot ponoči, ob nedeljah in praznikih. Lahko bi rekli, da tudi pomurski železničarji ne poznajo predaha, čeprav so se pogoji dela na železnici že v znatni meri izboljšali. O tem je tudi govor v tejle anketi.

VERA CIFER, transportni komercialist: Mislim, da je to zanimiv in pester poklic, čeprav težav tudi ne manjka, predvsem zaradi pomanjkanja razkladalnih zmogljivosti. V glavnem se ukvarjam z odpravo pošiljk ter z urejanjem in izdajanjem prispelih pošiljk. Vsekakor si želim, da bi na železniški postaji v Murski Soboti čimprej uredili omenjeno vprašanje, s čimer bi olajšali delo zaposlenih, pa tudi stranke bi morale bolj razumeti težave železnice in pomagati pri reševanju skupnih problemov. Marsikdaj pa vidijo le svoje probleme. Ob prazniku bosta v Mariboru proslava, na kateri bodo podelili odličja, in gledališka predstava, ki pa se je ne bom mogla udeležiti.

STANKO GJERGJEK, najmlajši transportni delavec; doma iz Kovačevec: Tu sem zaposlen šele od septembra lanskega leta ter raztovarjam in nalagam blago na vagone oziroma z njih. To je večinoma fizično delo, saj je mehanizirano bolj malo. V začetku mi je bilo težko, pozneje pa sem se že privadil. Največje težave imamo zaradi premajhnega skladišča, ki onemogoča, da bi vso blago, predvsem večje stvari, lahko spravili pod streho. Sedaj smo zaposleni štirje transportni delavci, kar je zaenkrat dovolj. Sicer so pogoji na železnici dokaj dobri, zato nameravam v kratkem končati z osemletnim šolanjem in potem obiskovati tečaj za nadaljnje izpopolnjevanje.

FRANC KUHAR, kretničar že več kot 27 let, doma iz Murske Sobote: To je dokaj težko in odgovorno delo, vendr me to zelo veseli, kot da bi mi bilo prirojeno. Za nas ni nedelje, praznikov, poleg tega pa smo izpostavljeni različnim vremenskim razmeram, kot so dež, sneg itd. Lahko bi rekel, da so pogoji dobri, čeprav imamo dnevno tudi do 80 in več voz, vključujoč tudi industrijske tire. Postajališče pa je za zdaj premajhno za tolikšen promet. Ravno na praznik bom imel nočno izmeno, pri čemer se dobro zavedam, da v tej službi ne more biti počitka. Predvsem bi si želel, da bi se postajališče v Murski Soboti razširilo še s kakšnimi tiri, ker bi takrat lažje opravljal svoje delo.

ŠTEFAN JAKOB, strojevodja; stanujoč v Murski Soboti: POGOJI dela so se glede na moderno vleko z diesel lokomotivami v primerjavi s prejšnjo parno vleko v mnogočem izboljšali in sicer tako glede manjšega fizičnega napora in krajše odsotnosti z doma, kot se je to dogajalo prej. Po drugi strani pa zahteva to delo več psihičnega napora, ker so hitrosti večje, paziti pa je treba tudi na razne tehnične naprave, kot je npr. budnik, ki ga moram stisniti vsakih 15 sekund, dodatna avtostop naprava itd. Imamo pa beneficirano delovno dobo, ker vozimo ob nedeljah, praznikih in ponoči tudi daljše ture do Ljubljane in Maribora. Boljše pa imamo urejene tudi turnuse, kar je tudi pomembno pri tem delu.

FRANC LEPOŠA, zavirač, doma iz Dolenec: Pogoji so težavni, saj delam ob vsakem času — tako podnevi kot ponoči, ne glede na vremenske razmere. Tovorov pa je vse več, ki jih vozimo običajno ponoči ali pa v zgodnjih jutranjih urah. Zato moram vstati že ob pol treh, da pridem pravočasno na delovno mesto, nekateri moji kolegi iz oddaljenejših krajev pa celo ob enih ponoči. Trenutno opravljem to delo že 11 let in to z zadovoljstvom, pri čemer moram vsako leto tudi opravljati izpite in preizkus znanja, ker gre za zelo odgovorno delo. Predvsem pa moraš biti previden, kar velja zlasti za poletni in zimski čas, da ne bi storil kakšne napake, ki je lahko usodna.

Milan Jerše

DELEGATI ZA 9. KONGRES ZKS

Smeleje, prodorneje, bolj zavezujoče

V Ljubljani se je danes začel deveti veliki shod slovenskih komunistov, ki se ga poleg gostov udeležuje tudi 23 delegatov iz Pomurja. Če bi sodili po razvejanih predkongresnih pripravah, potlej lahko mirno ugotovimo, da bo delež pomurskih delegatov znaten. Razpravljali bodo predvidoma o naslednjih področjih: gospodarstvu in v tem okviru še posebej kmetijstvu, preseganju zaostalosti in prispevkih regije k skladnejšemu regionalnemu razvoju, obmejnosti in uresničevanju narodnostne politike in seve idejnopolitični, organizacijski, kadrovski in akcijski rasti ZK v Pomurju.

JOŽE PINTARIČ delavec: Kongres ZKS je v času največje bitke za stabilizacijo gospodarstva, zato bodo odločitve in opredelitve na njem izredno pomembne za nadaljnji razvoj samoupravljanja in s tem tudi gospodarjenja. Delavci bomo s posebno pozornostjo spremljali

kongresno delo. Želimo si, da bi dal takšne usmeritve, ki bodo obvezovale vse komuniste in ne le nekatere. Veliko slabosti je bilo v dosedanjem delu tudi v moji delovni organizaciji Gorenje — Varstroj, vendar smo s pomočjo komunistov nekatere slabosti uspeli odpraviti. Upamo, da bomo v prihodnje dosegali boljše uspehe, čeprav seveda delo ne bo lahko. Uveljavitev na tujem tržišču bo mogoča le tedaj, če si bomo doma znali ustvariti pogoje, da bo reprodukcijski material pravočasno v tovarni, da bo delavec nagrajevan po rezultatih svojega dela.

ŠTEFAN JONAŠ, kvalificirani delavec v montaži IMP TOZD Panonija v Murski Soboti:

Komunisti smo obravnavali različne gospodarske in politične probleme, vendar smo si premalo prizadevali, da bi ocene in sklepe v praksi do kraja izvedli. Premnogokrat smo le razpravljali in ugotavljali stanje. Mnogo govorimo tudi o vrednotenju proizvodnega dela, toda tudi tu ni vidnih sadov. Še vedno je proizvodno delo v očeh režijskih

delavcev manj vredno in hkrati tudi manj vrednoteno. Določila zakona o združenem delu o nagrajevanju po rezultatih dela bi morali čutiti v vseh sferah proizvodnega procesa. Prav tako ugotavljamo, da število režijskih delavcev povsod narašča. Sprejeli smo ukrepe za njihovo zmanjšanje, vendar rezultatov teh prizadevanj ni čutiti v praksi. To vsekakor ne vpliva ugodno na stabilizacijska prizadevanja. Če bomo sprejete sklepe na 9. kongresu ZKS tako izpolnjevali, kot potekajo priprave nanj, bo kongres obrodil sadove. Zato od kongresa pričakujem uspehe.

ALOJZ FLEGAR, učitelj na osnovni šoli Tišina:

O morebitni razpravi, s katero bi sodeloval na 9. kongresu ZKS, se bomo dogovorili v okviru komisije za idejnopolitična vprašanja vzgoje in izobraževanja, kulture in znanosti pri občinski konferenci zveze komunistov. Kot je dogovorjeno, bom na plenarnem zasedanju kongresa sodeloval v enaki komisiji pri CK ZKS. Če se mi bo ponudila

priložnost, bi razpravljal zlasti o problemih osnovnega šolstva in prehodu na usmerjeno izobraževanje. Na tem področju so namreč še določene nejasnosti, kar občutimo najbolj v osnovnih šolah pri predmetnikih in učnih načrtih, ki so preobširni. Ves čas izpostavljamo ta problem in se zavzemamo za črtanje nekaterih stvari, vendar še ni prišlo do konkretnih rešitev.

Osebno pričakujem, da bo zveza komunistov s tega kongresa izšla idejno in akcijsko enotnejša, da bo delo osnovnih organizacij ZK in vseh komunistov uspešnejše pri izvrševanju sklepov, ki bodo sprejeti na 9. kongresu ZKS. Ob tem pričakujem večjo odgovornost posameznih članov ZK pri izpolnjevanju zastavljenih nalog, zlasti glede doslednosti, ki je nikjer ne sme manjkati.

ALEKSANDER PIRHER (Ljutomer): Delegati iz občine Ljutomer imamo precej materiala in smernic za pripravo na kongres. Vse to izhaja iz široko zastavljenih predkongresnih aktivnosti in zaradi specifike problematike občine same. Osrednji problem

je vsekakor kmetijstvo, saj se na tem še področju srečujemo z oportunizmom znotraj panoge in tudi med samimi vodilnimi delavci. Ta problem bo morala rešiti širša družbenopolitična akcija, saj je kmetijstvo kot panoga strateškega pomena za razvoj občine same. In že reševanje tega problema je ena od ključnih nalog med in po kongresu. V občini sami bomo morali komunisti z občinsko konferenco kaj več reči tudi o demokratičnem centralizmu. Menim, da je že to dovolj za aktivnost komunistov v občini Ljutomer. Seveda pa nas delegate čaka odgovorna naloga, da se temeljito pripravimo na kongres in da s svojim delom pripomoremo k razvoju občine in dela samega kongresa.

MARTIN HORVAT, dosedanji sekretar komiteja OK ZKS Murska Sobota:

9. kongres slovenskih komunistov bo potekal v zapletenih družbenoekonomskih in političnih razmerah doma in v svetu. Menim, da bo kongres dal odgovor vsem tistim, ki izhod iz težav, v katerih smo, iščejo v prizadevanjih za večjo centralizacijo odločanja in v administrativnih ukrepih. Že dosedanje razprave o kongresnih dokumentih med komunisti v naši občini so pokazale, da ima kongres vso podporo pri vztrajanju na samoupravnem demokratičnem reševanju družbenoekonomskih in drugih odnosov v naši družbi. Tako sodim, da bi kongres moral povedati odločno besedo o tem, kako, na kakšnih osnovah naprej razvijati našo družbo. Izhod je prav gotovo le v krepitvi samoupravljanja, vendar odgovornega samoupravljanja, da bo sleherni dosledno izvrševal zastavljene naloge. Nekatere dosedanje izkušnje že kažejo, da se

samoupravno združeno delo prav v teh težkih razmerah gospodarjenja zna med seboj povezati in samoupravno integrirati na osnovah medsebojne ekonomske in poslovne odvisnosti. Resda je takih primerov še malo, kot napr. povezava Mure s proizvajalci surovin in reprodukcijskega materiala ter s trgovino, kjer so našli objektivni skupni interes, vendar so le-ti spodbudni.

MARTIN LEBAR kmetovalec iz Holize: **doslej je bilo na področju kmetijstva veliko storjenega, vendar še zdaleč niso izkoriščene vse možnosti, ki jih v lendavski občini imamo. Kmetovalci bi predvsem želeli večjo pomoč pri melioracijah, hitreje bi bilo potrebno opravljati zložbo**

zemljišč, dokopati pa bi se morali tudi do kolikor toliko stabilnih cen. Največje težave so v tem, da kmet v zadrugi čestokrat ne najde svojega zaveznika, posebej pa se to opaža pri nas, ki mejimo na sosednjo hrvaško, kjer se cene vrtijo brezglavo in kjer si kupci drug drugemu odžirajo kupčije. Kongres naj bi dal jasnejšo opredelitev v kmetijstvu, da bo le-to pritegnilo večje število kmetovalcev, ki se bodo tržno naravnali, saj bo le tako mogoče zagotoviti večji pridelek hrane, o katerem v zadnjem času veliko govorimo.

JOŽE RITUPER, zasebni kmetovalec iz Panovec:

Kot delegat 9. kongresa Zveze komunistov Slovenije bi hotel opozoriti zlasti na problem ostarelih občanov, še posebej pa kmetijskih proizvajalcev, na vasi. Ta problem je predvsem pereč na območju Goričkega, kjer je vse manjše število ljudi za delo zmožnih. Pa čeprav je zemlje za obdelavo dovolj, ostaja veliko kmetij opuščenih. Mladi odhajajo zaradi boljšega zaslužka v mesto in tovarne — torej se odločijo za druge poklice. Kmet nad 65 let starosti pa seveda ne more opraviti vsega dela, ki mu ga nalaga kmetijsko gospodarstvo. Povprečno pa imajo kmetije od 1,5 do 2 hektarja površin, zato bi se tudi v krajevnih skupnostih morali bolj zavzemati za njihovo strokovno obdelavo. Da ne govorim posebej o težavah, ki se pojavljajo pozimi, ko so ostareli kmetje še v večji stiski.

So primeri, ko nekateri že več let, morda tudi tri ali štiri leta, ne plačujejo davka od katastrskega dohodka, ker ne ustvarijo dovolj dohodka. Zato se zavzemam za ustreznejšo davčno politiko. Tudi glede odkupa živine bi morali več pozornosti posvetiti tistim kmetom, ki nimajo sklenjene pogodbe s kmetijsko zadrugo, kar se zlasti kaže pri ostarelih kmetijskih proizvajalcih.

STANKO LOVENJAK, avtoelektričar, Certus TOZD Avtobusni promet Murska Sobota:

Želel bi zlasti opozoriti na problem vrednotenja našega dela oziroma storitev v avtobusnem prometu, ki je tako nizko, da praktično naš kolektiv ne more zagotavljati enostavne reprodukcije, kaj šele, da bi si upali govoriti o razširjeni reprodukciji. Zato bom predlagal, v kolikor se bom na kongresu uspel vključiti s svojo diskusijo, da družba pravilneje vrednoti naše delo, oziroma, da nam dovoli takšne cene avtobusnih storitev, ki bodo zagotavljale primeren osebni dohodek in ostanek sredstev za razširjeno reprodukcijo, saj so potrebe po ustreznem prevozu potnikov vsak dan večje. Prav tako bi morale biti cene takšnih storitev, kot je javni prevoz potnikov, izenačene med republikami, saj je že cena goriva enaka v vsej Jugoslaviji. Predvsem zato, ker predstavlja cena goriva v naših stroških že 30 odstotkov, in delavci v prometu ne moremo nositi vsega bremena.

Od kongresa predvsem pričakujem, da bo dal jasne smernice za delo komunistov v razreševanju zapletenih družbenoekonomskih odnosov in zavezal člane ZK za hitrejšo krepitev samoupravnih odnosov, saj je to edino pravilna in dolgoročna usmeritev, brez kakršnekoli alternative. To

pa pomeni, da bomo morali komunisti skupaj z drugimi delavci in občani z večjo zagnanostjo in poletom stopati po poti, ki smo si jo skupno začrtali s Titom na čelu.

IRMA BENKO, odgovorna urednica Radia Slovenski program

Če danes, kljub mnogim dogovorom in odločitvam, še živimo nad možnostmi, v samozadovoljevanju in prepričanju, da bo že kdo in da bomo že kako našli rešitve za marsikje nakopičene probleme, moramo že jutri besede spremeniti v dejanja. Skupni dogovor komunistov — kongresna resolucija — v to smer posebej zavezuje. Mislim, da je njen predlog dovolj jasen in konkreten pri nakazovanju temeljnih usmeritev in nalog v prihodnjem obdobju, če ga seveda tako hočemo razumeti. Razprava na kongresu bo vsemu nedvomno dodala še veliko izkušenj, pobud in idej za akcijo, zato mislim, da bo 9. kongres ZKS predvsem kongres akcije in jasna opredelitev za samoupravljanje v najširšem pomenu besede.

To velja tudi za področje informiranja, ki mora postati predvsem učinkovitejše. S kongresno usmeritvijo mora dobiti vzgon zlasti nadaljnje podružbljanje, sistemsko urejanje družbenoekonomskega položaja sredstev javnega obveščanja, jasna

mora biti razmejitev odgovornosti med izvajalci, če jih lahko tako imenujem, in viri informacij, naš skupni cilj pa mora pri vseh teh in še vrsti drugih konkretnih nalog biti celovito, objektivno, razumljivo — torej takšno informiranje, ki bo oboroževalo za kvalificirano samoupravno odločanje. O tem nameravam tudi spregovoriti na kongresu. Dotaknila pa se bom še položaja narodnosti v našem političnem sistemu, kjer mislim, da se v Pomurju imamo s čem pohvaliti.

IRENA PETEK FERENC, OO ZK DSSS, Radenska:

Komunisti v naši osnovni organizaciji se ne omejujemo le na delovno skupnost, ampak se tvorno vključujemo v dogajanja v okviru celotne delovne organizacije. Tako smo ob svojem pripravili še stabilizacijske načrte za ostale TOZD. Zdaj pa ravno bojujemo bitko, da bi bili člani naše skupnosti nagrajeni sorazmerno z uspešnostjo posameznih TOZD, za katera opravljajo strokovna dela. Skratka, po načelu svobodne menjave dela. Od prihodnjega kongresa pričakujem veliko, predvsem usmeritve za kakovostnejše premike v politiki zaposlovanja mladih. To področje še vse preveč zapostavljamo, tudi v našem delovnem kolektivu. Imamo veliko število začasno zaposlenih mladih delavcev, ki pa jih kasneje, ko jih več ne potrebujemo,

kratko malo odslovimo. Tudi za te bi morali najti ustrezno mesto. Tako pa se vse prevečkrat znajdejo v negotovem položaju, brez zagotovljene eksistence. To velja tudi za nekatere štipendiste.

MARJAN HAJDINJAK, vodja TOZD SOZD ABC Pomurka, DO mesna industrija TOZD Klavnice in hladilnice Murska Sobota:

Kot delegat 9. kongresa ZKS bi želel, da bi na tem kongresu uspeli poenotiti akcijski program delovnega ljudstva v SRS v razvoju ekonomskih in družbenopolitičnih odnosov; in to ne samo glede dokumentov, ampak da bo potem steklo tudi dosledno izvajanje tega programa na vseh nivojih. Delegati se bomo potrudili, da ustvarimo drugačno družbeno klimo glede nekaterih družbenih aktivnosti, ki nas motijo, kot je npr. neodgovorcu odnos do izpolnjevanja planske projekcije v pla-

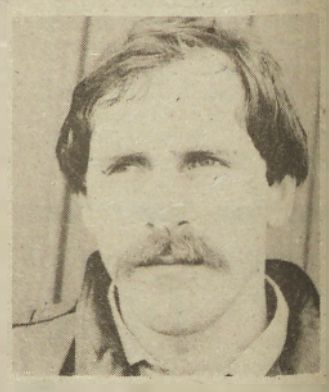

čilno-deviznem sistemu, razmišljanje o večjih investicijah, vendar lokacije ne izbiramo po osnovnih ekonomskih kriterijih, neenotno nastopanje na zunanjem trgu itd. Delegatski sistem in družbeno dogovarjanje pa sta orožje za doseganje globalnih ciljev prihodnjega razvoja.

JOŽE VIHER (Ljutomer): Predkongresne razprave so že prinesle nekatere kvalitetne pokazatelje. Najbolj se to opazi na področju kmetijstva, saj je to področje v novi resoluciji dosti obširneje opredeljeno kot v stari. Seveda bo na kongresih tudi dosti govora o delegatskem sistemu, saj imamo občutek, da je to področje še vedno najbolj

boleča točka. Predvsem delovanje delegacij v SIS in seveda informiranje. Obenem pa moramo priznati, da smo v osmih letih delovanja delegatskega sistema naredili dosti kvalitetnih premikov pri utrjevanju sistema socialističnega samoupravljanja. Od samega kongresa pa pričakujem to, da bo zastavil konkretne naloge za delo v prihodnje (seveda na podlagi izkušenj iz preteklih let). Menim, da bi si komunisti morali zastaviti manj nalog in te dosledno izvrševati. Preobsežen program dela bo samo v napoto in čez nekaj let bomo zopet ugotavljali pomanjkljivosti.

JOŽE RUGOLE, OO ZK KS Gornja Radgona:

Zveza komunistov si mora zagotoviti večjo prodornost in vlogo ter mesto, ki ji pripada. Menim, da smo v bližnji preteklosti namenjali preveč pozornosti številkam in ne kakovosti. Zato moramo ponovno izgraditi lik komunista, komunista človeka, revolucionarja. Ta mora podrejati svoje lastne interese širšim interesom delavskega razreda. Prav tako pa slednjič preiti od besed k dejanjem. V vrstah zveze komunistov je potrebno več diferenciacije, odprtih vrat navzven in navznoter. Premalo je osebne odgovornosti, posebej bi morali to zaostriti za komuniste na vodilnih položajih. Nekdaj

smo tehtali te, ki smo jih sprejemali v partijo. Danes smo vse preveč odprtih rok. Ne upoštevamo dovolj, kaj je posameznik voljan in sposoben prispevati k delu svoje osnovne organizacije. Premalo se borimo za idejno čistost in še se pojavlja karierizem, ki ga moramo iz naših vrst izkoreniniti.

Predstavitev knjige

V spominski literaturi o narodnoosvobodilnem boju jugoslovanskih narodov bi težko našli delo, ki je zbudilo toliko pozornosti in bilo deležno toliko toplega sprejema, kakor delo pod naslovom TEBI, MOJA DOLORES. Napisala ga je zdravnica — borka, ki je morala kot žena enega izmed prvoborcev, komunista iz Črne gore, že v začetku vstaje, 1941. leta, prestati strašno gorje: okupatorji so jo zaprli, ko je bila v zadnjem obdobju nosečnosti,

nato je v groznih razmerah, lačna, prezebla in zasramovana rodila na jetniških tleh hčerko, ki ji je dala ime Dolores (opp. po slavni španski borki Dolores Ibarruri — La Passionarii). In ko je že obupala nad svojim in hčerkinim življenjem, ji je usoda prizanesla. To pa se ni zgodilo po zaslugi kakšnega samaritanskega usmiljenja, marveč zato, ker je bila »slavna vojska rimskega imperija« tepena v mali Crni Gori, kjer se je ljudstvo pod vodstvom Komunistične partije že 13. julija 1941 vzdignilo v upor.

Dr. Saša Božović je tako z otrokom prišla v partizane ter se z dušo in srcem posvetila opravljanju zdravniškega poklica. Delala je v razmerah, ko ni bilo dovolj, da ima zdravnik samo strokovno izobrazbo, marveč mora biti predvsem človek in prilagajati svoje znanje krutim, često nečloveškim razmeram. Upravljala je partizanske bolnišnice, zdravila bolnike in ranjence, prestajala z drugimi vred sovražne ofenzive ter hkrati negovala svojo punčko Dolores, ki pa je v mrzlih dneh najusodnejše epopeje naše revolucije — bitke na Neretvi — umrla.

Knjiga Tebi, moja Dolores je izšla pri založbi Borec v letošnjem letu, šteje 395 strani, naprodaj je po 450 dinarjev.

●●●

MOJ BEOGRAD

6. APRIL

Otroka, ki ga nosim, se veselijo tako Božovićevi kot Magazinovićevi. Bora z brati že dela načrte za proslavitev veselega dogodka. Mama vsako jutro peče palačinke in mi jih tople prinaša za zajtrk. Pričakujemo prvega otroka, prvega vnuka, prvega nečaka osmih stricev. Čeprav preživljamo temne čase, ne mislimo na najhujše, ne mislimo, da nas utegne vojna v vsem prehiteti.

Dan pred šestim aprilom dežuram z Borom na kliniki. Prostovoljno dežuram z njim. Pač zato, da sva skupaj, čimveč skupaj. Jutro. Ura je že šest. Bora ostane na kliniki. Dežurstvo bo predal šele opoldne. Posloviva se in odpravim se domov, da bi pripravila čim toplejši sprejem ljubljenemu možu. Spotoma kupim v majhni branjariji onstran Karađorđevega parka rumeno rdečih jabolk. Izberem najlepše. Rada bi, da bi bil današnji dan svečan, topel, poln ljubezni. Nedelja je. Prosta bova, ves dan bova skupaj. Prek Avtokomande krenem v ulico Maksima Gorkega. Tam je najino stanovanje. Jutro je prijetno, toplo, sončno. Vsa srečna grem domov, kjer mi je lepo. Da, to je Borov in moj dom. Najin dom. Kmalu bomo trije.

Iz misli me zdrami nekakšno bobnenje iz daljave: Mar grmi? Čedalje bližje je in vse močnejše. Ne vem še, kaj naj bi to pomenilo, a vseeno mi ne da miru. Tedaj zagledam prvo skupino letal. Torej prihaja bobnenje od njih. Še na kraj pameti mi ne pride, da bo moj dragi Beograd vsak čas zasut z ognjem in smrtjo. Prostodušno zrem v nebo in hkrati hitim proti domu. Bobnenje je hujše in hujše. Prileti že druga skupina, tretja ... Krožijo, se vračajo, letijo dalje vsi so nekam razigrani. Vaje, si mislim. Kdaj pa kdaj pogledam gor brez bojazni, ne da bi slutila kakšno gorje. Tako mislijo tudi drugi, ki so se to jutro znašli zunaj. Največ je žensk s košarami. Mudi se jim na trg in v prodajalne, da bi pripravile praznično kosilo. Nedelja je. Neki moški srednjih let se ustavi in vpraša naglas: »Kaj pa je to ljudje?« Drugi mu mimogrede odgovori: »Vaje. Kaj pa naj bi bilo?!« — in gre dalje svojo pot, po opravkih. Letala so zdaj že živahnejša in iz njih priletijo prve žoge. Že jeknejo eksplozije. »Slepe bombe«, pravi nekdo. Komaj je to rekel, že se Beograd strese, v njem grmi. Tla pod nogami začnejo drhteti. Tedaj neki moški zakriči: »Joj, ljudje, to je bombardiranje. Umaknite se!« — in steče po ulici. Zdaj nastane direndaj. Jaz pa še ne verjamem.

bb

UBRANA PESEM MLADIH PEVCEV

Zveza kulturnih organizacij lendavske občine je minuli petek v telovadnici osnovne šole Drago Lugarič v Lendavi pripravila že 16. revijo pionirskih in mladinskih pevskih zborov. Revije so se letos udeležili zbori iz osnovnih šol Genterovci, Kobilje, Dobrovnik, Črenšovci, Velika Polana, Turnišče in Lendava. Zborovsko petje, ki ga gojijo na omenjenih šolah, kaže vsakoletni napredek, pesem mladih je vedno bolj ubrana! Povedati je potrebno, da so prav ti pevski zbori tudi steber kulturne aktivnosti v krajevnih skupnostih, saj si je brez njih nemogoče zamisliti proslave ob pomembnih praznikih in jubilejih. Tokratna revija, pritegnila je kakih 100 obiskovalcev, je po oceni organizatorja uspela, želeti je le, da bi v prihodnje nastopilo še več pevskih zborov.

Jani D.

Štirje koncerti

Jugoslovansko-avstrijski simfonični orkester bo ta teden pričel svojo koncertno sezono. Prvi koncert bo v Ljutomeru v petek, 16. aprila, ob 19.30 v domu kulture, drugi koncert pa v Beltincih v soboto, 17. aprila, ob isti uri. Koncert v Beltincih je nadomestilo za Mursko Soboto, ki letos ne bo gostila tega amaterskega orkestra.

Že prihodnji teden pa se bodo člani orkestra predstavili poslušalcem v Ormožu, in sicer v četrtek, 22. aprila, naslednji dan v petek, 23. aprila, pa bo orkester gostoval v sosednji Avstriji — v Radgoni. Koncertni program je v glavnem isti. Na sporedu bodo dela Mozarta, Tijardoviča, Beethovna, Schuberta in drugih mojstrov klasične glasbe. Solistki bosta Dragica Kovačič — solistka mariborske opere in Janja Lovrenčič — fagotistka iz Ljubljane. Orkester sestavljajo glasbeniki iz pomurskih občin in glasbene šole iz avstrijske Radgone.

D. L.

Prvi otroški stiki z gledališčem

Minuli teden je vse tri vrtce v gornjeradgonski občini obiskala: vrtec na Tratah, v Radencih in na Janževem vrhu, ter OŠ Videm ob Ščavnici Breda Pugljeva, gledališka igralka SNG iz Maribora.

V tem, po lanskem letu že drugem poskusu približanja gledališkega ustvarjanja najmlajšim, ki ga je organizirala občinska kulturna skupnost, je Breda Pugljeva pod naslovom Najdihojca na ustrezen način predstavila predšolskim otrokom nekatera posebej za njih napisana in prirejena dela Frana Levstika.

Vse prireditve so bile lepo obiskane in uspele, zato bodo v občini tudi v prihodnje skrbeli za organiziran stik predšolskih otrok z gledališko dejavnostjo.

vp

Da, prav ste prišli

Marjanca Muhvič, Berta Kološa, Zinka Farič in Nada Kološa so požele aplavz, na soboškem odru.

Pričakovana premiera komedije Da, prav ste prišli, ki so jo na soboškem odru v ponedeljek uprizorili ljubitelji gledališča združeni v kulturno-umetniškem društvu Štefan Kovač je navdušila. Zanjo je zmanjkalo tako sedežev kot še prej kart in tudi repriza v torek zvečer ni bila slabo obiskana, kar priča, da je v Murski Soboti veliko zanimanje za gledališka dela, posebej, če jih pripravljajo domači igralci. Ti so bili v pričujoči Camolettijevi igri odlični. Posebej sta navdušila Žoržet-Zinka Farič in Spartak-Janez Vlaj, za njima pa niso zaostajali ostali interpreti vlog: Berta Kološa kot Berta, ki ji je sicer malo ponagajal dialekt, vendar je bil v vlogi služkinje skorajda pritičen. Marjanca Muhvič kot učiteljica klavirja Zanina, Nada Kološa kot umetnica — slikarka Žaklin, Peter Jadrič — z dobro kapljico zasvojeni Bertran, Jani Žilavec kot prilagodljivi stanovalec Bernard in Marjan Matjašec kot naivni in preplašeni Žan.

V več kot dve uri trajajoči predstavi, ki jo je režiral Rajko Stupar, prevladuje smeh, pravi uspeh pa je, da so soboški igralci z veliko dobre volje in talenta burko, polno slačenja in vulgarnih namigov, nadgradili z duhovitostjo in tako presegli avtorja teksta, da bi komedija s svojo razposajenostjo ne šla predaleč.

»Trudili smo se z okorno zgradbo stavkov zgladiti v tekočo govorico, dogajanju dati primeren tempo, zgodbo podati kar se da lahkotno, sproščeno, ponekod s paralelnim dvogovorom, brez velikih gledaliških trikov, nenavadnih gegov, posebnih prijemov in šokantnosti,« je zapisano na zloženki, ki je izšla ob premieri. In uspeli so. Iz skromnega, gostobesednega besedila so izoblikovali karikaturo nekega slaboumnega, puhlega meščanskega sveta. Občinstvo se je zabavalo.

Da je omenjeno besedilo skorajda neznanega avtorja Marca Camolettija sploh prišlo na domači oder, gre zahvala Karolini Kolmanič, ki ga je prevedla iz nemščine. Prav tako pa ima pri uprizoritvi pomemben delež Ernest Lukač, ki je napisal glasbeni aranžma in igral na harmoniko, za klavirjem je bila Erna Lukač, za ton je poskrbel Štefan Celec. Sceno je pripravil akademski slikar Ignacij Meden, luč je bila v rokah Stanka Verena, šepetalka je bila Marjana Komarickj, predstavo je vodila Minka Benko, nepogrešljiva pri organizacijskem delu pa je bila Milka Fišer.

Zapisala:
Brigita Bavčar

Svojstvena gledališka dejavnost

Z jutrišnjim dnem se v Murski Soboti končuje četrti in zadnji sklop predavanj A—programa Pomurskega gledališkega studia, ki deluje od kulturnega praznika in pomeni edinstveno obliko sodelovanja vseh štirih pomurskih občin na tem ljubiteljskem področju. V povprečju dvajset udeležencev svojstvenega studia je v štirih sklopih in štirih tednih vsaj oziroma tako imenovanih mini seminarjev sledilo: pripravam režiserja — mentorja za izvedbo uvodnih sprostitvenih in razgibalnih vaj ter delovnih iger — tudi in družbenih iger s pedagoškim smotrom pod vodstvom Mire Miječević. Kratkemu študiju pantomime, ki ga je pripravil mojster Andres Valdes in delu režiserja z igralci, gimnastiko čutil ter improvizacijskimi vajami pod vodstvom mladega teatrologa Andreja Vajevca. Nekaj vaj iz tehnike odrskega govora in umetniške besede je podal Janez Starina, z današnjim dnem se končuje kratka izpeljava osnov dramaturgije gledališkega teksta, ki jih je podala dramaturginja Mojca Krefl, jutri v petek, 16. aprila pa bo v prostorih kluba mladih, kjer A-program pomurskega gledališkega studia poteka, v gosteh priljubljeni publicist Tone Partljič. Znani avtor številnih gledaliških in drugih tekstov bo v treh popoldanskih urah skušal v pogovoru z mladimi ljubitelji gledališča interpretirati odnos avtor gledališče-gledalec. O tem, kaj so udeleženci Pomurskega gledališkega studia na omenjenih vajah osvojili, pa bo pričala produkcija, ki bo v četrtek, 22. aprila ob 17. uri v soboškem klubu mladih. Ob tej priliki bo predvidoma izšla tudi zloženka s podatki o Pomurskem gledališkem studiu ki bo v jeseni nadaljeval z B programom dejavnosti. bb

ROMA MS na poti uveljavitve

Jože Cener, Mirko Kovač, Feri Sever in Bojan Baranja so imena, ki poznavalcem pomurskega glasbenega prostora niso nova. Fantje združujejo svoj talent in glasbeno znanje v ansamblu Roma MS. Že samo ime pove, da so Romi (iz Černelavec, razen Ferija Severja,) in da izvajajo predvsem romsko glasbo. Pa ne takšno, kot smo je navajeni z violino, basom in violo, temveč lastno skomponirane — zabavno-glasbenega karakterja. Glasbena zasedba, ki je več ali manj standardna (orgle, bas in solistična kitara ter bobni), daje več: romski melos, romska besedila.

Odkrili smo jih skoraj naključno v grajski dvorani v M. Soboti pred dobrim mesecem dni, ko so se prvič sestali in poskušali ideje prenesti na notni papir. Nedvomno jim je to uspelo, saj so začeli pridno vaditi skoraj vsak dan. Dokaz več zato je tudi ponudba in že tudi realizacija snemanja v studiu Radia Maribor, kjer so uspešno posneli tri lastne skladbe v svojem jeziku. To so Djetem, djelem znana narodna, ki jo je priredil v zabavni ton Mirko Kovač (prej basist pri Zasilnem izhodu), Tito, avtorja Jožeta Cenerja, ki igra solo kitaro, in Priznalin kaj man kames (Priznaj da me ljubiš) istega avtorja.

Ker jim je uspeh s posnetimi skladbami očitno dal vetra v krila, so postali še bolj zagnani, saj delajo že z večjo vnemo. Pripravljene imajo že tri nove lastne skladbe. Dogovarjajo pa se že z uredništvom RTV Zagreb za morebitni nastop v oddaji Mladi mladim.

Nedvomno še en dokaz, da v Pomurju ne manjka dobrih glasbenikov. Za skupino Roma MS pa si upamo trditi, da bodo uspeli tudi v širšem jugoslovanskem glasbenem prostoru, saj so edini, ki so se lotili zabavne glasbe z besedili v romskem jeziku.

vc

kulturni koledar

ČETRTEK, 15. PRILA

ODRANCI — V okviru 25. področnega srečanja gledaliških skupin severovzhodne Slovenije gostujejo ob 11. uri v vaškem domu mladi ljubitelji gledališča iz Puconec, ki bodo uprizorili tragikomedijo HOČETE IGRATI Z MANO.

MURSKA SOBOTA — Ob 19. uri bo v grajski dvorani premiera gledališkega dela Jane Kolarič SALON EXPON, v izvedbi dijakov Doma učencev Štefan Kovač in režiji Erike Hriberšek.

LENDAVA — V lendavski knjižnici se bo ob 19. uri pričel literarni večer. Sodelovali bodo: pesnika Kiss Dénes in Tüskes Tibor ter gledališka igralka Koszta Gabriela, ki bo interpretirala njune pesmi. Madžarski gostje pa bodo naslednje dopoldne obiskali še učence osnovne šole Dobrovnik in mlade Genterovčane.

LENDAVA — V dvorani Nafte bo ob 19.30 nastopilo prosvetno društvo Zvonka Antolič iz Miklavža. Amaterski igralci se bodo predstavili z delom Igorja Torkarja PISANA ŽOGA.

PETEK, 16. APRILA

MURSKA SOBOTA — V soboškem srednješolskem centru bo ob 9. uri predstavitev avtorice in knjige Tebi, moja Dolores.

Dr. Saša Božović, ki je napisala to čustveno epopejo o borki materi in otroku, bo ob 13. uri v gosteh pri Murinih delavcih. Zvečer ob 19. uri pa bo literarno srečanje z dr. Sašo Božović, avtorico knjige Tebi, moja Dolores v galeriji kulturnega centra.

LEDAVA — V dvorani Nafte bo ob 16. uri uprizoritev gledališkega dela Hočete igrati z mano, tokrat v izvedbi igralcev kulturno umetniškega društva Zora Rupena — Katja iz Benedikta. Ob 20. uri pa bo v isti dvorani premiera gledališkega dela LASULJA IZ HONGKONGA. Uprizorili jo bodo člani madžarske skupine gledališkega društva Lendava, v režiji Ferenca Toplaka.

SOBOTA, 17. APRILA

RADENCI — V Kongresni dvorani hotela Radin bo ob 10. uri predstavitev knjige Tebi, moja Dolores in pisateljice dr. Saše Božović, partizanske zdravnice in matere, ki je delo posvetila svoji v vojni rojeni in umrli hčerki, poimenovani po legendarni španski borki Dolores Ibarruri — La Passionarii.

BELTINCI — Ob 19.30 bo v prostorih osnovne šole koncert Obmejnega simfoničnega orkestra.

ČRENSOVCI — OB 19.30 bo v kinodvorani uprizoritev komedije Marca Canolettija DA, PRAV STE PRIŠLI, s katero bodo v gosteh soboški ljubitelji gledališča.

NEDELJA, 18. aprila

LENDAVA — Ob 9. uri bo v lendavski knjižnici okrogla miza na temo angažiranosti in povezovanja ljubiteljskega gledališča.

TIŠINA — V prireditveni vaški dvorani bo ob 9. uri potekala revija otroških in mladinskih zborov, na kateri sodelujejo zbori osnovnih šol iz Bakovec, Beltinec, Bogojine, Cankove, Tišine in Murske Sobote (zbor OŠ Edvard Kardelj).

KOBILJE — V kulturni dvorani bo ob 15. uri predstava gledališkega dela JIMMY ODHAJA, ki ga bodo uprizorili člani kulturno umetniškega društva Jože Kerenčič iz Zgornje Kungote.

GRAD — V prireditveni dvorani nastopajo ob 15. uri pevski zbori osnovnih šol: Rogaševci, Grad in Murska Sobota (zbora OŠ Karel Destovnik-Kajuh in Dane Šumenjak.

VELIKA POLANA — V kinodvorani bo ob 19.30 gostovalo kulturno umetniško društvo Slava Klavora iz Maribora. Mariborski gledališčniki bodo nastopili s Hlengovo LAŽNO IVANO, v režiji Bojana Čehulja.

razstave

MURSKA SOBOTA — V galeriji kulturnega centra sta na ogled razstava marksistične literature in razstava umetniške fotografije Miša Hochstatterja iz Maribora.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin je na ogled 35 del akademskega slikarja Redža Kolakovića, v mešani tehniki.

MURSKA SOBOTA

Sprejeta je programska usmeritev komunistov

Čeprav so izkušnje o delovanju občinske organizacije zveze komunistov v Murski Soboti v minulih štirih letih nadvse spodbudne, pa čaka komuniste v tej največji pomurski občini tudi v naslednjem enoletnem mandatnem obdobju obilica aktualnih nalog. Osrednja pozornost bo tudi v prihodnje namenjena utrjevanju in razvijanju političnega sistema socialističnega samoupravljanja, da bi zagotovili še trdnejše materialne pogoje za nadaljnji razvoj družbenopolitičnih in gospodarskih razmer. V ta okvir sodi nedvomno v prvi vrsti doslednejše uresničevanje stabilizacijskih programov, zlasti še v osnovnih celicah delovanja članov zveze komunistov, to je v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih murskosoboške občine.

Med raznolikimi aktivnostmi bodo v občinski organizaciji zveze komunistov še posebej spodbujali začete procese povezovanja gradbeništva in ostalih sorodnih dejavnosti ne le v občini, ampak tudi širše. Posebna skrb je razumljivo namenjena področju kmetijstva in sploh agroživilskemu kompleksu, saj je na voljo že dosti teoretičnih in študijskih izhodišč za njegov večji razmah. Zato je nadvse pomembna trdnejša izpeljava integracijskih procesov v celotni reprodukcijski verigi, kjer se morajo uveljaviti medsebojni dohodkovni odnosi. Seveda pa bo treba še bolj kot doslej vključiti tudi kmetijske proizvajalce, organizirane v temeljnih zadružnih organizacijah.

Spričo prizadevanj za hitrejše uresničevanje ciljev gospodarske stabilizacije bi naj v združenem delu dosegli večjo družbeno integriranost, ko gre za združevanje sredstev za naložbe skupnega pomena in pospeševanje izvoza. Tudi na področju nagrajevanja se bodo morali komunisti odločneje spopasti z raznimi slabostmi pri delitvi osebnih dohodkov, ki ne spodbudjajo dovolj dobre in poštene delavce. Zlasti še ob primerih, ko so osebni dohodki bolj odvisni od organizacije, v kateri nekdo dela, kot pa od tega, kaj in koliko dejansko dela.

Lahko bi rekli, da so delegatski sistem in delegatski odnosi neizčrpen vir delovanja zveze komunistov, saj se prav tu v mnogočem pokaže njen vpliv in učinkovitost. Več bo treba storiti, kot poudarjajo, da bi sleherni član zveze komunistov aktivno deloval v delegatskem sistemu. Zato pa morajo osnovne organizacije ZK imeti pregled nad aktivnostjo vsakega komunista v institucijah družbenega odločanja, da bi resnično zagotovili enoten nastop zveze komunistov tam, kjer poteka množična samoupravna aktivnost delovnih ljudi in občanov. Poslej bodo zato z večjo ostrino načenjali vprašanje odgovornosti tistih članov ZK, ki se izogibajo javnemu družbenemu delovanju, ostajajo v ozadju, so pasivni na sestankih ZK ali pa se jih sploh ne udeležujejo. Slej ali prej pa bo občinska konferenca zveze komunistov morala v prihodnje imeti tesnejšo povezavo s člani, ki se kot delegati pojavljajo v drugih družbenopolitičnih organizacijah in institucijah družbenega odločanja, zlasti še v družbenopolitičnem zboru skupščine občine. Zato bodo sproti spremljali njihovo delo in tudi zahtevali poročila o opravljenih nalogah.

Nič manjši pomen ne pripisujejo tudi področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, kjer je treba ob podružbljanju obrambnih in samozaščitnih priprav še bolj okrepiti usmerjevalno in vodilno vlogo zveze komunistov. To velja tako za usposabljanje članov komitejev za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito kot za množično vzgojo delovnih ljudi in občanov. Navzlic razvejanim oblikam idejnopolitičnega usposabljanja članov ZK pa v murskosoboški občinski organizaciji poudarjajo, da je treba bolj razvijati usposabljanje za prakso, kar bi naj pripomoglo k večjemu idejnopolitičnemu opredeljevanju komunistov v neposrednih okoljih njihovega konkretnega delovanja. To pa pomeni njihovo večjo kritičnost in idejnopolitično diferenciacijo do slabosti, ki ovirajo hitrejši demokratični boj mnenj in oživljanje tovariške kritike, s čimer je tesno povezana tudi družbena preobrazba socialističnih samoupravnih odnosov. Milan Jerše

Mar res edini izhod iz primanjkljaja?

Te dni v murskosoboški občini potekajo številne razprave o reševanju finančnih težav oziroma izgub, v katerih so se znova znašli v štirih temeljnih organizacijah združenega dela mesne industrije ABC Pomurka in občinski zdravstveni skupnosti. Zdaj skorajda ni več nobenega dvoma, da bodo k odpravljanju izgub morali odločilno vplivati ustrezni sanacijski programi. O sanacijskem programu občinske zdravstvene skupnosti v Murski Soboti, ki je imela v lanskem letu več kot 35 milijonov dinarjev izgube, in o zagotavljanju finančnih sredstev za letošnje leto, je tekla dokaj žolčna razprava na izvršnem svetu skupščine občine. Predvsem glede vzrokov, ki so v zdajšnji nadvse težavni gospodarski situaciji privedli do ogromnih izgub v zdravstveni skupnosti. Kaže, da bi morali znatno več storiti pri notranji delitvi dela v samih zdravstvenih delovnih organizacijah, je bilo slišati mnenje. Po drugi strani pa je seveda vprašanje, ali je gospodarstvo murskosoboške občine s trenutnim ustvarjanjem dohodka sposobno prevzeti nase še kakšne večje obveznosti.

V zvezi s tem je izvršni svet skupščine občine sklenil, da gre z omenjenim sanacijskim programom občinske zdravstvene skupnosti po pomoč k združenemu delu, ki bi naj od 1. maja dalje zbralo nekaj čez 22,9 milijona dinarjev, kar bi se steklo po posebni 0,90-odstotni prispevni stopnji. Dokončna odločitev bo kajpada prepuščena delegatom novoizvoljene občinske skupščine, ki bi naj skupno z občinsko zdravstveno skupnostjo poiskali najustreznejšo rešitev za čimprejšnjo odpravo nastale izgube. Ob tem pa pravijo, da tudi racionalnejše delo in delna skrčitev programov oziroma pravic zavarovancev ne bodo zadostovali in da je povišanje prispevne stopnje nujno. To pa seveda ne bi smelo pomeniti tudi konca siceršnjih stabilizacijskih prizadevanj v zdravstvenih delovnih organizacijah murskosoboške občine.

Na področje mesne industrije pa odpade čez 106 milijonov dinarjev izgube, ki so nastale zaradi nesorazmerja cen, hitrejšega povečevanja cen surovine od cen proizvodov, zmanjšanja količinskega obsega proizvodnje in prodaje zaradi nesorazmerja cen, pomanjkanja klavne živine ter mesa za predelavo, kakor tudi zaradi nekaterih notranjih vzrokov. Predvsem pa se zavedajo, da bodo morali povsem upoštevati dogovore, da bi nastale težave tudi dejansko presegli. Prizadevanja za odpravo težav, ki delovne organizacije spravljajo v nič kaj lahek položaj, hkrati pa ogrožajo zagotavljanje socialne varnosti delavcev, so v zadnjem času privedla do nekaterih konkretnih ukrepov, ki bodo Mesni industriji pomagali k izboljšanju razmer.

Spodbudno je dejstvo, da bodo znaten delež sredstev za saniranje razmer v Mesni industriji ABC Pomurka prispevali iz republiških rezerv, zato pa bodo morali tudi iz skupnih rezerv murskosoboške občine nameniti potrebna finančna sredstva. Seveda pa bodo svoj delež primaknile tudi SOZD ABC Pomurka in Temeljna pomurska banka, da bi dejansko lahko pokrili sedanje izgube tukajšnje Mesne industrije. Slednja pa bo morala z notranjimi rezervami v največji možni meri prispevati k uspešnemu uresničevanju sanacijskega programa. To pa za delovni kolektiv ne bo nič kaj lahka naloga.

Čeprav je res, da so primanjkljaji v teh dveh primerih deloma tudi odraz težav v gospodarstvu, ki marsikje ni doseglo načrtovanih poslovnih rezultatov, pa je na dlani, da si drugačne rešitve v zdajšnjem trenutku ne moremo zamisliti. Primanjkljaja iz minulega leta drugače pač ne bo moč pokriti, pa tudi poslovanje v letošnjem letu — kljub stabilizacijskim ukrepom — se ne bo izšlo, če omenjenih dveh pomembnih področij ne bomo podprli z dodatnim dinarjem. Resnica, pred katero si v združenem delu murskosoboške občine nikakor ne zatiskajo oči!

Milan Jerše

S čim (naj) se ukvarja sindikat?

Razvrstitev je presenetljiva, malone osupljiva. Organizacija letnega oddiha in rekreacije, kulturne in družabne dejavnosti, življenski standard delavcev, preskrba delavcev, razvijanje samoupravnih odnosov, uveljavljanje načela delitve po delu, obravnava zaključnih računov in gospodarnosti poslovanja, izboljšanje delovnih pogojev, izobraževanje, delovna disciplina, informiranje in zaščita pravic delavcev. Tako si namreč v očeh delavcev — po empiričnih podatkih, zbranih v lanski raziskovalni akciji Raziskovalnega centra pri Republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije, v kateri je sodelovalo 3436 zaposlenih iz vse naše republike — sledijo področja, kjer so bile osnovne sindilne organizacije doslej najbolj delavne. Potemtakem je bila središčna pozornost sindikatov odmerjena dvema temeljnima toriščema: izboljševanju delovnih in življenjskih razmer ter življenjske ravni delavcev in vzgoji, izobraževanju in kulturnemu življenju delavcev.

Primerjava z odgovori na vprašanje, s čim bi se morale po mnenju delavcev osnovne sindikalne organizacije največ ukvarjati, je še nazornejša. Na vrhu lestvice je življenjski standard delavcev, kjer so velike razlike, ki pa se nenehno večajo. To neenakost pogojujejo nepravično nagrajevanje, različne možnosti dodatnega zaslužka, pridobivanja stanovanj, zaposlovanja in izobraževanja. Kaj ukreniti, da bi te razlike vsaj ublažili, če že ne zmanjšali? Delavci postavljajo na prvo mesto dosledno uresničevanje načela nagrajevanja po delu in rezultatih dela, sledita pa zvišanje najnižjih osebnih dohodkov in omejevanje dodatnega dela (nadurnega, pogodbenega, honorarnega in dela upokojencev) zunaj rednega delovnega razmerja.

Po vsem tem bi sodili, da jim gre predvsem za osebni standard, določen z osebnimi dohodki, znatno manj pa za družbeni standard, vzajemnost in sredstva socialne politike. To pa je seveda docela v navzkrižju s temeljno opredelitvijo sindikata, da mora družbeni standard rasti hitreje od osebne porabe. Vprašanje, ki se samoupravno postavlja, je, kaj je krivo taki nastrojenosti delavcev: ali neučinkovita politika družbenega standarda ali ne dovolj uveljavljena usklajevalna in povezovalna vloga subjektivnih sil pri iskanju skupnega imenovalca posamičnim, posebnim, skupnim in splošnim interesom? Kakorkoli že, dejstvo je, da prav tu čakajo sindikat izjemno pomembne naloge. To še tem bolj, ker so — kot je pokazala omejena akcija — delavci primorani večino svojih problemov reševati ali sami ali v družinskem krogu, le malo pa so bili deležni ustrezne pomoči ožje ali širše družbene skupnosti. „Pri tem so problemi, ki najbolj tarejo delavce — z izjemo, prenizkih osebnih dohodkov' — po družbeno dogovorjenem načinu razreševanja izrazito skupnostni in solidarnosti: od prevoza na delo, varstva in šolanja otrok, informiranja in zdravljenja do preskrbe in stanovanj".

(PRE)NAGLAŠENA VLOGA KOORDINATORJA

Če bi se hoteli dokopati do količkaj otipljivega — do celovitega se namreč ni mogoče — mnenja pomurskih delavcev, bi morali tudi sami opraviti obsežno anketo. To bi pomenilo povprašati za mnenje kakih 36 tisoč zaposlenih, organiziranih v 315 osnovnih organizacijah in 27 konferencah sindikata, česar seveda nikakor ni moč izpeljati. Se pa zato lahko vsaj deloma naslanjamo na povedano na nekaterih letnih sejah osnovnih sindikalnih organizacij. Tod smo namreč beležili precej podobnih razmišljanj kot so uvodna. Tu pa tam postavljena celo mnogo bolj ostro in kategorično. Približno takole: delavci sicer zaupamo naši organizaciji, vendar nam ni pogodu načelnost, iz katere kot da ne bi mogli ali znali najti izhoda. Pogrešamo udarnost, vidne premike in dosežke. Denimo pri delovnem času, normah, delovnih pogojih, nagrajevanju po delu in rezultatih dela, da naštejemo le nekaj področij. Naši funkcionarji in aktivisti bi morali pogosteje priti med nas. Imeli bi jim marsikaj povedati.

V bistvu je to kritika na že izdelane in sprejete letne programe občinskih sindikalnih svetov in medobčinskega sveta ZSS za Pomurje, kjer je — po naši presoji — vloga sindikata kot koordinatorja številnih aktivnosti prenaglašena. Dalo bi se jih namreč veliko določneje in smeleje zasnovati. Zgolj sklicevanje na uveljavljanje sklepov in stališč tretjega kongresa samoupravljalcev Jugoslavije, vseh treh slovenskih sindikalnih konferenc (prva o planiranju, druga o delitvi in nagrajevanju po delu in rezultatih dela, tretja pa o socialni varnosti), ustavo in zakon o združenem delu, ne bo našlo poti k delavcem. Veliko več bi zalegle „formulacije" kot denimo tale, vzeta iz letošnjega programa: „Medobčinski svet ZSS za Pomurje bo skupaj z medobčinsko gospodarsko zbornico in medobčinsko skupnostjo za zaposlovanje skrbel za izdelavo dolgoročnih planov kadrovskih potreb v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih kot osnovo za dograjevanje sistema usmerjenega izobraževanja in zaposlovanja v pomurskem prostoru. Skupaj s pomurskim medobčinskim svetom SZDL bo obravnaval in sprejel usmeritve za nadaljnjo aktivnost sindikatov pri povezovanju združenega dela s krajevno skupnostjo".

Kaj, ko bi zraven dodali še, že lep čas jako aktualna vprašanja o preoblikovanju državne uprave (občinskih upravnih organov), strokovnih služb samoupravnih interesnih skupnosti in ustanavljanja vseh mogočih centrov (kulturnih, za socialno skrbstvo in podobno)? Pa akcijo, ki je predolgo „spala spanje pravičnega", o zmanjševanju (bolje: racionalizaciji) administracije in družbene režije v organizacijah združenega dela, delovnih skupnostih in še kje?

KAKO OBOROŽITI DELAVCE-AKTIVISTE?

Zdaj imamo oblike in načine izobraževanja in usposabljanja že tako zelo vpeljane in razpeljane, da je le še vprašanje metode (prijema) in izbora najustreznejših tem. Klasičnim predavanjem — tu in tam bolj podobnim prepričevanjem in dopovedovanjem — bi veljalo enkrat za vselej pokazati vrata. Menda je ja jasno, kaj hočejo delavci in tisti „ta pravi" sindikalni aktivisti. Živ, neposreden razgovor, izmenjavo in kresanje mnenj, stališč, predlogov, dilem. Blizu tem spoznanjem je spremljanje in dograjevanje sistema splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite in samoupravnega obveščanja delavcev. Izražena skrb, „da bodo delavci sproti obveščeni o rezultatih gospodarjenja in drugih (katerih?) važnejših zadevah, ki vplivajo na družbenoekonomski položaj delavcev", nekako izvisi in neprijetno spominja na parolo, da ne rečemo frazo. Čemu ne bi odločneje zapisali, kaj vse je tisto, kar v resnici vpliva na družbenoekonomski položaj delavcev? Se pravi tisto, na kar v bistvu opozarjamo v uvodnih razglabljanjih.

Glede mednarodnega sodelovanja bi se dalo veliko povedati. Sicer pa v programu najbolj zbode vrstni red — po pomembnosti — področij.

SINDIKAT NI SOCIALNA USTANOVA!

V marsikateri organizaciji združenega dela in delovni skupnosti „proizvajajo" socialno problematiko z nizko produktivnostjo in neustrezno organizacijo dela, zastarelo tehniko in tehnologijo, nezdravimi odnosi. Tod se tudi najraje dogaja, da sindikalnim organizacijam „podarijo" nekaj denarja, češ zdaj pa le kaj storite.

S tem v takem kolektivu samo preložijo na sindikalna ramena naloge, ki bi jih sicer morali — z veliko več denarja in truda — opraviti sami. Po drugi strani pa je res, da sindikalne organizacije s „podarjenim" denarjem pošiljajo na zdravljenje ali oddih delavce, ki so tega potrebni, pa stroškov ne zmorejo, s čimer sindikat prevzema vlogo, ki sploh ni njegova. Saj sindikat nima svoje socialne politike, še manj, da bi bil socialna ustanova. Če bi se namreč socialno delo kazalo samo v tem, da bi poskrbeli za onemogle in tiste, ki ne morejo več delati, bi delavcem kaj malo pomagali, vrh vsega pa ustvarjali lažno predstavo o svojem dobrem in zavzetem delu.

Iz pasivnega opazovalca in reševalca obrobnih socialnih vprašanj mora tedaj sindikat preiti v aktiven položaj, k preprečevanju vzrokov in ne reševanju posledic.

VEČ KOT „GAŠENJE SOCIALNIH POŽAROV"!

Tretja konferenca slovenskih sindikatov je vlogo sindikatov pri skrbi za socialno varnost zaposlenih postavila v nekoliko drugačno luč. Varnost mora sloneti na delu, ne na lažni solidarnosti. Se pravi taki, da tisti, ki ima več in zato več dela, mora stalno dajati drobtine k mizi tistemu, ki nima niti toliko, da bi vsaj znosno živel. Konferenca je pribila: delavci se morajo uveljaviti kot gospodarji, ki bodo v celoti odločali o ustvarjenem dohodku. Ni in ne more biti sprejemljivo, da smo socialno politiko zožili na socialne probleme, torej zgolj na skrb za invalide, bolnike, materialno ogrožene ljudi. S tem si delamo medvedjo uslugo in socialno politiko potiskamo na rob splošne socialne varnosti vseh ljudi. Postavljamo jo skratka v vlogo reševalca, ki rešuje le tiste, maloštevilne, ki so se znašli v položaju, ko si sami ne morejo več pomagati.

Kaj lahko ukrene sindikat? Predvsem ne sme čakati — kot potrpežljiv gasilec — da nekje zagori in potlej rešuje, kar se reševati sploh še da. Recimo, vprašanja brezposelnosti, delovne invalidnosti, skratka socialne ogroženosti.

Delavcev, vendar pa je to že poglavje zase kot je sploh kadrovska politika.

„Medobčinski svet ZSS za Pomurje bo skupaj z medobčinsko gospodarsko zbornico in medobčinsko skupnostjo za zaposlovanje skrbel za izdelavo dolgoročnih planov kadrovskih potreb v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih kot osnovo za dograjevanje sistema usmerjenega izobraževanja in zaposlovanja v pomurskem prostoru. Skupaj s pomurskim medobčinskim svetom SZDL bo obravnaval in sprejel usmeritve za nadaljnjo aktivnost sindikatov pri povezovanju združenega dela s krajevno skupnostjo".

Kaj, ko bi zraven dodali še, že lep čas jako aktualna vprašanja o preoblikovanju državne uprave (občinskih upravnih organov), strokovnih služb samoupravnih interesnih skupnosti in ustanavljanja vseh mogočih centrov (kulturnih, za socialno skrbstvo in podobno)? Pa akcijo, ki je predolgo „spala spanje pravičnega", o zmanjševanju (bolje: racionalizaciji) administracije in družbene režije v organizacijah združenega dela, delovnih skupnostih in še kje?

KAKO OBOROŽITI DELAVCE-AKTIVISTE?

Zdaj imamo oblike in načine izobraževanja in usposabljanja že tako zelo vpeljane in razpeljane, da je le še vprašanje metode (prijema) in izbora najustreznejših tem. Klasičnim predavanjem — tu in tam bolj podobnim prepričevanjem in dopovedovanjem — bi veljalo enkrat za vselej pokazati vrata. Menda je ja jasno, kaj hočejo delavci in tisti „ta pravi" sindikalni aktivisti. Živ, neposreden razgovor, izmenjavo in kresanje mnenj, stališč, predlogov, dilem. Blizu tem spoznanjem je spremljanje in dograjevanje sistema splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite in samoupravnega obveščanja delavcev. Izražena skrb, „da bodo delavci sproti obveščeni o rezultatih gospodarjenja in drugih (katerih?) važnejših zadevah, ki vplivajo na družbenoekonomski položaj delavcev", nekako izvisi in neprijetno spominja na parolo, da ne rečemo frazo. Čemu ne bi odločneje zapisali, kaj vse je tisto, kar v resnici vpliva na družbenoekonomski položaj delavcev? Se pravi tisto, na kar v bistvu opozarjamo v uvodnih razglabljanjih.

Glede mednarodnega sodelovanja bi se dalo veliko povedati. Sicer pa v programu najbolj zbode vrstni red — po pomembnosti — področij.

Skoraj gotovo bi namreč moral imeti prednost ekonomski odnos s tujino in v tem okviru še posebej maloobmejna blagovna menjava z Madžarsko in Avstrijo, šele nato pa naj bi sledilo sodelovanje z madžarskimi sindikati in poglabljanje stikov z našimi delavci na tujem. Je pač ravno narobe. Sicer pa ne bodimo malenkostni, kajti odločilna bo izpeljava.

K drugim nalogam sindikata v Pomurju — omenjena je le izdelava ocene o tem, kaj smo lani v letu inovacij dosegli, da bi področje raziskav in izumov bolj podružbili — naj jih prištevamo še nekaj. Idejnopolitična izhodišča družbenoekonomskega razvoja Pomurja in na tej osnovi marca lani sprejet družbeni dogovor o skupnih temeljih planov razvoja regije za to srednjeročno obdobje sta dokumenta, ki bi ju morali temeljito preučiti. Za nami je tudi leto invalidov. Kaj smo tu storili? In tako naprej.

Pripravil: BRANKO ZUNEC

LENDAVA

Pestro usposabljanje enot TO

Nekatere nove oblike aktivnosti v enotah teritorialne obrambe v občini Lendava so zlasti vplivale na povečano aktivnost mladih. Pred dobrim letom so namreč v enotah TO ustanovili osnovne organizacije ZSMS, zanje pa je značilno, da ne delujejo samo takrat, ko je enota na urjenju, temveč nenehno, s svojim delom pa krepijo obrambno sposobnost v krajevnih skupnostih. Občinski štab teritorialne obrambe meni, da je tako delo pomembno, še zlasti pa delo aktivov zveze komunistov v enotah. Komunisti imajo predvsem idejno usmerjevalno vlogo in s svojim delom pomagajo pri idejnopolitični krepitvi enot in štabov. Letos bodo posebej posvetili pozornost kongresom, še zlasti pa kadrovanju v ZK, saj je to ena izmed njihovih nalog. Občinski štab teritorialne obrambe bo letošnje usposabljanje poleg strokovnega dela popestril še z idejnopolitičnim, pomembno mesto v programih dela pa bodo imele tudi aktivnosti ob akcijah NNNP. Program dela, ki so ga sprejeli pred nedavnim, pripisuje pomembno vlogo tudi večjemu vključevanju žensk v enote teritorialne obrambe, pri čemer je potrebno poudariti, da so tudi doslej mladinke v enotah uspešno delale.

Jani D.

REKLI SO -

ODLIČNO NAM GRE, A DOKLEJ?

Predsednik medobčinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije za pomurje MIRKO HAJDINJAK je na seji medobčinskega sveta Zveze komunistov Slovenije za Pomurje — med drugim so pretresali kočljiv položaj lendavskega gospodarstva — postregel z zanimivo izkušnjo iz delovne organizacije Gorenje-Varstroj. Dejal je: „Pred tremi leti so mi delavci rekli: odlično nam gre, samo ne vemo, kako dolgo bo tako. Zunaj so se namreč kopičile sanitarne kabine. Zato ne podcenjujmo delavcev in jih povabimo k planiranju, saj bi marsikakšen znal povedati pametno misel. Dalo bi se tudi organizirati temu ustrezna predavanja za delavce, a ne klasična, stereotipna . . ." Prav gotovo zanimiva pobuda, saj bi se zaposlenim v lendavskem Gorenje-Varstroju, kjer so v zadnjem obdobju zabredli v hude gospodarske zagate, kakšen „razčiščevalni" pogovor poštenо prilegel.

Skupni interesi in povezave

Medrepubliške vezi, ki jih je pomursko gospodarstvo začelo „tkati" pred leti se vse bolj prepletajo v čvrsto vez, ki sledi objektivnim potrebam združevanja dela in sredstev, saj se delavci vse bolj zavedajo, da le v sodelovanju in čvrsto povezani lahko zagotove stalen napredek produktivnosti dela, uporabo sodobne tehnologije, delitev dela, specializacijo in redno oskrbo z repromaterialom kar jim bo odprlo večje možnosti pri nastopanju na domačem in tujem tržišču.

Uresničevanju takih ciljev je bilo namenjeno tudi redno srečanje predstavnikov občine Bačka Topola in občine M. Sobota, ki so ga organizirali na pobudo centra za informiranje iz Bačke Topole in ZGEP Pomurski tisk. Omenjeni organizaciji že dlje časa uspešno sodelujeta, sodelovanje pa bodo po razgovorih, ki so se jih udeležili tudi predsedniki obeh skupščin občin in drugi družbenopolitični in delavci združenega dela še razširili.

Možnosti za uspešno sodelovanje obstajajo predvsem na področju gospodarske dejavnosti med AIK Bačka Topola in SOZD ABC Pomurka pri oskrbi Pomurke s semenskim blagom, semensko in merkantilno koruzo. Prav tako obstajajo možnosti za skupni izvoz nekaterih proizvodov na konvertibilno tržišče. Na razgovorih v M. Soboti so opozorili, da bi sodelovanje lahko razširili na selekcijo in proizvodnjo piščancev ter zagotavljanje enodnevnih piščancev iz linije starih staršev za potrebe AIK, ki jih vzreja ABC Pomurka. Do izmenjave izkušenj bo predvidoma prišlo tudi pri gradnji kafilerije, pa tudi izmenjave proizvodov za trg v SR Sloveniji oziroma tržišče SAP Vojvodine.

Po uspešnem sodelovanju med DO Pomurski tisk in Centrom za informiranje bo posebna skrb namenjena povečanju in razširitvi sodelovanja, v katero bodo vključili tudi TOZD Kartonaža.

Tovarna perila in konfekcije Mura in Elegant iz Bačke Topole pa bosta prav tako podrobneje proučili konkretne medsebojne možnosti sodelovanja, predvsem v obliki medsebojne tehnične pomoči in na področju kooperacijske proizvodnje. Dogovorili pa se bodo tudi o skupnem izvozu in enotnem nastopu na zunanjih tržiščih.

Boris Hegedüš

V polnem zagonu

Tudi v Pomurju, kjer so 5. aprila pričeli sejati peso na 1.451 hektarjih družbenih in 879 hektarjih zasebnih njiv, je vreme kmetijcem naklonjeno. Tudi umetnih gnojil in zaščitnih sredstev bo dovolj, kljub številnim težavam, ki so spremljale oskrbo. Težave so imeli predvsem s semensko koruzo in oskrbo plinskega olja. Prvotni plan setve pese, po katerem so nameravali s to kulturo zasejati 1.436 hektarjev, bo po že sklenjenih pogodbah realiziran s 101 odstotkom, kasneje sprejet obsežnejši plan 1.570 hektarjev pa bo družbeni sektor izpolnil le z 92 odstotki.

V Pomurju bodo letos zasejali 35 hektarjev oljne repice, 111 hektarjev krmnih detelj, od tega 24 hektarjev črne.

Štiri kmetijske zadruge v Pomurju in v dveh organizacijah, ki se ukvarjata s kooperacijsko proizvodnjo pa so za setev pese od predvidenih 1.200 hektarjev s kmeti uspeli do 7. aprila skleniti pogodbe za setev na 879,73 hektarjih, oziroma na 73,30 odstotkov s planom predvidenih površin.

Ugodno vreme v jeseni 1981 pa je omogočilo, da so v Pomurju preorali več kot 75 odstotkov njiv, namenjenih setvi koruze. V preteklih dneh so ravnali in rahljali (branali) zemljo in jo tako pripravili za setev koruze s katero bodo predvidoma začeli 25. aprila. Na setev so se tudi sicer dobro pripravili, saj so ob strokovnem izboru najprimernejših sort pospeševalci po vaseh izobesili letake s strokovnimi navodili, slednje pa so objavili tudi v lokalnem tisku in glasilu združenih kmetov.

Seme bo iz širokega izbora. Prevladuje pa srednje rana sorta po FAO klasifikaciji iz razreda 300. V glavnem bodo od ranih sort sejali BC 28-11, BC 191, ZPTK 196, BC 264, od srednje ranih OSSK 247, ZPSK 37 t, PFZG 349, od srednje poznih BC 488 in od poznih ZPSK 46A in ZPSK 42.

Kot že rečeno bodo največ njiv zasejali s poznano zobatko z značilnim belim in rumenim zrnjem sorte OSSK 247, s katero v Pomurju dosegajo dobre pridelke.

Strokovnjaki letos posebej opozarjajo na pomen gostote setve. Ob 70 cm medvrstne razdalje bodo sejalnice naravnane tako, da bo razdalja med semeni 15-16 cm, kar bo ob spravilu jamčilo 8-9 storžev na kvadratni meter. Pozornost ob setvi bo veljala tudi globini, tako bodo v lažjih tleh seme vlagali v globino od 5-6 cm, na težjih zemljah pa v globino 4-5 cm.

V Pomurju, ki je usmerjeno v rejo živine, so letos v družbenem sektorju koruzi namenili 2.861 hektarjev, od tega 529 koruzi za siliranje. Kmetje kooperanti pa bodo s koruzo zasejali 17.000 hektarjev, od tega 5.000 hektarjev s tisto za siliranje.

Kmetje v Pomurju pa bodo po sklenjenih pogodbah za prodajo na tržišču s krompirjem zasadili 353 hektarjev njiv.

Ovsu so namenili 87 hektarjev njiv.

Boris Hegedüš

ŽIVINOREJA IN PROIZVODNJA MLEKA

Čeprav je zaenkrat v njihovi lasti le še dobrih 5 hektarov od skupno 11, družina Štajnfelzer v Lokavcih, obrobni vasi v Slovenskih goricah, tik ob meji z lenarško občino že dolgo pridno in načrtno kmetuje. Po nekajletnih delovnih izkušnjah v Zahodni Nemčiji in tudi doma, je v tem domu prevladalo prepričanje, da se s pridnim in trdim delom na zemlji lahko še kako dobro shaja. V to smo se prepričali, ko smo jih obiskali nedavno, in poklepetali z gospodarjem Francem.

Franc Štajnfelzer: kmetom več socialne varnosti!

»Vidite sina nagovarjam, naj gre po končani osnovni šoli v uk za avtomehanika. Verjetno bo prav on ostal doma na zemlji, toda danes nič ne de, če ima človek še kakšen poklic. Tako bi lahko ob pomanjkanju avtomehanikov v tem koncu, sam popravljal naše stroje, pa tudi nudil usluge kmetom v okolici,« nam je pokazal najmlajšega člana peteročlanske družine — z ženo imata še hčerko in starega očeta, ki si je dal opraviti ravno takrat s traktorjem.

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

Takšne so torej želje gospodarja te trdne kmetije, na kateri prideluje več vrst poljščin. Med temi pa največ pšenice, koruze in krompirja, pa seveda tudi precej živinske krme, saj imajo v hlevu trenutno deset glav goveje živine, ubadajo pa se še z prašičerejo.

»Če bi imeli kakšen hektar več, bi se lotili tudi proizvodnje sladkorne pese. Zaenkrat pa nimamo možnosti, saj živina potrebuje mnogo silažne koruze, imamo pa še živinsko peso.

In takoj so nam dali vedeti, da je njihov poglavitni vir dohodka živinoreja in proizvodnja mleka, s katero je gospodar še posebej zadovoljen.

»Od deset glav, je kar sedem krav molznic. Te v najboljših mesecih dajejo do 50 litrov mleka dnevno in to dobre kakovosti. Ni se še zgodilo, da bi imeli pod 4 odstotke tolšče, zato smo tudi s ceno zadovoljni. Moti me le to, da ni v vasi zbiralnice, čeprav smo se o tem že dogovarjali, saj sem prepričan, da bi lahko prispel tovornjak k nam tudi pozimi, če bi malce uredili cesto.«

Štajnfelzerjevi so že dolgoletni zadružni kooperanti in zadrugi oddajajo vse svoje tržne viške. Kljub temu pa so stroje, ki so pri hiši, nakupili skoraj izključno z lastnimi sredstvi. Za svoje potrebe premorejo traktor, dve kosilnici, žetveno napravo, nakladalko za seno, sadilec za koruzo, skratka domala vse, kar pri svojem delu potrebujejo.

»Verjetno bomo razširili hlev,« pravi Franc. »Želimo si namreč še pet do deset glav živine več pri hiši.

Načrtujejo pa še modernizacijo 38 arov vinograda. Če bodo dobili kredit, seveda, je pristavil Franc Štajnfelzer. In to za material, saj ostalo bodo tako napravili vse sami, ker jim volje do dela ne manjka. Ne mladim in ne starejšim članom družine.

Da pa bi mladi, pri tem je Franc mislil tudi na svojega sina, ostajali doma, na kmetijah, se mora, po njegovem mnenju, čimprej urediti status kmeta. Ta se mora v vsem izenačiti z delavci v združenem delu.

»Kakšna socialna varnost je teh 2500 dinarjev starostne, ki jih dobi kmet,« je zaključil svoja razmišljanja Franc Štajnfelzer. »Hudo bi se godilo nam kmetom ob tem denarju na stara leta, ko bi ne imeli doma vsaj osnovne hrane. In zato ni čuda, da nam sinovi in hčere odhajajo. Moja šestnajstletna hčerka že dela v TOZ Moda v Gornji Radgoni. Upam, da bom uspel sina obdržati na zemlji.«

Tekst in foto:
V. Paveo

Setev koruze

STROKOVNJAKI SVETUJEJO

V letošnjem letu bodo na kmečkih njivah posejali v Pomurju okrog 17.000 ha koruze za zrno in silažo. Situacija z oskrbo repromateriala je dokaj dobra. Imamo pogoje, da v letošnjem letu dosežemo primerne pridelke koruze, seveda s pogojem, da naredimo še vse, kar je pred nami v mejah normale.

Ugodna jesen nam je omogočila, da smo večino njiv preorali. Res je, da smo pred kratkim zasledili še koruzinje na njivah, kar je samo slaba slika gospodarja, če še lahko uporabimo ta izraz. Mislim, da smo v teh dneh začeli njive branati in

ravnati, da na ta način pripravimo površino za pripravljanje za setev, v zemlji zadržimo čimveč vlage in že uničujemo ali zaviramo v razvoju nekatere plevele.

Po vseh zadružnih skladiščih se nahajajo letaki (kratka navodila), iz katerih dobi vsak kmet osnovne normative za doseganje visokih pridelkov.

PREDSETVENA PRIPRAVA naj bo v vseh možnih primerih s predsetvenikom, torej z orodjem, ki ima poleg brane še eno ali dve vrsti drobilca. Hitrost predsetvenika naj bo 8—14 km/uro, pravilno naravnan pa nam prihrani odvečne prehode.

GNOJENJE z organskimi gnojili (gnoj, gnojevka) smo delno opravili jeseni, nekaj pa v tem času. Preostane nam gnojenje z mineralnimi gnojili. Če izhajamo iz normativa, da je potrebno koruzi 160—180 kg dušika, 120—140 kg fosforja in 140—160 kg kalija, potem moramo določiti približni normativ za dodatek mineralnih gnojil. Računamo na to, da je kmečka zemlja gnojena z domačim gnojem ali gnojevko in da imamo opravka s srednje plodnimi tlemi, potem gnojimo z naslednjimi količinami gnojil po ha:

NPK 9—18—18 600 kg + urea 150 kg
NPK 13—10—12 700 kg + urea 100 kg
NPK 8—16—22 600 kg + KAN 300 kg

Nitrofoskal in ureo zabranamo pred setvijo, medtem ko z nitromonkalom dognojujemo med rastjo. Navajamo samo tipične vrste gnojil, v prodaji je še nekaj drugih, ki jih z malo poznavanja prilagodimo zgornjim normativom. V primerih, kjer ni gnojeno z domačim gnojem, povečamo zgornje doze gnojil. V nekaterih primerih pretiravamo s količinami uree, ko poleg gnojevke potrosimo 250 ali 300 kg uree, koruza nam poleže ali pa slabo dozori.

SORTNI IZBOR je sorazmerno širok, toda po svojih lastnostih primeren. V glavnem so na terenu naslednje sorte:

rane: BC 28-11, BC 191, ZPTK 196, BC 264
srednje rane: OSSK 247, ZPSK 37 t, PFZG 349
srednje pozne: BC 488
pozne: ZPSK 46 A, ZPSK 42

Količinsko največ zajema sorta OSSK 247. To je poznana zobanka z značilnim belim in rumenim zrnjem. Prilagodljiva je raznim tipom zemljišč in dosega visokorodne pridelke.

Sorta ZPSK 37 t je prav tako že nekaj let poznana poltrdinka in jo živali izredno rade žro. Primerna je tudi za človeško prehrano. V prodaji je v omejenih količinah.

Izmed ranih sort je že poznana poltrdinka BC 28-11, še zmeraj dobra starejša sorta, BC 191 prav tako poltrdinka, ki je v zadnjih letih dala dobre pridelke. BC 264 in posebno ZPTK 196 sta novejši sorti, sta pa vključeni v proizvodnjo zaradi prav dobrih pridelkov.

BC 488 naj bi bila sejana kot sorta za siliranje cele rastline, izjemno za siliranje storža ali zrna. V manjših količinah je na terenu še sorta ZPSK 46 A, ki je nekoliko poznejša in tudi polega. Dobro nadomestilo za to sorto je ZPSK 42, ki ne poleže.

SETEV KORUZE je izredno pomembno opravilo, saj je od dobro opravljene setve odvisno število rastlin na ha in poleg ostalega tudi pridelek. V večini primerov sejemo redko, saj dosežemo komaj 4—5 rastlin/m², potrebno pa je 8—9 rastlin/m². Vse sorte (tukaj omenjene), sejemo tako, da dobimo omenjenih 8—9 storžev/m² ob spravilu. Torej, če je medvrstna razdalja 70 cm, moramo naravnati sejalnico tako, da dobimo poprečno razdaljo med semeni v vrsti 15—16 cm. Idealna je setev s pnevmatsko sejalnico, s katero lahko dodamo še mikrogranulat-insekticid in startno dozo gnojila, doseženo pa idealno razporeditev semen.

Globina setve je večkrat problematična, ko posejamo pregloboko. V lažjih tleh naj bo globina 5—6 cm, v težjih 4—5 cm.

Čas setve ne določimo po datumih niti po svetnikih, pač pa sejemo takrat, ko je temperatura tal na globini setve 10—12 °C.

ZAŠČITA PRED PLEVELI — UPORABA HERBICIDOV

Za normalni razvoj koruze mora biti njiva čista vseh konkurentnih rastlin, ki odvzemajo koruzi hrano, vlago, svetlobo itd. V naših razmerah bomo uporabili naslednje herbicide oziroma kombinacije:

Primextra 50 WP 6 l/ha
Radazin 50 WP 2 kg + Lasso 4 l/ha
Atrapin 50 2 kg + Dual 3 l/ha

Najvažnejše pri uporabi herbicidov je, da sredstva enakomerno porazdelimo po površini. Ne poenostavljamo škropljenje s cenejšimi variantami, ker so zaradi slabega učinka potem dražje. Proti slaku in osatu škropimo s sredstvom Deherban A 2 l/ha, ko je koruza visoka 20—25 cm.

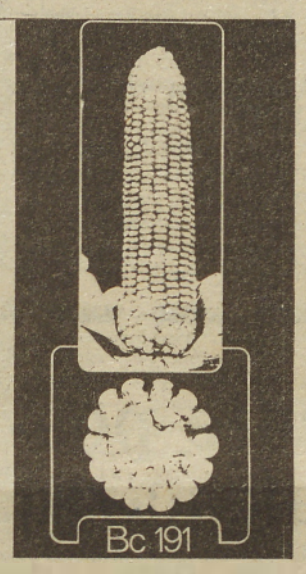

ZAŠČITA PRED ŠKODLJIVCI je v letošnjem letu slabo rešena, ker je možnost uporabe edino mikrogranulatov. Tako bomo proti strunam uporabili:

Volaton G-10 15 kg/ha
Furadan 15—20 kg/ha
Dyfonate G-1- 15—20 kg/ha

Eno od omenjenih sredstev enakomerno vnesemo ob vrstah v zemljo. To pa je možno samo s preciznimi depozitorji.

OSKRBA POSEVKA V ČASU RASTI je sicer opuščena na naših njivah, toda še zmeraj potrebna. Pri sladkorni pesi se je pokazalo, da pesa pozitivno reagira na vsako medvrstno obdelavo. Tako je priporočljivo kultiviranje prvič, ko je posevek visok vsaj 10 cm. S tem ukrepom prezračimo tla, zadržimo vlago v zemlji, uničujemo plevele in eventuelno gnojimo z dušičnimi gnojili.

Džuban Geza, kmet. ing.

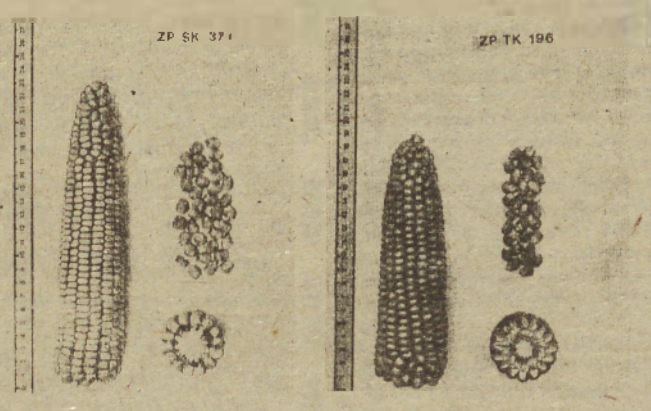

KS pričakuje solidarnost

Krajevna skupnost Gorice pri Lendavi združuje krajane dveh naselij, lendavskih in dolgovaških goric, raztegnjena pa je od Dolge vasi pa vse tja do Čentibe. 650 odraslih občanov te krajevne skupnosti je v minulem srednjeročnem obdobju veliko storilo za razvoj tega kraja, če vemo, kakšen je bil ta kraj pred dobrimi petimi leti. Ob večjem deževju je bilo skorajda nemogoče priti v gorice, sploh pa ne s prevoznim sredstvom. Vinogradništvo, ki je tu primarno, ni dajalo veliko zaslužka, obdelovalne zemlje je bilo bore malo, zato so se ljudje zaposlovali v lendavskih delovnih organizacijah. Potem se je nekega dne začelo drugačno življenje, vinska cesta, kot so jo poimenovali, je prebudila življenjski utrip, zganila pa se je tudi krajevna skupnost, ki je s pomočjo vojske in krajevnega samoprispevka ter z lastnim delom občanov asfaltirala kake 3 km cest, ki danes omogočajo, da se v vinograde nad Lendavo lahko pripeljete z avtomobili. Celo več, tudi šolski avtobus je začel voziti, tako da otrokom ni treba peš v lendavske šole. Potem so se odločili za gradnjo vaškega doma, ki je postal shajališče starih in mladih. Tudi ulična razsvetljava je začela svetiti po nekdanjih kolnikih. Vse to je bilo delo njihovih rok, vendar pa je problemov še veliko, reševanje le-teh pa ni samo njihova briga, zato pričakujejo solidarnost drugih krajevnih skupnosti ali vsaj tistih občanov, ki imajo v tej krajevni skupnosti svoje vinograde, v zadnjem času pa tudi počitniške hišice.

Odkar so v krajevni skupnosti Gorice pri Lendavi asfaltirali poti so se vinogradi odprli tudi za turiste. Nič več ni starih kolnikov, danes med vinogradi drvijo motorna vozila. Tudi kmetijska dela se opravljajo hitrejše saj iz griča na grič lahko skočite kar s motornim vozilom.

URBANIZEM BO NAPRAVIL RED

Občinska skupščina je pred nedavnim sprejela odlok o urbanističnem redu v goricah. Dolgo pričakovani dokument bo, tako upajo, rešil številne probleme, ki jih je nanesla stihija v minulih letih. Gradilo se je povsod, stilov je toliko kot zgradb, pa ne samo vinskih kleti, ampak tudi pravih stanovanjskih hiš. Urbanizem bo odslej dovolil gradnjo kleti in drugih objektov na zato določenem mestu in ne kot doslej, ko je vsak gradil, kjer se mu je zahotelo. Urbanizem bo nemara pomagal tudi k temu, da krajevna skupnost dobi novo podobo.

Krajani krajevne skupnosti so lani uredili tudi del kanalizacije da bi si tudi tako olajšali bivalne razmere.

VAŠKI DOM NI TELEFONIJA

Ob že naštetih delovnih uspehih pa nikakor ne gre pozabiti, da so deloma uredili tudi kanalizacijo, da jo urejujejo tudi sedaj, saj je to zelo pomembno. Med nalogo, ki bi jih želeli uresničiti v tem srednjeročnem obdobju, pa so uvrstili razširitev vaškega doma, da bi imeli v njem mesto vsi, tudi gasilci in drugi, pa telefonijo, da bi bili povezani z Lendavo tudi zaradi varnosti. Ceste bo potrebno urejevati še naprej, prav pri tem pa želijo, da bi jim pomagala občina. Krajevna skupnost spada namreč med najmanj razvite v občini, ceste na njenem območju pa koristijo tudi drugi, ki zanje ne plačujejo samoprispevka. Želeli bi zgraditi tudi vodni zbiralnik in se tako oskrbeti s pitno vodo.

Problemov je, kot kaže, veliko, toda zmogli jih bodo, pravi August Markoja, predsednik izvršilnega odbora sveta krajevne skupnosti.

Jani D.

Pomembnost planiranja v KS

Le manjše število od skupno 42 krajevnih skupnosti iz murskosoboške občine ima sprejet ustrezen planski dokument za tekoče srednjeročno obdobje od 1981 do 1985, razpolagajo pa zgolj z elementi ali sporazumi, ki jih bo treba čimprej dopolniti. To je bilo slišati na delovnem sestanku s predsedniki svetov krajevnih skupnosti, ki ga je sklical izvršni svet skupščine občine v Murski Soboti.

Na njem so obravnavali naloge nosilcev planiranja pri spremembah in dopolnitvah planskih aktov ter družbenega plana SRS in občine za srednjeročno obdobje 1981—1985. Zaradi težavnejših pogojev gospodarjenja bodo namreč tudi v krajevnih skupnostih morali v prihodnje načrtovati svoj razvoj bolj realno in v skladu z dejanskimi možnostmi, so med drugim poudarili v razpravi.

Hkrati pa bo nujno tudi tesnejše sodelovanje krajevnih skupnosti s posameznimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi, kjer morajo priti do veljave skupni interesi.

Ob tem so se dogovorili, da se morajo v krajevnih skupnostih murskosoboške občine takoj lotiti planiranja po natančno določenem rokovniku, razgovor s predsedniki komisij za pripravo planskih aktov v krajevnih skupnostih in šefi krajevnih uradov pa bo predhodno opravil komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj. Slednji bo nudil tudi strokovno pomoč določenim krajevnim skupnostim, ki pa bodo morale znova pregledati svoje srednjeročne dokumente in jih uskladiti s programi interesnih skupnosti. Potem, ko so se seznanili z rezultati nedavnih volitev, so v razpravi spregovorili tudi o sodelovanju in nudenju pomoči novoizvoljenim delegatom in delegacijam za družbenopolitične in samoupravne skupnosti. Med drugim so se zavzeli za večje vključevanje družbenopolitičnih organizacij v delo delegacij in tesnejše stike z organi krajevne skupnosti, kakor tudi za izobraževanje delegatov, s katerim bi začeli pozno jeseni.

Ker poteče mandat predstavnikov skupščin, svetov, komisij in odborov, je bilo aktualno tudi vprašanje bližnjih volitev v organe krajevnih skupnosti, ki jih načrtujejo že v tem in prihodnjim mesecih. Še prej pa se morajo povsod seznaniti z vsemi dopolnitvami statutov, saj obstajajo določene razlike v sestavi organov krajevnih skupnosti v murskosoboški občini. Tako bodo skupščine KS sprejele sklep o razpisu volitev, ki bodo v večini primerov javne in jih bodo opravili na zborih občanov. O kandidaturi pa bi se naj dogovorili v okviru KK SZDL.

Milan Jerše

KRATKO SREČANJE V ZENKOVCIH

Zadružno skladišče, telefoni in . . .

Kot nam je povedal predsednik krajevne konference SZDL Zenkovci — Emil Hodošček — vaščani pridno kmetujejo, ob tem pa najdejo tudi dovolj časa za dogovarjanja in uresničevanja skupnih nalog. Cest niso zanemarili, gradijo skupni vodovod za Rome v spodnjem delu naselja, rabili bi še dva nova transformatorja, precej neučakani pa

so zaradi zadružnega skladišča in telefonije.

Že v uvodu smo zapisali, da Zenkovščani pridno kmetujejo in dobro sodelujejo s Panonko, vendar, kljub obljubam, še vedno nimajo v vasi svojega skladišča. Odvisni so od skladišča v Bodoncih, čeprav so mnogi dobri kooperanti.

Dosti načrtov in malo denarja. Tako je tudi s telefonijo. Cene so odločno previsoke, zato je za telefon zainteresiranih le sedem domačij. Če bi imeli v Bodoncih vključeno večjo telefonsko centralo, bi se za telefon odločilo najmanj dvajset zasebnikov, zdaj pa vse ostaja pri željah. Krajevna skupnost za te namene denarja nima.

Vas se kljub temu dobro razvija, čedalje več je urejenih kmetij, in smisla za sodobno kmetovanje, tudi med mladimi, čeprav jih je precej zaposlenih v raznih delovnih organizacijah.

-js-

LONČAROVCI

Proste sobote poštarjev korak nazaj

Živimo v kraju, ki spada med najmanj razvite krajevne skupnosti na Goričkem. To se odraža skoraj na vsakem koraku. Pri nas niti ni interesa, da bi si kdo postavil vikend ali uredil vinograd, češ to je preveč zakoten kraj. Celo poštarjem se ne da, da bi te tedensko večkrat obiskali. Edino občinski izterjevalec te hitro najde, kadar je treba.

Še marsikje smo prikrajšani. Do zdravstvene ambulante v Prosenjakovcih smo oddaljeni okrog 6 kilometrov, a žal zdravnik dela v njej le enkrat tedensko; prav tako je z veterinarjem. V vasi pa ni telefona, da bi lahko poklicali v Mursko Soboto ali kam drugam. Kmet pa se mora 12 kilometrov peljati po nafto in v zadnjem času je včasih niti ni bilo ali pa si lahko dobil le 20 litrov. Kako naj potem dobro in pravočasno obdelamo naša polja?

Nazadnje pa se je zgodilo še to, da je naš kraj deležen le dvakratne dostave pošte na teden; in tako, če si naročen na dnevnik, dobiš po 3 številke skupaj, tednike pa z vočdnevno zamudo. Tudi pokojnina prihaja z enotedensko zamudo. Nismo seveda proti, da naj imajo tudi poštarji proste sobote, vendar takšnega koraka nazaj ne bi smeli storiti. Tega nihče ne more verjeti, da bi naši delegati glasovali za takšen predlog. Naše pripombe smo posredovali že na socialistično zvezo in PTT podjetje, vendar vse zaman. Ali bo še dolgo tako?

Elemer Hujs

ČEPINCI, BUDINCI

ŽELJA PO ASFALTU JE VELIKA

Po zboru občanov v Markovcih sta bila tudi zbora v naslednjih dveh vaseh KS Čepinci, in sicer v Čepincih in Budincih.

Glavna tema na obeh zborih je bila razprava o pripravi namenskega referenduma za zbiranje sredstev za asfaltiranje ceste Šalovci—Markovci—Čepinci in ceste Dolenci—Budinci—Markovci, ter za postavitev transformatorskih postaj. V obeh vaseh so krajani na zborih občanov izrazili zadovoljstvo glede priprav na tako pomembni referendum, ki bo v začetku maja.

Med drugim so krajani na obeh zborih po finančnem poročilu pregledali delo v minulem letu in sprejeli program dela za tekoče leto.

V Čepincih bodo letos največ skrbi namenili ureditvi vaških cest na katere bodo navozili gramoz in skopali jarke, v planu pa imajo tudi gradnjo dveh avtobusnih čakalnic in postavitev transformatorskih postaj. Sicer se pojavljajo še nekatere druge potrebe, vendar so sredstva zaradi gradnje cest nekoliko omejena. Tako se med drugim pojavlja potreba po prekritju strehe vaškega doma, ki je že precej dotrajana. Prav tako bi bilo potrebno urediti avtobusno garažo in prostore, ki so sicer last „PANONKE", vendar pa dajejo vaškemu centru neprimeren videz. Krajani Čepinec so izrazili tudi željo po lepšem okolju in v ta namen uredili javno vaško smetišče, katerega, žal, nekateri še ne uporabljajo. Tudi v Budincih je potekala zelo živahna razprava. Tudi oni želijo imeti čim boljše vaške ceste, zato so se odločili, da bodo v prihodnje le-te gramozirali in jih uredili. Še največ pozornosti pa bodo posvetili adaptaciji zelo dotrajanega vaškega doma in v ta namen so že lansko leto v vasi zbrali potreben les, poskrbeli pa so že tudi za ves ostali potreben material. Sicer so hoteli zgraditi novega, vendar so se zaradi pomanjkanja sredstev lotili adaptacije in iz občinske blagajne so dobili v ta namen 20 milijonov starih dinarjev. Z deli bodo začeli v kratkem, saj je potreba po vaških prostorih velika, kajti v Budincih že nekaj let nimajo primernega prostora za vaške potrebe. Tudi tu štedijo denarna sredstva za asfaltno prevleko cest, zato nekaterih potreb, kot npr. gradnje mrtvašnice letos še ne bodo zadovoljili. Krajani Budinec se že nekaj let zelo pritožujejo glede škode, ki jim jo dela divjačina na poljih.

Sprejeli so sklep, da mora morebitno škodo LD „Kompas" Peskovci v celoti poravnati. Pri ocenjevanju škode pa naj bi nujno sodeloval tudi predstavnik vaškega odbora, ki je v vsaki vasi posebej zadolžen za to.

Torej, želje in potrebe so tako v Čepincih kot v Budincih velike in upajmo, da jih bodo povsod v celoti uresničili.

DRAGO JAKIČ

Spomladanski potep

»Mi Kameščanci — sami pijanci — penez več nemamo — hodmo domo! — Mamo še mamo — žabo na lanci — žabo odàmo — peneze mamo.« Tako nekako se je pošalil pesnik Stanko Vraž iz kameščanskega grba. Kamenščanski šaljivi grb ima namreč na verigi narisano žabo. Ko že govorimo o grbih, moramo ločiti nekaj.

V starih časih so si sosednje vasi namreč rade pošiljale šaljive grbe, ki so ponazarjali nekatere lastnosti vaščanov.

Žal se dandanes večina teh grbov počasi izgublja, čeprav jih je še vedno precej. Pri Kamenščaku in njegovih prebivalcih moramo povedati nekaj: strogo se ločita Spodnji in Zgornji Kamneščak.

Žaba je v grbu Zgornjega Kamneščaka, Spodnji pa ima zlato goro.

Pa pustimo grbe, vsaj za sedaj. Pravzaprav je Kamenščak dolgo sleme — hrib, — ki se dviguje nad Ljutomerom in poteka v smeri vzhod — zahod. Začetek samega Kamenščaka se imenuje Pogorišče. Nekoč, davno od tega, je ta del pogorel in ime se je od takrat še ohranilo.

Sicer pa se na obeh Kamenščakih življenje ne razlikuje dosti. Prebivalstvo je po strukturi zaposlenosti zelo pestro. Zelo malo je čistih kmetov. Konfiguracija tal je namreč takšna, da je intenzivno kmetijstvo skoraj nemogoče. Hribovit teren, ki ima sicer kvalitetno zemljo, je tista glavna ovira za takšno kmetijsko proizvodnjo. Drugače pa se ostali vaščani, vozijo na delo v bližnji Ljutomer, kjer so zaposleni v organizacijah združenega dela. Kmetovalci, ki so na Kamenščaku, se v glavnem ukvarjajo s sadjarstvom, poljedelstvom in živinorejo. Spodnji in Zgornji Kamneščak sta naselji, ki se raztezata po celotnem slemenu. Na eni strani omejuje ta predel potok Kamenščnica, na drugi pa globok prepad, ki meji na Mursko polje. Ves čas na poti po slemenu je na desni strani lep razgled na celotno ljutomersko industrijsko cono, vidijo se vasi Križevci, Beltinci in ob lepem vremenu se vidi tudi Murska Sobota. Lep razgled je tudi na Gajševsko jezero. Zato je sprehod po Kamneščaku prav prijeten.

Zadnje čase so tudi meščani iz Ljutomera odkrili, da je življenje na tem hribu še vedno mirno in nove hiše rastejo kot gobe po dežju. Seveda pa ne gradijo samo meščani. Precej kamenščancev je zaposlenih tudi v tujini in po dolgih letih trdega dela na tujem si gradijo svoje domove na domačih tleh. Kaj ne bi, saj sta oba Kamneščaka v zadnjih letih doživela precej napredka. Vaščani so s samoprispevkom asfaltirali cesto, ki vodi proti Bučkovcem in naprej proti Ptuju. Skoraj ves Spodnji Kamenščak ima vodovod, ki ga nameravajo v letošnjem letu tudi modernizirati, in sicer s sredstvi, ki jih bodo solidarnostno združevali. Na Zgornjem Kamneščaku pa je voda še vedno problem in precej vaščanov hodi in nosi vodo iz starih vodnjakov.

Spodnji in Zgornji Kamenščak nista strnjeni naselji. Raztegujeta se po slemenu skoraj 10 kilometrov daleč. Kljub temu pa se hiše strnejo v nekakšne skupine, ki dajejo prijetno, domače in idilično vzdušje.

Že pred leti so v gasilskem domu (ki je last obeh vasi uredili trgovino, ki pa so jo tudi kmalu zaprli, saj je trgovska organizacija trdila, da se tak lokal v bližini mesta ne splača.

Tako je torej življenje na Kamenščaku, na Zgornjem in Spodnjem. Verjetno pa se tudi v prihodnjih letih ne bo dosti spremenilo. In prav zato se splača kdaj pa kdaj odpraviti na sprehod v ta miren kraj, za kondicijo in pomiritev.

Dušan Lopan

dopisniki so zabeležili

BISTRICA

Brodarji na obrežjih Mure

Krajani Bistric so pred dvema letoma ustanovili sekcijo brodarskega društva. Predsednik Ivan Copot je povedal, da sekcija deluje v sklopu brodarskega društva Mura iz Kroga, vanjo pa je vključenih dvajset, predvsem mladih članov. Sodelovanje s krajevno skupnostjo bo moralo poslej bolje zaživeti, pri čemer je treba poudariti, da sekcija doživlja v zadnjem času preporod. Uveljavlja se kot pomemben dejavnik v splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti. Sekcija ima sicer samo pet rabljenih čolnov, ki so jih dobili od matičnega društva Mura iz Kroga, letos pa naj bi z delovno akcijo ob obrežju Mure zgradili barako za skladščenje čolnov in druge opreme.

J. Žerdin

Čigava je Gubčeva cesta?

Tako se sprašujejo prebivalci ob cesti, ki se vije pod grajskim hribom v Gornji Radgoni. Včasih je tod vodila glavna prometnica v mesto Gornja Radgona, danes pa ima to nalogo Apaška cesta. Prav zato je cesta slabo vzdrževana. Na spodnji strani ceste nepridipravi odlagajo smeti, razno navlako. Ker v radgonski KS ni komunalnega nadzornika, kdo drug pa tudi ne odpre oči, se taka početja ponavljajo.

Druga nevšečnost te ceste so preteči štori odrezanih dreves, ki jih je pred dvema letoma podrlo neurje. Gozdni delavci so od izruvanih in od neurja podrtih dreves odrezali uporabna debla, ktore pa pustili viseti na preostalih koreninah. Ker je pobočje strmo, ti štori grozijo udeležencem prometa.

Na sliki je pogled na pretečo nevarnost za pobočja grajskega hriba ob Gubčevi cesti.

L. K.

— ŠRATOVCI

Kmalu prizidek h gasilskemu domu

V Šratovcih v občini Gornja Radgona gasilci, ki delujejo od 1910. leta, do sedaj še niso imeli ustrezno rešenega problema okrog gasilskega doma. Obstoječi dom namreč še zdaleč ne zadošča za to, da bi v njem imeli shranjeno vso opremo. Se manj pa je primeren za sestanke in podobno aktivnost. Društvo pa spada po tem med bolj delovne v občini G. Radgona. Prav zaradi tega so že vrsto let razmišljali o povečanju doma. Sedaj imajo dokumentacijo, zato bodo kmalu pričeli z deli. Gasilci so se zavezali, da bodo nad polovico del opravili brezplačno.

F. K.

— LENDAVA

Pomlajevanje gasilskih vrst

Pred nedavnim so v vseh gasilskih društvih lendavske občine končali letne občne zbore, na katerih so pregledali delo v lanskem letu in sprejemali programe za letos. Ob tem so ugotavljali, da je gasilska organizacija množična in da v svoje vrste pritegnije tudi vedno več mladih. Tako so lani vključili v gasilske vrste več kot 100 pionirjev in žensk. Med letošnjimi nalogami je še posebej pomembna akcija »Nič nas ne sme presenetiti«.

J. Žerdin

MLADINA!

»Oh, ta mladina! V naših letih je bilo vse drugače. Vsega imajo na voljo, pa vseeno niso zadovoljni.« »Naša mladina je zlata! V naši revolucionarni mladini je bodočnost naše domovine. Kako so zavzeti za vse stvari!«

Nesoglasja, soglasja — pa saj je vsepovsod tako. Ponekod je eno od nasprotij bolj očitno, drugod drugo. Nima smisla, da bi tukaj na dolgo in široko razpravljali o pravilnostih in nepravilnostih ravnanja mladih, a povejmo le to, da je bila naša mladina ob vseh pomembnih zgodovinskih dogodkih revolucionarna. Naša mladina je revolucionarna tudi sedaj. Kako? revolucionarna je s svojimi deli, z učenjem, v boju za razvoj svobodne menjave dela in dohodkovnih odnosov, z vključenostjo v samoupravljanje, v boju proti sektaštvu . . .

Sedaj, v predkongresnem obdobju, ima posebno vlogo informiranja. Posebne naloge glede informiranja so si zadali predstavniki vseh občinskih centrov za obveščanje in propagando na zadnjem seminarju. Predelali so osnutke predkongresnih dokumentov. Z izdajo dveh biltenov Mladi novinar so dokazali, da se da brez strokovnih izrazov in brez tujk napisati zelo zanimive tekste. Če bi se vsepovsod zavzeli za tak način pisanja, bi širše množice mladih posegale po mladinskem tisku. Občinska glasila prav tako ne prihajajo do širokih množic mladih. Problem je predvsem ta, da izhaja občinsko glasilo Izviri mladih v premalo izvodih zaradi finančnih težav. Sicer pa bi bilo dobro in zaželeno, da tisti, ki čutite nagnjenost k pisanju in vas to veseli, da bi se s svojimi prispevki oglasili na sedežu občinske konference zveze socialistične mladine Slovenije. Torej — mladi, pogum, odkrijte se iz ozadja, poročajte o svojih mladinskih organizacijah!

Jasna L.

Zlata poroka pri Rožmanovih

Pred kratkim sta zakonca Franc in Matilda ROŽMAN iz Vučje vasi praznovala 50-letnico skupnega življenja. Kljub temu, da sta si oba nadela sedem križev — Franc je star 73 let, Matilda pa 72, sta še oba mladostna in čila. Imata 7 otrok (pet sinov in dve hčerki), 9 vnukov in 2 pravnuka.

Zlatoporočno listino in darilo občinske skupščine Ljutomer jima je izročil predsednik skupščine Franc ŠTRAKL. Hkrati jima je zaželel še mnogo srečnih skupnih let.

TEKST IN FOTO: Marija TIVADAR

INA-NAFTA LENDAVA

Aktivnost gasilcev

Na občnem zboru industrijskega gasilskega društva v delovni organizaciji INA-Nafta v Lendavi so ugotovili, da je bilo v delovni organizaciji v minulem letu 15 požarov. Sedem požarov je bilo v TOZD Rafinerija, štirje v TOZD Strojne delavnice in štirje v TOZD Petrokemija.

Reči je treba, da letos mineva 36 let plodnega dela društva, ki je marsikaj naredilo za preventivo v delovni organizaciji. V zadnjih letih so se lotili reševanja prevrnjenih avtocistern in prečrpavanja razlitih derivatov na območju Pomurja in drugje. Sodelovali so na sektorskih in drugih tekmovanjih.

Letos bodo pripravili mesečne vaje po obratih, izvedli ocenjevanje društva z dvema desetinama in se dosledno vključili v izvajanje programa NNNP 82. Sodelovali bodo tudi pri organiziranju in izvedbi medrepubliške vaje »Bratstvo-enotnost-solidarnost«, ki bo ob dnevu civilne zaščite v Lendavi.

J. Žerdin

Poslopje v Gradišču v Slovenskih goricah, lastnik je Samoupravna stanovanjska skupnost Lenart, obnovili pa so ga pred poldrugim letom. Tale občan se očitno sprašuje — kdo je kriv in kako dolgo bo tako?

J. Lorber

— MURSKA SOBOTA

Zaključna prireditev za bralno značko

V petek 2. aprila je bila sklepna prireditev bralne značke na osnovni šoli Edvard Kardelj v Murski Soboti. Mnogo mladih tekmovalcev, saj jih je okrog 500, ki so tekmovali za bralno značko, se je zbralo v grajski dvorani. Tekmovalci so na prireditev povabili kar dva pisatelja in enega pesnika. Učenci šestih, sedmih in osmih razredov so povabili znanega prekmurskega pisatelja Ferdo Godino in malo manj poznanega pisatelja iz Ljubljane Vitana Mala. Učencem tretjih, četrtih in petih razredov pa je bil gost pesnik Jože Šmit. Gostom so pripravili kratek kulturni program, v katerem so se predstavili z njihovimi deli. Na koncu sta se še Ferdo Godina in Vitan Mal predstavila ter povedala veliko zanimivega o sebi in njunih delih. Naj omenimo nekatera Godinova dela: Sezidala si bova hišico, Bele tulpike, . . .

Vitan Mal pa je napisal znano knjigo, ki govori o filmu Sreča na vrvici. Prav gotovo pa poznamo še njegova dela: Ime mi je Tomaž, Mali veliki junak, Vanda, . . . Prav zdaj pa izhaja tudi njegova slikanica v časopisu Delo z naslovom Tod žive Slovenci.

Jože Šmit se je učencem predstavil kot pesnik otroških pesmic, ki govore o živalih.

Na koncu so se učenci šole gostom zahvalili za obisk in jih še povabili medse. Prijetno je bilo pogledati množico mladih bralcev, ki so zopet dokazali, da je knjiga njihova prijateljica in učiteljica.

D. C.

LENDAVSKE GORICE

Očiščevalna akcija

Na pobudo četrtega rajonskega odbora v krajevni skupnosti Lendavske gorice so pionirji organizirali očiščevalno akcijo. Dela so se lotili zavzeto; v dveh dneh so nabrali več ton odpadnega železa in steklenic. Zbrani material so odpeljali na odkupno postajo Dinos v Lendavi, denar pa so namenili za nakup športne opreme.

J. Ž.

Sporne zadeve najprej reševati v lastni OZD

Člani predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov v Murski Soboti so v razpravi podprli poročilo sodišča združenega dela in družbenega pravobranilca samoupravljanja o opravljenem delu v minulem letu, predvsem glede ažurnosti in izboljšanja stanja na področju reševanja raznih spornih zadev iz organizacij združenega dela murskosoboške občine. Pregledni podatki namreč spodbujajo tudi samoupravne delavske kontrole, da se konkretno lotijo odpravljanja določenih napak v svojem delovnem okolju. Posebej zato, ker pri delu disciplinskih komisij v preteklem obdobju ni bilo zaznati večjega napredka. Kot je bilo poudarjeno v razpravi, so prizadevanja usmerjena v to, da bi posamezne spore zaposlenih delavcev najprej ustrezno reševali znotraj delovne organizacije, k čemer bi naj pripomogla tudi svetovalna služba, šele nato pa bi se naj prizadeti delavci oglasili na sodišču združenega dela. Dejstvo je, da se število primerov pravne pomoči povečuje, zato so se zavzeli, da bi v nekaterih večjih organizacijah združenega dela, kot so Mura, Potrošnik, PZC, SOZD ABC Pomurka, Panonija in drugje, organizirali službe pravne pomoči, ki bodo dejansko zastopale interese delavcev.

Kaže namreč, da so zaposleni še premalo seznanjeni s svojimi dolžnostmi, ki izhajajo iz samoupravnih aktov, kot pa s pravicami iz delovnega razmerja, čeprav so marsikje delavcem omogočili vpogled v njihovo vsebino, ali pa so te samoupravne dokumente v svoji delovni organizaciji celo dobili. V razpravi so člani predsedstva OS ZSS tudi omenili, da bi v omenjenem poročilu morali navesti tudi vzroke za določene pravne spore. Obenem so se zavzeli za spodbuditev dela komisije za spremljanje uresničevanja zakona o združenem delu, ki deluje na občinskem nivoju.

V nadaljevanju seje so obravnavali priprave na skupščino občinske organizacije zveze sindikatov, ki bo 22. aprila, in na kateri bo osrednja tema „Analiza gibanja povprečnih OD v letu 1981 v občini", izvolili pa bodo tudi nove člane OS ZSS ter delegate za 10. kongres ZSS in 9. kongres ZSJ. Skoraj mesec dni trajajoča razprava o vseh možnih kandidatih in delegatih, ki so dobili podporo v osnovnih organizacijah zveze sindikatov, je dokaz za uspešno opravljene priprave.

Milan Jerše

Razgovor z Nikolo Belamaričem, sekretarjem občinske organizacije ZRVS Murska Sobota

ZRVS v prizadevanjih za podružbljanje SLO in DS

Na zadnji volilno-programski konferenci občinske organizacije ZRVS Murska Sobota je bil za sekretarja izvoljen Nikola Belamarič, dolgoletni družbenopolitični delavec. Z njim smo se pogovarjali o vlogi in nalogah ZRVS.

— Kakšna je torej vloga organizacije ZRVS?

„Zveza rezervnih vojaških starešin je družbena organizacija, katere člani se ustvarjalno

vključujejo v obrambne priprave in aktivnosti na področju družbene samozaščite. V teh prizadevanjih tesno sodelujejo z ostalimi obrambnimi in samozaščitnimi strukturami v naši družbi. Organizacija ZRVS skrbi za idejnopolitično in vojaškostrokovno usposabljanje rezervnih vojaških starešin, hkrati pa prispeva pomemben delež pri usposabljanju ostalega prebivalstva. Skratka, skrbi za podružbljanje ljudske obrambe in družbene samozaščite, s tem pa tudi za negovanje pridobitev narodnoosvobodilnega boja in samoupravnega socialističnega razvoja."

— Katere pa so sicer konkretne naloge ZRVS?

„Naloge ZRVS so dokaj obsežne, omenil bi le nekatere izmed njih, ki smo jih opredelili na zadnji volilno-programski konferenci. V prihodnje bomo morali več skrbi posvetiti vsebini idejnopolitičnega in strokovnovojaškega usposabljanja v ZRVS, ki pa mora biti koordinirano z ostalimi obrambnimi in samozaščitnimi dejavniki tako v občini kot krajevni skupnosti. Prizadevali si bomo usposobiti predavatelje v krajevnih organizacijah, ki naj bi postale nosilke izvajanja pouka. V občinskem merilu naj bi zagotovili predavatelje le tistim krajevnim organizacijam, ki si jih same ne bi mogle. Precej dela nas čaka pri vključevanju v ZRVS tistih tovarišev in tovarišic, ki so brez čina in so razporejeni na odgovorna mesta v SLO in DS, kar je nova kvaliteta podružbljanja. V prihodnje se torej organizacija ne bo mogla več imenovati zveza rezervnih vojaških starešin, temveč organizacija starešin SLO in DS. V zvezi s tem so že stekle razprave, o spremembi naziva organizacije pa bodo odločale skorajšnje konference republik in pokrajin ter zveze. Posebno skrb bomo morali nameniti tudi izbiri, pripravi in šolanju bodočih starešin, pri čemer prav tako morajo sodelovati vsi zainteresirani dejavniki."

F. M.

Seja IS SO Lendava

Zmanjšati število sporov

Število sporov na sodišču združenega dela se je v lanskem letu povečalo v primerjavi z letom 1980. Vzroki zanje so v glavnem nepravilnosti glede delovnih razmerij, največ sporov pa je bilo iz Gorenja-Varstroj in INA-Nafte. Izvršni svet je ugotovil, da je vzroke za spore treba iskati v nedoslednem delu disciplinskih komisij. Te o uvedbah disciplinskega postopka ne obveščajo sindikalnih organizacij, sploh pa so postopki pomanjkljivi, saj se delavcu ne pove, katere kršitve delovnih obveznosti se mu očitajo, odločbe pa so nejasne, vse to pa vpliva na to, da delavci iščejo zakonitost na sodišču združenega dela, kjer jo največkrat tudi dobijo. Takšni praksi bo potrebno narediti konec, zato pa se morajo zavzeti sindikalne organizacije in odgovorni v delovnih organizacijah. Izvršni svet bo po svojih močeh storil vse, da bi se število sporov zmanjšalo. Na seji pa so razpravljali še o predlogu samoupravnega sporazuma o ustanovitvi in delovanju občinske skupnosti za ceste.

Jani D.

GORNJA RADGONA

PRED MLADIMI VRSTA NALOG

Mlade, povezane v občini Gornja Radgona v 64 osnovnih organizacijah, ki dokaj uspešno delujejo v združenem delu, krajevnih skupnosti in šolah, čaka tudi v tem letu vrsta nalog. Nekatere med njimi — pomoč pri vsebinski, kadrovski in tehnični izvedbi volitev 82 — so že uresničili. In zato ni dvoma, da se bodo ob idejni in politični krepitvi svojih vrst, mladina namreč vse uspešneje stopa ob bok ostalim DPO v občini, hrabro spoprijeli tudi z začrtanimi.

Te naloge so precej obširne, saj se razprostirajo od same organiziranosti članov ZSMS v občini — 10 osnovnih organizacij še ni zaživelo, spodbuditi pa bo potrebno še aktive mladih kmetovalcev — do še aktivnejšega vključevanja mladih v delegatski sistem, predvsem v krajevnih skupnostih, vnetejšega mladinskega prostovoljnega dela in nadaljnjega idejnopolitičnega usposabljanja članstva. Poglavitne naloge pa so vezane predvsem na stalne aktivnosti, ki bodo potekale v mladinskih vrstah v občini Gornja Radgona vse do septembra v pripravah na 11. kongres ZSM Slovenije.

Pri OK ZSMS Gornja Radgona so zato izdelali konkretne programske usmeritve za svoje delo do kongresa. Med temi naj, ob že omenjenih kongresnih pripravah, poudarimo priprave na sprejem zvezne štafete mladosti in organizacijo občinske štafete, vključevanje v obeležitev 9. kongresa ZKS, organizacijo že tradicionalne lokalne MDA Negova 82, sodelovanje na zvezni akciji Sarajevo 82 . . .

vp

ZVEZA REZERVNIH VOJAŠKIH STAREŠIN

Ustanavljanje novih organizacij ZRVS

Pomurske občinske konference ZRVS so v lanskem letu uspešno realizirale zastavljene naloge na področju vojaško-strokovnega in idejnopolitičnega izobraževanja ter usposabljanja članov ZRVS. Občinski konferenci ZRVS v Lendavi in Gornji Radgoni pa sta tudi uveljavili novo obliko usposabljanja na taborjenju. To obliko usposabljanja namerava v prihodnje izvajati tudi občinska konferenca ZRVS Ljutomer, ker se je pokazala kot zelo uspešna. Člani ZRVS pa se tudi vključujejo v ostale oblike izobraževanja, ki so namenjene za celotno prebivalstvo, tako v združenem delu kot v krajevnih skupnostih.

Na regijskem posvetu delegatov občinskih konferenc ZRVS Pomurja, ki je bil v Ljutomeru, so razpravljali tudi o bodoči organiziranosti ZRVS. Ugotavljali so, da so nekatere organizacije ZRVS številčno prevelike za normalno in kvalitetno delo. Zato so predlagali, da bi uveljavili tudi aktive ZRVS. Rečeno je bilo, da bodo v mestu Lendava namesto dosedanje ene organizacije organizirali tri ali celo štiri. Novo organizacijo ZRVS pa so tudi ustanovili v Cezanjevcih. Dogovorili so se tudi, da bodo v vseh organizacijah ZRVS v Pomurju pristopili k vključevanju v organizacijo vseh tistih posameznikov, zlasti pa žensk, ki nimajo vojaškega čina, opravljajo pa pomembne naloge ali funkcije na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

F. Maučec

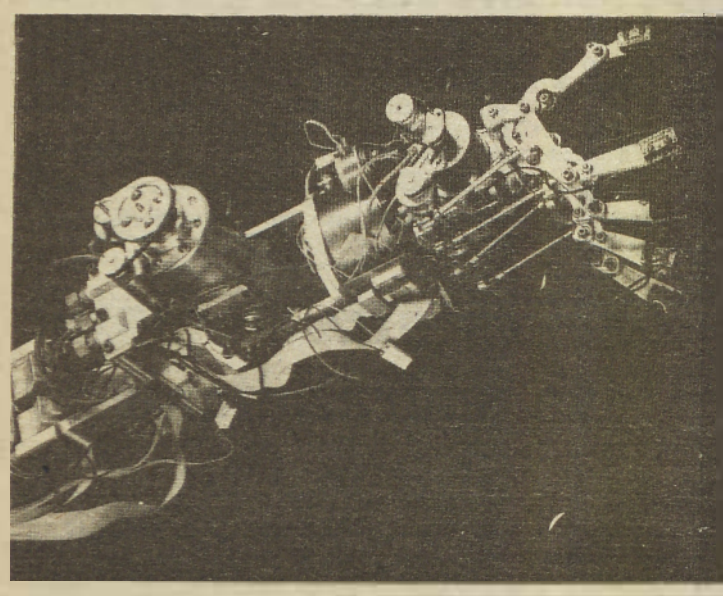

Na japonski univerzi Waseda so izdelali robota, ki se ponaša z inteligenco enoletnega otroka. Namesto oči ima televizijske kamere, namesto ušes mikrofone, ki so mu jih vgradili v trebuh. Za en korak porabi devet sekund. Omenjeni robot je prva naprava, ki naj bi v bodoče zamenjale človeka pri vsakodnevnih opravilih. Na sliki je robotova roka.

PORUŠENO RAVNOTEŽJE

Naravno ravnotežje med življenjem in smrtjo na naši Zemlji je porušeno. Vsak dan se rodi dvakrat več ljudi kot jih umre. Zaradi tega ima naš planet vsako uro 10 tisoč več prebivalcev. Po podatkih zahodnonemških znanstvenikov živi danes desetina vseh ljudskih bitij, ki so kdajkoli živela na naši Zemlji.

Pred 10 tisoč leti — tako ocenjujejo — je živelo na Zemlji pet milijonov ljudi. Zaradi bolezni, lakote, klimatskih pogojev in vojn se je število ljudi bolj počasi povečevalo. Ob začetku našega štetja je na Zemlji živelo okoli 200 milijonov ljudi. 1650 let kasneje jih je bilo okoli 500 milijonov.

Čeprav je druga svetovna vojna terjala 50 milijonov človeških življenj, je bilo število prebivalcev po vsem svetu po vojni večje kot na začetku vojne. Letni prirastek prebivalstva na Kitajskem znaša toliko kot je vseh prebivalcev Avstralije. Zato ni nič čudno, če se je število Zemljanov po letu 1945 podvojilo. Danes nas je 4 milijarde in 600 milijonov. Te številke seveda daleč presegajo možnosti pridobivanja hrane. Ker pa je svet razdeljen na tako imenovani bogati Sever in siromašni Jug, postaja davek, ki ga zahteva lakota prav pošasten.

Ni nobenega drugega izhoda kot kontrola rojstev, zatrjujejo tisti, ki proučujejo demografska gibanja na naši Zemlji. Seveda pa bi problem omilila tudi pravičnejša porazdelitev vseh dobrin, predvsem pa hrane.

VIŠINE IN RAZMERJA — v profil Keopsove piramide je vrisana velikost cerkve sv. Petra v Rimu, v ospredju pa je vrisana velikost podobne cerkve v Leningradu. Desno je črtež Hagije Sofije v Carigradu, skrajno desno pa zvonik na Trgu svetega Marka v Benetkah. Keopsova piramida je visoka 140 metrov. Vanjo je vgrajenih 2 milijona 300 tisoč kamnitih blokov, povprečna teža bloka pa je dve toni.

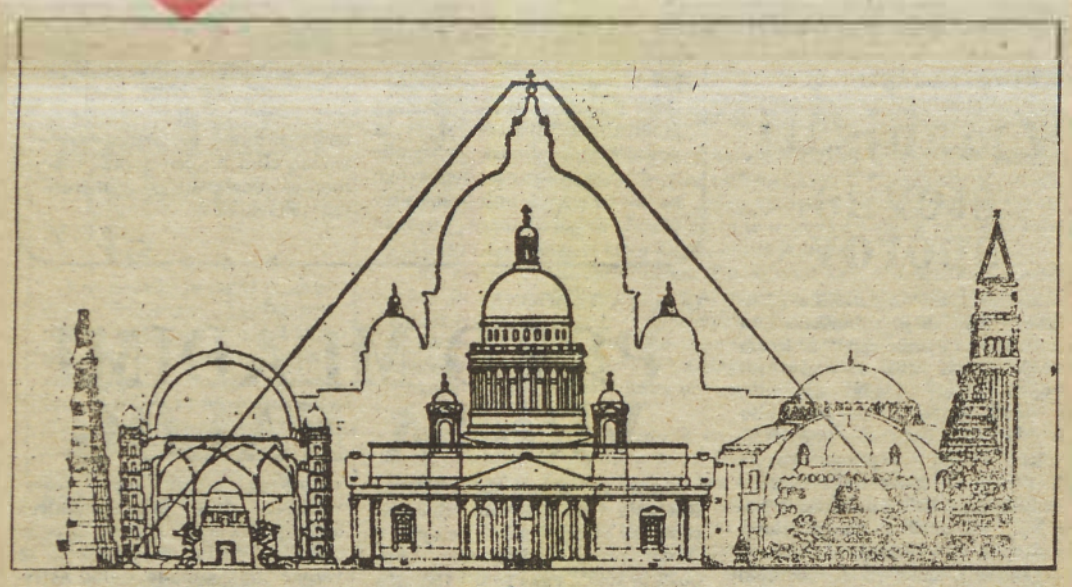

Super ščurki prihajajo

Nič jih ne more več zaustaviti. Stari, preizkušeni strupi so brez moči, novi se jih ne primejo. Pogoltnejo jih, jih prenašajo na sebi in žive naprej. Edino kar jih lahko uniči, je dobro pomerjen udarec; a tako lahko uničiš le posameznike, ki pridejo na dan, medtem ko jih na stotine mirno grizlja v stenah, teka po špranjah, se greje ob ogrevalih, šviga sem ter tja in se plodi, plodi, da jih je čedalje več teh šesteronogih bitij, ki so se pojavila na svetu davno pred človekom in ga bodo, kot vse kaže, tudi preživela.

Gre za ščurke, družino najprimitivnejšega reda vseh krilatih žuželk. Vendar ne za čisto navadne kuhinjske ščurke, temveč za njihove najbližje sorodnike, ki so postali nenavadni patroni. Entomologi so v Marylandu odkrili ščurke z nepričakovano lastnostjo; odporni so proti vsem znanim sredstvom za zatiranje žuželk, pa tudi na strupe, ki jih te živali sploh še niso mogle poznati. Imenovali so jih super ščurke.

»Doslej nismo videli še nič takega, kar bi se lahko primerjalo z njimi,« pravi žuželkoslovec Eugene Wood.

»Žival je celo bolj odporna kot laboratorijski hibridi.«

Super ščurki torej predstavljajo skrajnost v pojavu, o katerem vse bolj zaskrbljeno govorijo žuželkoslovci, strokovnjaki za zatiranje škodljivcev in celo urbanisti. V zadnjih letih opažajo, da se najrazličnejša golazen v naseljih in mestih krepi, da postaja odpornejša in številnejša. Pred leti so odkrili podgane, ki so pokazale veliko odpornost do strupov in so jih imenovali super podgane, vendar, pa tako odpornih živali, kot so omenjeni super ščurki, znanstveniki še niso videli. Najbolj zanimivo je to, da so ščurki razvili v sebi dedno odpornost proti strupom v razmeroma kratkem času. Grozljivo je, da se na poti teh sprememb najbrž še niso ustavili.

Raziskovalci se poskušajo boriti z nadlogo tako, da se vračajo k skoraj že pozabljeni vedi, ki se ji pravi urbana entomologija. Veda proučuje obnašanje, navade in preseljevanja ščurkov in drugih nadležnežev, proučuje načine komuniciranja med njimi, mutacije ipd.

»Živalco moraš občudovati,« pravi žuželkoslovec Roger Gold, ki se že nekaj let ukvarja s ščurki in jih je ob tem vzljubil. »V vsem, kar naredi, je boljša, kot bi bila večina nas pri našem delu.«

Res je ščurek pravi mali čudež narave. Na svetu je že okroglih 350 milijonov let. Fosilni ostanki pričajo, da se je v tem strahotno dolgem obdobju zelo malo spremenil, zatorej spada med najbolj primitivne žuželke, gledano z evolucijskega gledišča. Znanost pozna okrog 3.500 vrst ščurkov, od tega jih le kakih 30 živi z ljudmi, pa še od teh treh desetin so splošno razširjene le tri vrste: kuhinjski ščurek, ameriški ščurek in švab. Ogromna večina ščurkov živi miroljubno življenje v tropskih krajih, daleč od človeških prebivališč.

V naselja in mesta so ščurki prišli z ladjami iz tropskih krajev. Najprej so se nastanili po Evropi, nato še po Severni Ameriki. V novem okolju so se hitro udomačili, kar jim ni bilo težko.

So nezahtevne živali. Brez vode je ščurek lahko cel teden; če ne pride do ostankov jedi, se zadovolji tudi z lesom, če pa še tega ni, se ne pomišlja požreti druge šibkejše ščurke. Kot ni izbirčen pri hrani, tudi za prebivališče ne skrbi dosti. Tesnejše in temnejše je, raje ga ima..

Oblika njegovega telesa je takšna, da zlahka zleze v še tako ozko špranjo, pri tem pa mu pomaga dobro navoščena zunanjost. Rad se zadržuje v bližini zalog hrane, vode in na toplih prostorih. Kot vse žuželke je hladnokrvna žival in v mrazu pogine ali otrpne. Vendar v nasprotju z drugimi ščurki živi pri razmeroma nizkih temperaturah. Že pri 10 stopinjah je toliko živahen, da se plodi.

Vse vrste ščurkov so zelo plodne in to je tudi njihov ključ uspeha, meni E. Wood.

V času svojega življenja (približno pol leta) zleže samička vsak mesec po en zavojček z jajčeci. V zavojčku je okoli 32 jajčec, iz katerih kmalu prilezejo mladi ščurkci. Tako bi ena samička lahko dala 400.000 potomcev v svojem življenju, če bi bile seveda razmere idealne.

Velika reproduktivna sposobnost je bržkone kriva tudi za nastanek super ščurkov.

Golazen so po hišah na debelo uničevali s strupi, pri tem pa niso posebno pazili, ali so res zatrli vse ščurke. Izkazalo se je, da jih je nekaj preživelo zastrupitve, in ti so tisti, iz katerih so kasneje izšli super ščurki. Nekaj rodov je oblikovalo gene, ki skrbe, da se iz rodu v rod prenaša za obstoj tako koristna »vednost« o strupih.

Jeffrey Camhi je temeljito proučil zaznavni živčni sistem ščurka in tako odkril dokaj zapleten sistem, ki ščurku omogoča, da zelo hitro ubeži sovražnikom.

Še globlje je prodrl Dale Norris, ki je po dolgotrajnih poskusih odkril protein v ščurkovih tipalkah, katerih naloga je, da zaznajo strupene snovi in žival opozorijo, da gre za nevarnost. Proces prepoznavanja poteka na molekularni ravni. Norrisovo odkritje bo morda nekega dne pomagalo pri izdelavi takšnih uničevalnih sredstev, ki jih nadležne živali ne bodo mogle prepoznati.

Ce pa bodo vse raziskave odpovedale in bodo super ščurki zavzeli svet, potem nam preostane samo še en način, kako jim biti kos.

Nekateri azijski narodi zelo cenijo ščurke kot poslastico. Nadloga torej lahko postane vir proteinov, če se je že ne moremo znebiti.

stare koprive najbolj pečejo

DRAGI STRIC!

»Sestali so se tovariši in tovarišice. Na dnevnem redu so imeli: začetek, otvoritev, pozdrav gostov, referat o najbolj aktualno aktualnih problemih današnjega časa, petminutno diskusijo po polurnem čakanju in dolgoročne sklepe s kratkoročno veljavo. Tak dnevni red je pravzaprav pripravil predsednik Mirko Vsiljivnik. Z njim pa se niso strinjali Janko Groznik, Peter Udarnik in Miha Gromovnik, s tem pa seveda tudi vsi ostali. Zato so dnevni red reorganizirali s tem, da so izvolili komisijo in podkomisijo, ki sta pripravili drug predlog dnevnega reda, s katerim pa se ni strinjala Kunigunda Zavirnik. Zato so ga znova reorganizirali, s čemer so po napornem delu uspešno končali. Sprejeli so dnevni red.« Kaj se hoče! Tudi nekdaj so »znali« sestankovati. Tako kot »znamo« še danes.

ŽOLČNIKOV INTERVJU

»Naj ti napišem še nekaj vrstic o objektivnosti. Moj znanec Tinek Žolčnik je namreč nekakšen pisun pri cajtngah na katere se danes itak vsak razume. Namreč, imenovani tov. Žolčnik je spisal en intervju s tov. predsednikom Frančekom Inventurnikom o tem, kaj je on storil za to našo družbeno skupnost. Zlobni tov. Žolčnik ga je vprašal, zakaj on ne da rajši denarja za socialne podpore namesto za občinski avtomobilček. In je on objektivno odgovoril, da je to subjektivno in torej neobjektivno vprašanje. On je, zlobnež nemarni, ta intervju objavil s prej omenjenim vprašanjem, zaradi česar je postal neobjektivni pisatelj člankov za cajtnge. Potem pa je tov. Žolčnik rekel sam pri sebi, da želi biti objektiven. In napisal je drugi intervju, v katerem je lepo po vrsti naštel vse dobre in najboljše lastnosti tov. predsednika in tako je bil intervju absolutno objektiven, saj ni da bi o malenkostno malenkostnih napakah pisali še po časopisih.«

Za slovo od strica in leta 1969 pa še ena od Janeza Nebodigatreba:

»Sporočam ti, da smo pri nas še vsi zdravi. Tudi rotiranega bratranca Ceneta več ne boli glava, ker mu je uspelo prirotirati na boljše mesto. Preden pa se je to zgodilo, je bil na praksi v KPD, kot se s kratico pravi ustanovi, kamor lahko pridejo vsi živi ljudje. Iz prakse se je vrnil ves pomlajen in poln idej, ki jih je začel takoj uresničevati v praksi. Kot tisti mesar Franček Požrešnik, ki je po nekajletni praksi na račun družbene skupnosti ustanovil družbeno-privatno mesnico, nad katero visi tabla, ki nedvoumno opozarja mimoidoče, da je tukaj državna mesarija, v kateri pa meso na vago mečejo kot pri kakšnem privatniku z dolgoletno prakso.« Ne komentiramo!

— brž —

za razvedrilo

MILICNIK IN VOZNIK

— Dober dan. Vozniško dovoljenje, prosim.

— Čujte, a v vaši službi, na postaji, ne veste kaj dela eden, kaj drugi?

— Kako to mislite?

— Tako: za moje vozniško dovoljenje se je včeraj zanimal vaš poklicni kolega in mi ga več ni hotel vrniti . . .

ŽIVLJENJE JE ŽIVLJENJE

— Je bilo na sinočnji hišni zabavi prijetno? Skoraj danilo se je že, ko si prišla domov . . .

— Saj bi prišla prej, pa kikle nisva in nisva mogla najti.

POZNO SPOZNANJE

— Gospa, že tri mesece stanujem pri vas, plačujem sobo s kopalnico, tako kot je bilo napisano v oglasu, včeraj pa sem ugotovil, da v vaši hiši kopalnice sploh nimate.

— Veste, tisto v oglasu je bil očitno tiskarski škrat . . . .

PREPRIČLJIVO

— Zanima me, če je to res, da si vegetarijanec?

— Sem. Dobro so ti povedali.

— Zakaj vendar?

— Iz ljubezni do živali.

— Zakaj pa jim potem odjedaš toliko hrane? Živalim, namreč.

kako se oblačijo moški

Moška moda to poletje

Moškim poletje ne prinaša kdove kako velikih sprememb. Tudi pomladno-poletna sezona 82 potrjuje to trditev.

Torej, kakšna je letošnja pomladna moška moda?

Suknjiči se zapenjajo enoredno z dvema gumboma ali dvoredno s štirimi. Ramena so ravna, vendar brez pretiravanj. Reverji so širši in večkrat rahlo oblikovani. Hlače so nekoliko širše od prejšnje sezone, z gubami ali brez njih v pasu. Včasih se pojavljajo tudi zavihki na hlačnicah.

Športno elegantni modeli: veliko prednost imajo obleke iz seersuckerja, enoredno zapete. Zelo veliko je tudi dvo- ali tribarvnih progastih oblek (bela, svetlo modra in modra)

Letošnja moda tudi ponuja suknjiče iz madrasa, ki jih moški nosijo k enobarvnim hlačam. Še vedno je tudi veliko suknjičev iz velur froteja.

Športswear: kompleti hlač in sahar ali bluzonov. Parke imajo vedno po štiri žepe, v pasu pa vpeljano elastiko. Bluzoni se nosijo kot srajca na „kožo" in so vedno kombinirani s platnenimi hlačami. Še vedno je veliko bluzonov, ki se nosijo na obe strani (ena stran je iz froteja). Ovratniki so največkrat stoječi, zapenjanje skrito na zadrgo ali na patentne kovinske gumbe.

Srajce, polo, puloverji: srajce so ravno krojene, ovratniki so daljši z bolj zaostrenimi konicami, pogosti so gumbi nad konicami. — Zelo veliko je polo srajc, ki so večbarvno progaste ali pletene v shine efektih, ovratniki pa so beli. Za šport je veliko T srajc z geometrijskimi vzorci.

Hlače: k temu, kar smo o hlačah že zapisali, naj dodamo, da so pri kompletih in oblekah hlače vedno udobne. Veliko hlač je čez boke ozko krojenih, brez vsakršnih gub, vendar pa so hlače tudi z dvema gubama na spodnjem delu še vedno aktualne.

Žepi: žepi so klasični, nekaj pa je horizontalno vrezanih in pri [illegible] športnih modelih tudi našitih. Veliko je te bermud, ki so pogosto kombinirane s polo majicami ali bluzoni.

Materiali: za prehod čista runska volna in volneni gabarden, za poletje pa bombaž in platno. Najbolj aktualni so: progasti seersucker in modras, bombažni toile, bombažni jersey, frote ali frote efekti v tkanju, bombažni gabarden, lakirani bombaž . . .

Pa še barve: barve zemlje — beige, oker, peščena, rjava . . . Žive barve: rumena, rdeča, zelena, zelo veliko bele. Sicer pa so najbolj priljubljeni vzorci dvo ali večbarvne proge.

dopusti se bližajo

NA MORJE Z „AVTODOMOM"

Dolga leta so obljubljali, zdaj pa so v novomeški Industriji motornih vozil končno le izpolnili obljubo. Po načrtih konstruktorja dipl. inž. Staneta Lukšiča in skupine delavcev so izdelali prvi dve popularni vozili avtodom (motorhause) adriatik tip 420 in 450, ki so ju predstavili tudi na nedavnem beograjskem sejmu avtomobilov.

Osnovno vozilo je izdelano v francoski tovarni Renault, nadgradnja pa je plod domače pameti in dela. Avto-home (to je mednarodni izraz za tak avto) je luksuzno izdelan, ima za 5 — 6 oseb prostora, in ves komfort, ki ga zahtevajo potniki na potepanju. V vozilu je poleg šestih ležišč še rezervoar z 200 litri pitne vode, bojler, kopalnica, peč na plin, radio, hladilnik itd.

Vozilo bodo v IMV v glavnem izdelovali za tuji trg, seveda pa tudi za svojega francoskega partnerja, ki takih vozil nima v svojem proizvodnem programu. Vozilo poganja bencinski motor z gibno prostornino dveh litrov, v prihodnje pa naj bi vanj vgrajevali tudi dieselski motor.

Avtodom iz Novega mesta je torej prvenstveno namenjen tujim kupcem, kar je delno razumljivo, saj je v njem več kot polovica delov iz uvoza in bo treba uvožene dele „pokriti" z izvozom vozil. Verjetno pa ne bo preteklo dolgo časa, ko bodo lahko na svoj račun prišli tudi domači kupci. Dejstvo je namreč, da je tudi vse več Jugoslovanov, ki si žele kupiti „hišo na kolesih".

Za tiste, ki bi že prej radi prišli do takega vozila, pa priporočamo samogradnjo.

za avtomobiliste

CENE RABLJENIH AVTOMOBILOV

Na pomlad je večje povpraševanje po avtomobilih, tako novih kot rabljenih. Našim bralcem je sejem rabljenih avtomobilov v Mariboru dokaj znan, prav tako pa seveda tudi cene, ki jih tam dosežejo rabljeni avti. No, nekateri z našega območja pa se večkrat napotijo tudi na sejem starih avtov v Zagreb. Poglejmo, kakšne cene dosegajo posamezni letniki različnih avtomobilov na zagrebškem sejmišču!

Zastava 750: letnik 1975: 45.000 dinarjev, 1976: 50.000 dinarjev, 1977: 64.000 dinarjev, 1978: 68.000 dinarjev, 1979: 85.000 dinarjev, 1980: 96.000 dinarjev.

Zastava 101: letnik 1978: 65.000 dinarjev.

Fiat 126: letnik 1979: 85.000 dinarjev.

Volkswagen: golf letnik 1979: 280.000 dinarjev, jeta letnik 1981: 340.000 dinarjev.

Škoda: tip 120, letnik 1979: 120.000 dinarjev.

Wartburg: letnik 1974/75: 50.000 dinarjev, letnik 1980: 154.000 dinarjev.

Opel: kadet letnik 1978: 280.000 dinarjev.

Citroen: spaček 1978: 86.000 dinarjev, GS letnik 1978: 250.000 dinarjev.

Moskvič: letnik 1979/80: 120.000 dinarjev.

Austin: austin 1000, letnik 1975: 100.000 dinarjev.

Renault: R 16, letnik 1972/73: 95.000 dinarjev, R 18, letnik 1979/80: 330.000 dinarjev.

Mercedes: D 220, letnik 1976: 650.000 dinarjev, D 240, letnik 1978: 850.000 dinarjev.

zdravnik za vas

Ali kava krepi ali slabi naše zdravje?

Le redko najdemo med odraslimi koga, ki ne bi vsaj občasno popil skodelice prave kave. Res pa je, da vemo tudi za ljudi, ki zaradi preobčutljivosti ali pa drugih neugodnih reakcij kave sploh ne prenesejo. So pa med nami taki, ki se zadovoljijo z eno do dvema skodelicama kave dnevno, drugi pa je zaužijejo tudi do deset skodelic na dan. Glede na neštete laične razlage in mnenja o dobrih in slabih straneh uživanja kave, naj naš današnji prispevek malo podrobneje prikaže strokovno medicinske poglede o učinkih kave na važnejše organske sisteme v organizmu.

Čeprav govorimo o „turški kavi" pa kava le ne izvira iz Turčije, pač pa iz Etiopije, od koder se je preko arabskih dežel širila po svetu. Takratna islamska verska prepoved je uživanje in širjenje kave še pospešila, saj so jo romarji iz svetih mest raznesli daleč na okoli. Razen subjektivnih občutkov ugodja pa se dolgo ni znalo za prave učinke kave, oziroma njene glavne učinkujoče sestavine kofeina na človeški organizem. Znanstvena raziskovanja o delovanju kave so omogočila odkritje kofeina leta 1820. Dotlej pa so jo zdravniki na podlagi opazovanih učinkov priporočali za krepitev želodca, čiščenje krvi, za odpravo motenj v možganih, proti glavobolu itd. Od odkritja kofeina dalje se rabi tudi v medicini in je še danes pomemben sestavni del številnih zdravilnih pripravkov.

Danes je potrošnja kave kot poživila po vsem svetu v izrazitem porastu. Izgleda, da vodijo v porabi Švedi z 10 kg na prebivalca, sledijo pa jim Američani s 7,5 kg, pri Slovencih pridejo trije kg na prebivalca, medtem, ko na enega Jugoslovana 2,5 kg.

Učinek zaužitega kofeina je v organizmu zelo nagel, saj deluje že kar po 15 minutah, preneha pa v večji meri po 6 urah, popolnoma pa v 24 urah. Pomembno je vedeti, da prehaja tudi v materino mleko in da lahko povzroči vedenjske motnje pri otroku na prsih. Ker pa v novejšem času sploh ne gre brez kombinacije kava—cigareta, se bojimo, da se prenekateri otrok na prsih privaja na kofein in nikotin že kar v mešanici materinega mleka. Sicer pa so efekti kave vidni na vseh organskih sistemih v organizmu. S strani živčevja opazimo izboljšanje razpoloženja, dobrovoljnost, izboljšanje koncentracije in povezanosti misli. Pretirano pitje pa deluje ravno nasprotno, kar lahko izzove kup nevšečnosti, še zlasti pa pri udeležencih v prometu, ko se občutno poslabšajo in upočasnijo reakcije na nenadne zunanje ovire. Kava v večini primerov ovira spanje, pri nekaterih pa ga celo pospešuje. Še posebej pa je pomembno, da ne nevtralizira alkohola in da ne znižuje njegove koncetracije v krvi, kar demantira laično prepričanje prenekaterega voznika.

Srce se odzove na učinek kave s pospešenjem svoje akcije in z izboljšanjem svojega dela, kar pa velja bolj za zdravo kot za bolno srce. Pri obolelem srcu pa se lahko pojavijo, sicer bolj poredkoma, tudi neprijetne motnje. Tudi vpliv na krvni pritisk je individualno različen. Pri večji količini zaužite hrane pride lahko pri nekaterih do blagega in začasnega dviga tlaka, pri večini pa se ne spremeni ali pa celo malenkostno upade. Posebno pa je važna ugotovitev številnih znanstvenih študij, da trajno uživanje zmernih količin kave ne povzroči trajnega zvišanja krvnega tlaka, saj so nekateri celo dokazali, da imajo tisti, ki redno pijejo kavo, v povprečju celo nekoliko nižji krvni pritisk, od onih, ki kave sploh ne pijejo. Tako zvišan krvni pritisk kot tudi druga smrtno nevarna obolenja pa se javljajo češče, če se s pretiranim pitjem kave kombinira še pretirano kajenje, pitje alkohola in še zlasti prekomerno hranjenje, kar skupaj izrazito povečuje riziko smrti.

Tudi v prebavilih so učinki kave dokaj različni. Medtem, ko pri nekaterih kava pojača izločanje sline in solne kisline v želodcu, s tem pa tudi apetit, pa deluje pri drugih prav nasprotno. Ker poživi tudi gibanje črevesja, deluje pogosto kot blago odvajalo.

Vpliv na ožilje je zelo mnogovrsten. Zaradi razširitve žil v koži imamo občutek topline, pojačan obtok v ledvicah pa vzpodbuja številne ledvične funkcije, kar deluje kot zaznaven stimulator izločanja urina iz organizma.

Koliko kofeina, oziroma skodelic kave kdo prenese brez težav, je različno od osebe do osebe. Redki imajo težave že po zaužitju ene skodelice kave, večina pa šele, če zaužije 5 skodelic. Dodatek mleka ali smetane ne zmanjša kofeinskega učinka. Prekomerne količine kave pa lahko sprožijo kup neprijetnih občutkov kot nemir, nespečnost, raztresenost, znojenje, glavobol, čumenje v ušesih, razbijanje srca, motnje srčnega ritma, bruhanje itd., ki pa večinoma same postopno izzvenijo. Opisani pa so tudi smrtni primeri zastrupitve s kavo.

Dolgoletno uživanje kave ne povzroči zasvojenosti in zato se s prenehanjem pitja ne razvijejo abstinenčni pojavi. Zmerno pitje deluje torej dokaj ugodno, saj ob že opisanih učinkih čuti organizem močno ublažitev telesne in duševne utrujenosti. Po vsem opisanem pa še končno vprašanje: komu odsvetujemo pitje kave? V prvi vrsti tistim živčnim ljudem, ki tudi dosti kadijo, potem srčnim bolnikom z znatnimi motnjami srčnega ritma, želodčnim bolnikom z razjedami in s prekomernim izločanjem kisline, bolnikom s svežimi obolenji žolčnika ali prebavil, obolelim na žlezi ščitnici, pri kožnih obolenjih pa takrat, ko jih spremlja srbež. Glede na prej povedano pa pitje kave ni prepovedano pri ljudeh, ki imajo povišan krvni pritisk.

Taki so torej strokovni pogledi na danes tako razširjeno uživanje kave. V splošnem pa lahko zaključimo, da je kava, glede na škodljivost za človekovo zdravje pri uživanju zmernih količin praktično neškodljiva.

dr. Jože MIKLIČ
spec. ped.

Sestavil Marko Napast	Delavec, ki struži kovine	Gorovje v Italiji	Junak romana „Rdeče in črno"	Značilna slovenska pokrajina	Ameriška filmska igralka Margret	Francoski filozof, vodilni razsvetljenec	Drevo z močno dišečimi cvetovi
Stopničast slap							
Oporni steber							
Prizidek pri hiši, lopa							
Špansko žensko ime					Exempli causa / Upanje		
Največja afriška reka				Kanton v Švici / Pridelek soli			
Osebni zaimek			Kontakt, stik / Pritok Donave				
[illegible]					Tantal / Del fotoaparata		
Pri šahu okrajšava za trdnjavo		Azijski veletok / Južna rastlina				Igra s 54 kartami	Pevka Kohont
Rasni nestrpnež							
Enigmatik							
Galij			Pritok Rena v Švici / Ana Karič				
Ameriška filmska igralka Gardner				Nekdanji kamboški politik Nol			
Vodna žival s kleščami				Največji desni pritok Volge			

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: koprive, opravek, starost, Tati, Ti, Anita, NT, epik, J, stekla, enkalon, vol, iva, Iber, IP, cedilce, Alaska.

hišna lekarna

Hrastovo lubje

Hrast je mogočno drevo, ki doseže tudi več kot tisoč let. Sodi med evropsko gozdno drevje. Glavni hrastovi vrsti, ki rasteta pri nas, sta dob in graden. Dob raste raje po nižinah in na vlažnih tleh, graden pa v višjih legah in na suhih rastiščih. Med seboj pa se po videzu malo razlikujeta.

Hrastovo lubje je v lekarništvu in ljudskem zdravilstvu v široki uporabi. Nabiramo ga zgodaj spomladi, preden hrast ozeleni, ali na jesen. Lubje nabiramo s kar se da mladih vejic in poganjkov mladih dreves. Olupimo ga in posušimo v senci. Vsebuje 15 do 20 odstotkov čreslovine (tanina) in je zelo grenkega in trpkega okusa.

V lekarništvu služi hrastovo lubje kot čajni zavrelek pri vnetju črevesne in želodčne sluznice in pri črevesnem katarju. Pri črevesnih težavah živčnega izvora tega čaja ne priporočajo.

Tople sedežne kopeli v oparku iz hrastovega lubja blažijo težave pri izpadu danke in zdravijo tudi fistule na danki, posebno, če takoj po kopeli napravimo klistir z razredčenim zavrelkom.

Čaj iz lubja dajejo tudi živini proti driski in mevljam. Predvsem pa uporabljajo hrastovo lubje pri strojenju kož.

za razvedrilo

KAKO SMO RAZLIČNI

Žena: »Se zavedaš tega, da med spanjem pogosto govoriš?«

Mož: »Zavedam se, zato med tvojim govorjenjem najpogosteje spim.

NA ZDRAVJE!

— Na zdravje, prijatelji. Verjeli ali ne, tole vino je iz leta 1950.

— Morda. Koliko pa je star kruh, ki smo ga dobili k šunki?

ZAMUDE

— Zakaj, za vraga, vlaki toliko zamujajo?!

— Preveč me vprašate. Tega mi, ki smo zaposleni pri železnici, ne vemo. So že kakšni razlogi . . . V probleme potnikov se ne vmešavamo!

DNEVNIKI

— Tudi ti pišeš dnevnik?

— Sem ga, kar tri mesece, vendar se mi je to zdel pravi nesmisel. Ugotovil sem, da se podnevi ne dogaja nič zanimivega.

DEKLE FANTU

»Kavo ti bom doma skuhala, iskreno te vabim, le to si zapomni, da v postelji ne boš kadil . . . .«

IZBIRČNE MUHE

— Oprostite, na solati sem našel oso.

— Ja, veste, našega zakajenega lokala se zdaj že muhe izogibajo.

VLJUDNO POJASNILO

— V vašem hotelu bom zdaj med dopustom z veseljem ostal cel teden, če imate dietno hrano.

— Ne, te pa žal nimamo, imate pa možnost, da pri obrokih pustite vse tisto, kar bi lahko škodovalo vašemu zdravju.

NESRECNA NAKLJUCJA

— Zaradi tatvin ste bili že petkrat kaznovani.

— Ni šlo za tatvine. Samo poskušal sem, pa so me vedno dobili.

POLJUBCKI, POLJUBČKI

— Mamica, Peter me je včeraj poljubil, neolikanec, in to na ulici.

— Se nisi razjezila?

— Sem, vsakikrat.

ZLOBNA OPAZKA

— Tega piščanca ste zagotovo zaklali s težkim srcem.

— Ne razumem.

— Na krožniku je tako trd in žilav, kot da ste nekaj let odlagali njegovo smrt.

IZ DŽOUŽIJOVOGA DNEVNIKA

Na edinom semaforiziranom križišči v občini, kou je f centri de Sobote, sta se dva pomemnika [illegible]. Tou so tiste plave ovrečkane pučiče, štere kažejo, kama se mou mouš pelati. Zaj ga ne veš v šteri kraj bi zavdaso. Glih tak je tüdi usmerjeno izobraževanje, ge pučiče [illegible] pa nega knjig, pa nega [illegible]. Pri usmerjenom kmetijstvu je pa glih tak. Kama ga štoj potegne, ta se usmeri. Preveč tej pučiče je vrignjeni, pa vendar fali.

POMLADNA PRAVLJICA

Nad vasjo se je razprostiral velik gozd. Pomladanski veter je majal ogromne krošnje, ki so se spremenile v plesalke. Plesale so tisto dopoldne ob glasbi vetra svoj prvi pomladanski ples.

Sredi teh dreves pa je samevala majhna jasa. Sonce je pošiljalo svoje žarke na jaso, kot bi hotelo reči: „Zdramite se, zaspanci, botra Pomlad prihaja!" In še je pošiljalo svoje žarke na jaso. Neki žarek je pokukal v ježkov brlog in ga pogladil po smrčku. Ježek se je izvil iz klobčiča in zaspano pokukal na plano.

„Kdo je ta drznež, ki si me upa buditi? Ali bi rad okusil moje ostre bodice?" je jezno vprašal.

„Nikakor ne, veselo novico sem ti sporočil. Pomlad bo vsak čas tu, in čas je, da se zbudiš!" je odgovoril žarek.

„Pomlad! Saj to je krasno, spet bom lahko tekal po travi in se valjal po listju. Brž pojdem na trato," se je razveselil ježek. Ko je tako tekel, se je zapletel v palico in padel v mehko listje. Zavohal je prijeten vonj. „Od kod pa ta vonj?" se je vprašal. Ko je tako gledal naokrog, zagleda pred sabo nekaj belega. Približa se in premišljuje, kaj bi to bilo. Ko si je ogledal to zeleno belo stvar, si je mislil, da je to kak papirček, ki ga ljudje radi odvržejo v gozdu.

To svoje mnenje je povedal tudi žarku, ki mu je ves čas sledil. Žarek se je nasmejal in rekel: „Oh ti ježek, kaj ne vidiš, da je to zvonček, znanilec pomladi?" Tako so se prijatelji pozdravili in sklenili, da skupno pričakajo Pomlad.

Naenkrat zaslišijo mogočen šum in zagledajo veliko kočijo, ki jo poganja veter po zraku proti njim. Iz kočije stopi lepo oblečena deklica. V roki je držala nekakšno palico. „Dober dan," je pozdravila prijatelje in udarila s palico po kamnu. In glej! Zvonček je dobil polno bratcev in sestric. Izza grma so kar v zboru zatrobile trobentice. Pomagale so jim ptice s svojim petjem. Preko jase je veselo skakljal zajček in pozdravljal znanilce pomladi.

Na jasi je odmeval pravi koncert. Zvončki so zvonili, trobentice so trobile, ptički so veselo čivkali in tako zbudili še zadnje zaspance.

Čudna deklica pa se je usedla v kočijo in se odpeljala neznano kam.

„To je bila botra Pomlad," je prišepnil žarek prijateljem. „Zdaj je odšla v druge kraje delit zvončke, trobentice in druge pomladne cvetice. Tudi ptičke selivke bo priklicala."

Od tistega dne je bilo na jasi vse veselo in živo. Kako tudi ne, saj je Pomlad natrosila zelenje, cvetje, petje in veselje! Tudi sončni žarek in ježek sta ostala na jasi.

Janez Skuhala, 6. a
OŠ VERŽEJ

IZBRANA RISBA: »Tetka Pomlad« — Narisala Barbara Grun, 1. c raz. OŠ Gornja Radgona.

Šopek pomladnega cvetja

Nabrala sem norice,
poiskala trobentice
in še vijolice.

Šopek sem naredila,
ga v vazo posadila
in še vode mu dolila.

Ksenija Pukšič
OŠ Sp. Ščavnica

KRIŽEMKRAŽEM po naših šolah

UREJA JOŽE GRAJ

Mali bolnik

»Uh, boli me glava
in hrbet in rama!«
Mamica brž po zdravnika odhiti.
Zdravnik pregleda za in pomiri.
Mamica v lekarno zdrvi
in Vasja spet ozdravi.

Sandra Mitrovič, 3. a
OŠ Apače

Moj prosti čas

V prostem času se najraje igram s punčko ali pa berem knjigo. Včasih prideta sestrični Elica in Tadeja. Potem se igramo.

Nekega dne pa smo se igrale za trgovino. Grozdje smo imele za žvečilne. Natrgale smo si polno steklenico grozdja. Babica je odšla v Beltince, me pa smo bile same doma. Potem pa se je babica vrnila. Ko smo jo zagledale, je hotela Elica grozdje skriti. Hitro se je obrnila, steklenica je padla na tla in se razbila. Grozdje je bilo še zeleno, zato ni razpadlo. Babica se je prestrašila in bežala proti nam. Me pa smo zbežale, ker smo mislile, da nas bo natepla.

Darja Markoja, 3. raz.
OŠ Vinko Megla Odranci

Podirali smo drevje

Nekega sobotnega jutra smo šli v gozd. Oče je vzel s sabo motorno žago, mama je nesla sekire, jaz pa pijačo. V gozd rad grem, ker je svež zrak in vidim nekatere divje živali. Ko je motorna žaga malo zabrnela, se je drevo zagugalo. Oče je podiral, mama pa je klestila drevesa. Jaz sem nosil veje na kup. Oče je tudi gulil drevesa, da smo dobili celulozo. Oluptjeno skorjo smo zakurili. Ko smo šli domov, smo dobro pogasili ogenj, da se ne bi kaj vžgalo.

Boris Sukič, 4. a
OŠ G. Petrovci

Spoštovani tovariš urednik Jože Graj!

Sem razredničarka 1. c razreda osnovne šole v Gornji Radgoni. Že večkrat v tem letu sem vam poslala nekaj prispevkov in risbic. Bila sem prijetno presenečena, ko sem ugotovila, da ste uvrstili tudi nekaj naših prispevkov. Posebej pa sem bila vesela, da ste izbrali risbice, ki jih je risala moja učenka Barbara Grum. Toda, ko je izšel zadnji Vestnik (to je bilo v četrtek) sem bila zelo razočarana nad pripisom, ki ste ga napisali ob risbici. Že 18 let poučujem prvi razred pa še doslej nisem imela nikoli otroka, ki bi znal tako lepo risati, kot naša učenka Barbara.

Vsak teden, ko rišemo v razredu, je njena risbica izbrana kot najlepša. Vse risbice, ki sem vam jih poslala, je narisala sama brez pomoči. Povem vam, da ni bilo hudo le meni, njeni razredničarki ampak celotnemu razredu. Tako smo bili jezni, da bi najraje vsi pisali. Toda bolje bi bilo, da našo Barbaro povabite k vam v uredništvo pa boste videli kaj vse vam bo narisala. Vse te risbice so nastajale v razredu v odmorih, ko so se drugi učenci igrali ona pa je ostala v razredu in risala. To je deklica, ki je bo vsaka tovarišica vesela, da jo bo dobila kot učenko. Morda bo kdaj celo umetnik in ji bo to vedno ostalo v spominu, da ji niste verjeli, da je risala sama. V četrtek se nam je najavil novinar, ki bo prišel na razgovor z bralci, ki so osvojili osem bralnih značk. Tudi vas vabim k nam, pridite in se prepričajte. Pokazali vam bomo njene zvezke, njene risbice pa boste hitro verjeli, da naša Barbara še lepše riše. Če pa ne morete priti pa sem vam pripravljena poslati njene šolske izdelke, da se boste prepričali.

Večkrat učenci samo strmijo v njene prekrasne risbice, ki krasijo naš razred. Naša mala Barbara ni nikoli prevzetna. Vedno je tiha, mirna, skromna in delavna. Če boste še kdaj objavili kakšno njeno risbico pa nikar ne pripišite, da ji je pomagala njena tovarišica, ker ste jo s tem resnično prizadeli. Ko bi samo videli njene očke, ko je prišla k meni v šolo z izrezano risbico. Vedela je, da sem v šoli do večera, ker so četrtek bile pri nas govorilne ure. Ne, tovariš urednik, tega ne naredite več! Njena tetka POMLAD nad katero so se razveseliti vsi učenci, ko jo je narisala med uro, ker je snov 1. razreda že predelala in nam v teh urah piše ali prepisuje zgodbice, ki jih tudi vse ilustrira. Pridite ali pa jo povabite k vam. Ne bo vam žal spoznati tako prijetno deklico, kot je naša Barbara.

Lep pozdrav!
Razredničarka Lojzka Potočnik

P. S:. Pravzaprav sem pričakoval, da se boste oglasili, čeprav moja pripomba ni bila tako huda, kot sta jo vzeli vi in vaša učenka. Risbice, ki ste mi jih poslali, sem pokazal še nekaterim sodelavcem in vsem se je zdelo skoraj nemogoče, da bi v 1. razredu nekdo tako lepo znal risati. Menili smo, da ste ji mogoče kaj popravili ali „olepšali". Če torej temu ni tako, potem je lahko Barbara res zelo ponosna in moja pripomba ji naj pomeni samo priznanje, kakor tudi vam. Ne zamerite pa nič!

Tokrat sem spet izbral njeno risbico za objavo. Torej le tako naprej!
(Vaš urednik)

FERDO GODINA

ko so cvetele marelice

Bila sem nanjo navezana kakor otrok na mater, čeprav bi moralo biti narobe. Zrelejša je bila za dosti generacij nazaj in naprej. Zato sem se vedno bala, da jo izgubim.

Trenutek najine ločitve je vendar prišel prej, kot sva si mislili in želeli. Tega pa ni povzročila Helena s svojo drznostjo in vsestransko nedisciplino, ampak dogodek, ki ni bil povezan z njo.

Zgodilo se je na božično noč, na sveti večer. Za naju je bil večer sicer običajen, gospodinja pa je postavila božični drevešček. S čarovnikom sta ga okrasila. Čarovnik je celo nekje staknil nove jaslice z Jezuščkom, Marijo in Jožefom, s svetimi tremi kralji, s pastirji in ovcami. Tega bogastva se je gospodinja razveselila, kajti v njenih škatlah iz prejšnjih let je ostalo le malo okraskov.

Kmalu sva zaspali, a spanec je bil tiste čase vedno samo napol spanec. Posebno rahlega sem imela jaz. Zato sem se tisto noč okrog dvanajstih prebudila, ker so pogosteje kot ponavadi vozili mimo hiše kamioni. Povsem budna pa sem postala, ko se je eden ustavil pod našo hišo; po hrumenju motorja sem sklepala, da je moral biti težak kamion.

Po vsem telesu sem začutila gomazenje. Bila sem prepričana, da v hiši ne morejo priti po drugega kakor po mene ali po Heleno, kar je nazadnje vseeno, ker bodo obe odpeljali. Moje slutnje so se povečale, ko sem natanko slišala razgovor na cesti, potem pa razbijanje po naših vežnih vratih. Zbudila sem Heleno. Prisluhnila je in ko je slišala, da nekdo razbija po vratih, je skočila pokonci in zašepetala:

„Material!"

Vedela sem, da ga je treba uničiti. Prav tisto noč ga je imela pri sebi nenavadno mnogo. Stresla ga je iz torbe in obe sva stekli z njim na stranišče. Trgali sva listke in jih metali v školjko, a voda jih je le počasi odplakovala. Cev se je celo zamašila. Bili sva prepričani, da bodo vsak čas pričeli razbijati po vratih našega stanovanja. Spomnila sem se na vrečke za pomivanje. Začeli sva tlačiti listke vanje in jih v naglici obešati s ščipalkami na vrvi nad dvoriščem. Nato sva legli. Gospodinja in čarovnik sta spala spanje pravičnega.

Nekdo iz hiše je šel odpirat vežna vrata, kajti hrup na cesti je naraščal. Od nestrpnosti so stresali vrata. Slišali sva, da so se potem v veži pogovarjali, nato pa se je procesija napotila po stopnicah navzgor. Če mi je bilo kdaj kaj težkega v življenju, so bili tisti trenutki čakanja.

Procesija pa se ni ustavila pri naših vratih, ampak se je pomikala naprej v drugo nadstropje. Nisem mogla verjeti. Počasi se mi je olajšanje razlezlo po vsem telesu. Nič nisva govorili, ker ni bilo treba.

Zgoraj se je hrup nekoliko umiril. Potem se je procesija začela premikati spet po stopnicah navzdol. Slišali sva ženski in otroški jok. Nekoga so aretirali, to je bilo gotovo. Jok je postal glasnejši; nato je nekdo trdo zaprl vrata na kamionu in vžgal motor. Kamion je odpeljal, jok pred hišo pa še dolgo ni ponehal.

Tisto sveto noč nisva več zatisnili oči. Bila nama je svetla. V takih trenutkih se mi je Darko približal na poseben način. Ves čas bivanja pri gospodinji sem ga imela v mislih; dolge samotne ure, ko Helene ni bilo, sem živela z njim in z otrokom. A nikoli tako, kakor če je pretila nevarnost, da me primejo. Aretacija bi bila popolno zničenje vseh predstav o moji bodoči družini in življenju po osvoboditvi, in s tem zničenjem bi sledil moj fizični konec. Konec tu v Ljubljani ali kje v internaciji. Če ostanem kljub temu živa: pa porod v zaporu in otrokova smrt. Ta noč, v kateri sva samo čakali, da se vrnejo, saj hišo lahko pretresejo in naju dobijo, me je pritisnila k tlom in me težila z mislijo, da bom izgubila Darka in otroka. Brez vsakršne želje po življenju sem strmela v temo in čakala, da se spet ustavi pred hišo, da zahrumi motor, preden ga šofer ugasne in se ponovijo udarci po vežnih vratih.

Z Darkom sva prihajala v težave, ki so rodile trpljenje. Ponavadi so bile temu vzrok nesmiselne malenkosti. V teh trenutkih se mi je zdelo nekdanje trpljenje ničevo. Izkazalo se je, kako so bile najine krivde namišljene, kako bi nama bilo lahko življenje en sam nepretrgan užitek, zadovoljstvo, radost, kar to noč za zmeraj lahko izgubiva. Če me najdejo, se najbrž ne bova nikoli več videla. Prav to mi ga je približalo. Bil je pred menoj, a vendar nekje daleč. Rada bi ga objela, gledala bi mu v oči, kakor je storila Vida ob slovesu s Slavkom.

Z Darkom sva se podobno poslavljala na Krimu. Podobno pravim, ker nisva bila več sama. Otrok je spletal mreže, v katerih ni bilo več prostora samo za naju. Neprestano je postavljal svoje zahteve, ki so bile v navzkrižju z vojno, skrivanjem in aretacijami. Posebne zakonitosti je vsiljeval in se ni brigal, kaj hočem in kaj zmorem.

Skoraj nič drugače ne bi bilo z mojim razmišljanjem tisto sveto noč pri gospodinji z dvema bučkama in še z eno bučko, če bi vedela, da je po dveh mesecih okreval, da so se mu rane za silo zacelile in da mu je koščke bombe v nogi počasi zarasla plast mesa, da se je zvlekel iz bunkerja in se priključil bataljonu Tomšičeve brigade. Prav to sveto noč, opolnoči, ko so Italijani in beli uprizorili velike aretacije po Ljubljani in so prišli tudi v naši hiši po delavca iz tobačne tovarne, je bataljon šel k polnočnici v vaško cerkvico na Lipoglavu in med fanti je bil tudi Darko. Samo sveče na oltarju so razsvetljevale cerkvico, v kateri so bile zbrane po klopeh starice in starci. Pred pridigo pa je prikorakal v dvoredih v cerkev bataljon. Politična poteza štaba bataljona, naj vidijo ljudje, da partizanska vojska ni proti bogu, ni brezverska.

Darko ni mogel pozabiti veličastnega prizora iz te vaške cerkvice, v kateri je ob prihodu bataljona vse onemelo. Župnik, starček, je pridigal o rojstvu Jezuščka, o miru, ki ga je ta prinesel človeštvu in o miru, ki naj vlada med ljudmi na zemeljski obli, ki nam jo je podaril stvarnik. Pridigal je živo o zablodah človeštva. Tudi župnik je bil ‚naš', tako približno kot Henrika ali Helenina teta, samo seveda z večjim razumevanjem časa.

Po obredu polnočnice so se zbrali vaščani in bataljon pred cerkvijo pod lipo, ki jo je upogibal vihar. Tu je govoril komisar bataljona — Tine. Goste snežinke so šibale veje, vaščane in vojsko, in strupen mraz je pritiskal na množico. Visoki zameti pršiča so se nabirali ob hribovski cerkvici.

Vihar je trgal komisarjev glas in ga odnašal, še preden je dosegel gozd. Trd, oster do okupatorja je bil Tinetov govor, trd, neizprosen, kakor je bil Tine sam.

Tako pripoveduje Darko, da je bilo z njim tisto noč, ko sem jaz doživljala prisiljeno renesanso svojega življenja, ko sem doživela spoznanje, da so vse težave, ki si jih človek nakopava na glavo, nepotrebne in da je smisel življenja le v širokem medsebojnem razumevanju. Ne bo drugače med nama z Darkom, če ostaneva živa.

Darkova pot na Štajersko ni bila več možna. Poslan je bil nazaj na Dolenjsko, v vojsko. Čeprav je skušal iz bunkerja dobiti zvezo z menoj v Ljubljani, ni mogel, ker ni vedel, kje sem. In tako sem živela v prepričanju, da je že davno prekoračil Savo, Dravo in Muro.

Helena je božično noč doživljala drugače. Malo sva govorili in to zelo tiho, šepetaje. Vedela sem, da v mislih rešeta najin položaj. Zaskrbelo me je, ko je menila, da v tej hiši ne moreva več ostati.

5.

Z Brega nad pekarno sem se preselila k Helenini teti Joži na Predovičevo ulico v Moste, v predmestje Ljubljane, k tisti teti Joži, ki je s svojo tuberkulozo pripomogla, da je Tine ušel iz zapora. Rimski rek ‚omnia sua secum porto' je veljal tudi zame. Kar sem imela, sem lahko nosila s seboj. Helena je dobila zame pri teti modistki s Starega trga zimski plašč in volneno jopico. Toplo perilo sta mi na Breg že prej prinesli Henrika in Francka in s tem svojim premoženjem sem romala k teti Joži.

Tudi teta Joža me ni sprejela ravno z odprtimi rokami, kakor ne dve bučki in še ena bučka. Za to je imela mnogo tehtnih vzrokov. A Helena se ni ozirala na njeno nejevoljo. Pripeljala me je, ne da bi se z njo prej zmenila. Zagotovila ji je, da bom pri njej prespala samo nekaj noči. Teta Joža se je sicer vdala, a videla sem, da s težavo.

(nadaljevanje prihodnjič)

STRELSTVO — REPUBLIŠKO PRVENSTVO

Trije republiški naslovi v Ljutomer

V Kranju je bilo republiško prvenstvo v streljanju z zračno puško za mladince in mladinke, katerega so se udeležili tudi Ljutomerčani in se lepo odrezali. Ekipa mladincev v postavi: Ljubo Špindler, Dušan Špindler in Franc Rubin je z doseženimi 1088 krogi osvojila prvo mesto in naslov republiškega ekipnega prvaka. Ljubo Špindler pa je zmagal med posamezniki s 371 krogi in postal republiški mladinski prvak med posamezniki. Franc Rubin je s 364 krogi osvojil peto mesto, Dušan Špindler pa je zabeležil 353 krogov. V tekmovanju mladink je Ljutomerčanka Lidija Belec dosegla 347 krogov. Vsi štirje so izpolnili normo za državno mladinsko prvenstvo, ki bo 24. in 25. tega meseca v Gornjem Milanovcu. Med mladinkami je ekipa Ledave iz Skakovec z 993 krogi osvojila tretje mesto.

V Kamniku je bilo republiško prvenstvo v streljanju z zračno puško, katerega se je udeležilo 12 mladih strelcev iz Pomurja. Največji uspeh so zopet dosegli Ljutomerčani, ki so v postavi Borut Filipič, Iztok Kapun in Sandi Špindler s 503 krogi osvojili prvo mesto v ekipni konkurenci in republiški naslov. Pionirska ekipa iz Cankove pa je bila četrta s 491 krogi. Med posamezniki se je izkazal Milan Kreft s Tišine, ki je s 171 krogi osvojil tretje mesto. Borut Filipič iz Ljutomera in Andrej Sapač iz Cankove sta s 169 krogi zasedla sedmo in osmo mesto. Vlado Sapač iz Cankove ter Sandi Špindler in Iztok Kapun iz Ljutomera pa so s 167 krogi zasedla 13. do 15. mesto. Vsi pa so se uvrstili na državno pionirsko prvenstvo. Med pionirkami je Rudolfova iz Ljutomera s 151 krogi osvojila petnajsto mesto. R. Kapun

— KOLESARSTVO —

V SOBOTO KOLESARSKA DIRKA V BELTINCIH

Kolesarski klub Pomurje iz Beltinec organizira v soboto, 17. aprila, od 10. do 13. ure medklubsko kolesarsko dirko »VIII. priložnost za mlade«. Na dirki bo predvidoma nastopilo okrog 150 kolesarjev iz slovenskih in hrvaških klubov. Organizator vljudno prosi vse udeležence v cestnem prometu, kakor tudi ostale občane, da se v času dirke na cesti primerno obnašajo ter tako prispevajo k uspešni izvedbi dirke. Dirka bo potekala na progi Beltinci—Lipa—Črenšovci—Odranci—Beltinci.

— NOGOMET —

ZMAGI MURE IN LJUTOMERA

V nadaljevanju prvenstva v slovenski in drugi slovenski nogometni ligi je soboška Mura doma premagala Železničarja iz Maribora s 2:1. Gole za Muro sta dosegla Fridrajh 2 in Šavel. Nafta je doma izgubila srečanje z vodečim Mariborom 0:1. Gol je dosegel Balažic (avtogol) tik pred odmorom. Ljutomer pa je doma premagal Proletarca z 1:0.

V naslednje kolu igrajo: Primorje:Mura, Šmartno:Nafta in Brežice:Ljutomer.

— ROKOMET —

Zmaga Polane v Cerknem

V drugem spomladanskem kolu so prijetno presenetile rokometašice Polane, ki so premagale ETO v Cerknem z rezultatom 19:18. Gole za Polano so dosegle: Hozjan in Horvat I. po 5, Gomboc 4, Fujs 3, Horvat II. 2. Rokometaši Poleta pa so v Murski Soboti igrali z ekipo Mokerca 21:21. Gole za Polet so dosegli: Benko 8, Jerebic 4, Kozlar in Titan po 3, Kreft 2 in Kučan 1. V naslednjem kolu igra Polana doma z Dupljami, Polet pa v Krškem.

— KEGLJANJE —

Čarda : Slovan 5146 : 5080

V osmem kolu tekmovanja slovenske kegljaške lige je Čarda v Ljutomeru premagala Tekstil—Slovan. Čarda:Horvat 858, Drvarič 830, H. Steržaj 843, Kovačič 859, M. Steržaj 862 in Smodiš 894. Čarda, ki je na drugem mestu, igra v naslednjem kolu s Celjem.

KARATE

HORVAT PRVI, ZADRAVEC DRUGI

V Mariboru je bilo člansko prvenstvo severovzhodne Slovenije v karateju, ki je hkrati veljalo kot kvalifikacija za sodelovanje na republiškem prvenstvu. Tekmovanja sta se udeležila tudi Roland Horvat in Milan Zadravec iz Murske Sobote in se lepo izkazala. Horvat je v lahki kategoriji osvojil prvo, Zadravec pa v polsrednji drugo mesto.

— KOŠARKA —

Pomurje : Jesenice 77 : 72

V prvenstveni tekmi slovenske ženske košarkarske lige je ekipa Pomurja v Murski Soboti premagala Jesenice. Koše za Pomurje so dosegle: N. Koren 20, Kardoš 19, Žitek 19, Šiško 6, Benko 4, Gregor 4, T. Koren 3 in Škraban 2. V predzadnjem kolu igra Pomurje v Senožečah.

— ROKOMET —

Beltinci v polfinalu

V Veliki Nedelji je bilo četrtfinalno tekmovanje pionirjev v rokometu. Med štirimi ekipami je slavila selekcija Beltinec, ki je osvojila prvo mesto in bo sodelovala na polfinalu v Celju. Rezultati: Beltinci:Ptuj 16:13, Beltinci:Ormož 13:11 in Beltinci:Videm 18:12.

— STRELSTVO —

ZMAGALI NORŠINČARJI

SD Strelec iz Andrejec je pripravila tekmovanje z zračno puško, na katerem je sodelovalo 13 ekip. Zmagala je ekipa Noršinec s 1388 krogi pred Križevci 1332 in Tišino 1317 krogi. Med posamezniki pa Madžar s 357 krogi pred Balaškom 354 in Turnerjem 353 krogov, vsi iz Noršinec.

Kategorizacija strelcev

Občinska strelska zveza Ljutomer je izvedla kategorizacijo strelcev za letošnje leto. Naziv »mojster strelec« sta osvojila Rajko Robnik v mednarodnem programu in Stanko Kapun v nacionalnem programu. Naziv »odličen strelec« pa so osvojili: Ljubo Špindler, Dušan Špindler, Rajko Kapun, Branko Meznarič, Franc Rubin in Ema Strajnšak. Za osvojene nazive bodo prejeli odgovarjajoče značke.

R. K.

— KOŠARKA — PF —

Prvo mesto Tišini

Na Tišini je bil pomurski finale v okviru „Festivala pionirske košarke" za mlajše pionirje, na katerem je sodelovalo pet ekip. Največ uspeha so imeli mladi košarkarji s Tišine, ki so brez poraza osvojili prvo mesto in si tako pridobili pravico sodelovanja na republiškem tekmovanju. Najboljši strelec je bil Števanec s Tišine z 79 koši pred Kranjcem (Sloga) 58 in Hanžekovičem (Mladost) 37 košev.

Tišina	4	4	0	117:91	8
Sloga	4	3	1	130:80	6
Polet	4	2	2	112:106	4
Radenci	4	1	3	105:136	2
Mladost	4	0	4	103:154	0

I. MNL M. Sobota

Rezultati — 14. kolo

Radgona : Beltinka 3:8
Tešanovci : Rakičan 3:0
Puconci : Dokležovje 5:2
Tišina : Bakovci 0:4
Čarda : Lipa 3:3
Rogašovci : Veržej 4:1

Beltinka	14	12	1	1	59:17	25
Tešanovci	14	8	2	4	37:31	18
Rogašovci	14	6	4	4	26:18	16
Rakičan	14	7	2	5	33:26	16
Lipa	14	6	4	4	28:22	16
Radgona	14	6	2	6	27:33	14
Tišina	14	4	6	4	19:25	14
Puconci	14	4	4	6	33:38	12
Bakovci	14	4	2	8	21:29	10
Čarda	14	3	4	7	24:33	10
Veržej	14	4	2	8	24:33	10
Dokležovje	14	0	7	7	17:43	7

II. MNL M. Sobota

Rezultati — 11. kolo

Romah : Bogojina 2:1
Melinci : Pušča 2:1
Apače : Vrelec 6:2
Šalovci : Gančani 3:1
Grad : Ižakovci 4:1

Šalovci	11	6	5	0	22:8	17
Ižakovci	11	8	1	2	21:11	17
Grad	11	6	3	2	32:19	15
Apače	11	5	4	2	28:20	14
Romah	11	6	2	3	29:26	14
Gančani	11	4	1	6	26:31	9
Bogojina	11	3	1	7	26:23	7
Pušča	11	2	3	6	13:23	7
Melinci	11	2	1	8	15:29	5
Vrelec	11	2	1	8	15:37	5

III. MNL M. Sobota

Rezultati — 11. kolo

Križevci : Selo 2:2
Tromejnik : Cankova 3:2
Serdica : Slaveči 0:0 prek.
Bratonci : Filovci 2:1
Prosenjakovci prosti.

Bratonci	10	7	1	2	26:19	15
Filovci	10	7	0	3	40:18	14
Serdica	9	7	0	2	25:12	14
Prosenjak.	9	5	2	2	18:13	12
Selo	10	5	1	4	25:21	11
Tromejnik	10	3	2	5	29:20	8
Cankova	10	2	3	5	26:22	7
Križevci	10	0	4	6	9:34	4
Slaveči	8	0	1	7	8:47	1

I. ONL Lendava

Rezultati — 12. kolo

Nafta:Panonija 0:3
Mladost:Črenšovci 0:2
Nedelica:Olimpija 3:0
Borba:Hotiza 0:1
Turnišče:Dobrovnik 2:2
Petišovci prosti

Dobrovnik	11	7	2	2	32:11	16
Turnišče	11	6	3	2	36:21	15
Črenšovci	11	6	3	2	28:19	15
Panonija	11	4	5	2	15:9	13
Hotiza	11	5	3	3	17:17	13
Olimpija	11	5	2	4	18:19	12
Nafta	11	5	1	5	21:29	11
Borba	11	3	3	5	15:19	9
Nedelica	11	4	0	7	20:23	8
Petišovci	10	3	0	7	24:32	6
Mladost	11	1	0	10	12:39	2

II. ONL Lendava

Rezultati — 11. kolo

Bistrica:Mostje 2:1
Zvezda:Kapca 0:5
Žitkovci:Pince 0:4
Lakoš:Polana 1:1
Odranci:Renkovci 3:1

Kapca	10	7	1	2	36:19	15
Lakoš	10	6	3	1	26:13	15
Bistrica	10	7	0	3	28:15	14
Mostje	10	5	3	2	32:15	13
Odranci	10	6	0	4	34:17	12
Polana	10	4	2	4	27:21	10
Renkovci	10	4	2	4	21:18	10
Žitkovci	10	2	2	6	14:31	6
Zvezda	10	1	1	8	8:50	3
Pince	10	1	0	9	11:38	2

JUDO — POKAL JUGOSLAVIJE

Zopet se je odrezal Apšner

V Dubrovniku je bilo tretje mednarodno tekmovanje v judu za »pokal Jugoslavije«, na katerem se je zbralo blizu 150 tekmovalcev iz enajstih držav. Med njimi so nastopili tudi Sobočani in dosegli odlične uvrstitve. To še posebej velja za balkanskega mladinskega prvaka Vinka Apšnerja, ki se je zopet odrezal in v močni članski konkurenci v kategoriji do 78 kg osvojil tretje mesto in bronasto kolajno. Apšner je premagal predstavnika Madžarske, ZRN in Alžirije, izgubil pa le s predstavnikom Francije. Silvo Kavčič je v kategoriji do 65 kg zasedel osmo mesto, Darko Šemen pa v kategoriji do 86 kg pristal med 8. in 14. mestom.

PREMOČ LJUTOMERČANOV

Partizan Ljutomer je bil organizator tretjega in hkrati zadnjega pozivnega turnirja Pomurja in Medžimurja za pionirje. Tekmovale pa so tudi članice. Največ uspeha so ponovno imeli Ljutomerčani, ki so osvojili več prvih mest in premočno zmagali v skupni uvrstitvi.

Rezultati — pionirji — do 32 kg: 1. Potočnik (Lj), 2. Muršič (Lj), 3. Gal (Le) in Bogdan (Ča); **do 38 kg:** 1. Duh (MS), 2. Čerič (MS), 3. Škrjanec (Lj) in Vivinger (Ča); **do 42 kg:** 1. Koroman (Ča), 2. Fileš (Ča), 3. Pri čič in Virag (oba Lj); **do 46 kg:** 1. Lebar (Lj), 2. Tušek (Lj), 3. Koren (Le) in Primož (MS); **do 52 kg:** 1. Jarni (Le), 2. Petrovič (Le), 3. Kulčar (Le) in Nemet (Ča); **nad 52 kg:** 1. Vojsk (Lj), 2. Jelenčič (Ča), 3. Petrovič (Ča) in Krpič (MS).

Rezultati — članice — do 56 kg: 1. Klemenčič (Lj), 2. Varga (Le), 3. Štih in Zorman (obe Ča) in **nad 56 kg:** 1. Horvat (MS), 2. Korošak, 3. Tomažič in Štamfar (vse (Lj).

Ekipno — 1. Ljutomer 34 točk, 2. Čakovec 15 točk, 3. Murska Sobota in Lendava po 14 točk. V soboto bo v Murski Soboti zadnji pozivni turnir mladincev in članov.

O. Šooš

— ROKOBORBA —

DRŽAVNA REPREZENTANCA V RADENCIH

V Radencih je na štirinajstdnevnih pripravah za sodelovanje na evropskem rokoborskem prvenstvu, ki se bo pričelo 17. aprila 1982 v Varni, reprezentanca Jugoslavije, ki jo vodi trener Milan Nenadič. Na pripravah v Radencih so: Ilič, Menišević, Petković, Kasap, Kopas, Tertelji, Zidrum, Majoroš, kasneje pa so se jim priključili še Džukić, Frgič in Poštič.

Zdraviliški kraj Radenci torej postaja vedno bolj privlačen tudi za naše vrhunske športnike. Prav ta delovna organizacija namreč kaže izredno veliko razumevanje za telesnokulturno dejavnost, saj prevzema številna pokroviteljstva za množične in vrhunske prireditve.

— NAMIZNI TENIS — DRŽ. MLAD. PRVENSTVO —

DVOJICA MED OSMERICO

Mladinsko državno prvenstvo za posameznike in dvojice, ki je bilo v Ljubljani je zbralo 130 igralcev in igralk iz 49 jugoslovanskih klubov, med njimi sta bila tudi dva Sobočana Miran Močan in Dušan Kovač, ki sta si pridobila pravico nastopa po rezultatih republiških tekmovanj. Oba sta igrala dobro in smo lahko z njuno igro in uvrstitvijo zadovoljni.

Med posamezniki pomeni uvrstitev Močana med najboljših 16 zanj lep dosežek, saj je le z njim vred trem slovenskim igralcem uspela ta uvrstitev. Uvrstitev med najboljših 8 mu je preprečil novi državni prvak Maran (Unirea) s katerim je izgubil z 0:2. Kovač je izpadel v prvem kolu po porazu s Krizmančičem z 0:2. Lep uspeh je dosegla dvojica Kovač—Močan, ko sta se po zelo dobrih igrah uvrstila med najboljših 8 in potem izgubila s finalistoma dvojico Podlesnik-Kukovičič z 0:2. V mešanih dvojicah sta se z igralkama Kemičarja Novakovo in Pandevovo uvrstila med najboljših 16. Sicer pa velja povedati, da slovenski mladinci s svojimi uvrstitvami niso ponovili uspehov prejšnjih generacij.

M. U.

PRED II. TEKAŠKIM MARATONOM TREH SRC V RADENCIH

Veliko zanimanje za rekreacijsko prireditev

Še nekaj dni nas loči od II. tekaškega maratona treh src v Radencih — množične športno-rekreacijske prireditve — ki bo v soboto, 24. aprila 1982, ob 14.00 uri. Gre za eno od treh tekaških prireditev pod pokroviteljstvom Radenske, ki je lani v Radence pritegnila 1.100 tekačev. Drugi tekaški prireditvi bosta v Bovcu in Kranju.

Prizadevni Radenčani imajo v tem času veliko dela, kajti želijo, da bi prireditev ohranila lanskoletna laskava priznanja in da bi se udeleženci tudi v prihodnje vračali v ta priznani zdraviliški kraj v Pomurju. Tudi tokrat bodo na sporedu tri tekaške discipline, in sicer trimski tek na 10 km, mali maraton na 21 km, ki bo hkrati vejal za prvenstvo Slovenije, in pa maraton na 42.195 km. Tekmovali bodo po starostnih kategorijah. Vsak udeleženec, ki bo pretekel progo, bo prejel spominsko značko maratona treh src, diplomo za udeležbo na 42 oz. 21 km, testno priznanje v odvisnosti od časovnega zaostanka za zmagovalcem. Absolutni zmagovalec vsakega maratona treh src dobi pokal Radenske. Diplomo in testno priznanje pa prejmejo na dan prireditve tisti udeleženci, ki so se prijavili v razpisanem roku. Ker je bila edina pripomba lanskoletnih udeležencev I. tekaškega maratona v Radencih težavnost proge, bila je preveč hribovita, se jo je organizator odločil spremeniti. Ta bo letos mnogo lažja in brez večjih vzponov.

Za bližajoči se tekaški maraton treh src v Radencih vlada veliko zanimanje tako med udeleženci kakor tudi med prebivalstvom Radenec in okoliških krajev. Ti so že lansko leto prisrčno pozdravljali tekače in jim pomagali z glasnim spodbujanjem in ploskanjem. Tako pa bo gotovo tudi tokrat. Prav tako pa bodo tudi krajevne skupnosti, skozi katere bo tekla tekaška proga, pripravile pozdravne napise za udeležence, krajani pa bodo ponujali topel čaj ali drugo osvežujočo pijačo. Organizator pričakuje, da se bo na letošnji tekaški prireditvi v Radencih zbralo mnogo več tekačev kot prejšnje leto. Tako se je že doslej prijavilo okrog 1000 udeležencev za trimski tek na 10 km, okrog 100 na 21 km in okrog 30 na 42 km. Prav gotovo pa se bo ta številka še zelo povečala. Zdraviliški kraj Radenci torej v teh dneh živi v znamenju velike športno-rekreacijske prireditve.

F. M.

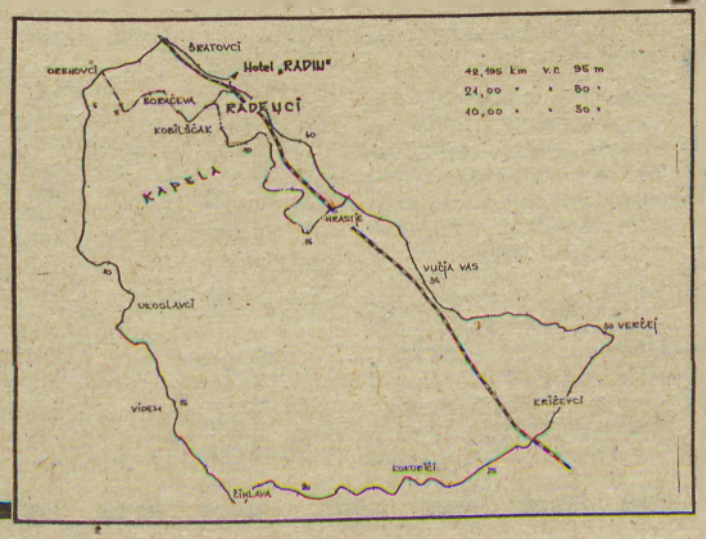

ŠPORTNI OBRAZI

Ljubo Špindler— republiški mladinski prvak

V Ljutomeru imajo odlične mlade strelce, ki so se že nekajkrat izkazali na raznih tekmovanjih. Svojo pravo vrednost pa so pokazali tudi na nedavnem mladinskem in pionirskem prvenstvu Slovenije v streljanju z zračno puško, ko so osvojili kar tri republiške naslove, kar je vsekakor redek primer. Gre za izredne talente, ki se ob načrtnem delu trenerja Stanka Kapuna in ob pomoči izkušenega Franca Belca razvijajo v izvrstne tekmovalce. Med te sodijo tudi bratje Ljubo, Dušan in Sandi Špindler, ki se že ponašajo z republiškimi naslovi. Največ med njimi je doslej dosegel najstarejši Ljubo, ki je letos osvojil dva republiška mladinska naslova v ekipni in posamični konkurenci. Zato smo se tudi odločili, da ga nekoliko širše predstavimo našim bralcem.

Ljubo Spindler iz Ljutomera, star devetnajst let, obiskuje četrti letnik srednje splošne vojaške šole Franc Rozman Stane v Ljubljani. V šestem razredu osnovne šole Ivana Cankarja v Ljutomeru se je začel ukvarjati z judom in strelstvom, vmes pa tudi kolesaril. Rezultati so bili tisti, ki so ga spodbudili, da se je začel sistematično ukvarjati s strelskim športom v šolskem krožku. V osmem razredu osnovne šole je že postal republiški prvak s slovenskim rekordom 184 krogov od 200 možnih. Natanko predštirimi leti so mladi strelci iz Ljutomera z Ljubovo pomočjo osvojili naslov ekipnega pionirskega prvaka Slovenije. Potem se je izkazal leta 1979 v Sarajevu na tekmovanju dijakov vojaške gimnazije, kjer je s 362 krogi osvojil prvo mesto. Sicer pa je po dvakrat zmagal na tekmovanju za družinsko in občinsko zlato puščico v občinski strelski ligi, Ljutomer. Poleg tega pa se je izkazal tudi na raznih drugih tekmovanjih. Najbolj pa je seveda vesel zadnjega uspeha — osvojitve republiškega mladinskega naslova. S tem pa se mu je tudi ponudila priložnost, da sodeluje na državnem mladinskem prvenstvu, ki je ne bi rad kar tako izpustil iz rok. Feri Maučec

POSTANITE REJEC KUNCEV

PRILOŽNOST ZA LJUBITELJE MALIH DOMAČIH ŽIVALI IN FARMSKO PROIZVODNJO

FARMIN
TITOVO VELENJE

Vzreja zajcev na našem območju ni neznanka, saj se še prav dobro spominjamo kmečkih hlevov, v katerih so se med živino podili dolgouhci. Nova razporeditev opreme v živinskih hlevih, drugačen način krmljenja, veliko večji hlevi in še kaj so zajce pregnali iz teh prostorov. V večini primerov so potlej zajčerejo povsem opustili, so pa tu in tam ostali zanesenjaki, ki še imajo zajce, vendar v kletkah. Seveda v takih objektih zajci ne morejo biti prepuščeni sami sebi (kot so bili v hlevih), ampak jim je treba redno pokladati krmo, napajati, čistiti kletke itd. Zdi se, da na kmetijah nismo ravnali prav, ker smo se tako hitro znebili zajcev, saj vsi prav dobro vemó, kako dobro je zajčje meso.

PRIHAJA KUNEC

Mnogi so napačno prepričani, da je zajec tudi kunec. Pa temu ni tako! Kunec ni zajec! Domači kunec ni nastal s selekcijo divjega zajca in živali tudi ne sodita v isti rod. Danes poznamo številne pasme kuncev, ki so nastale z načrtno odbiro, da bi pridobili čim več mesa, boljše kožuhe, dlako in volno. Posebno zanimivi pa so kunci, ki so jih selekcionirali, da bi standardom čimbolj ustrezali v barvah, lisah, znamenjih in telesnih oblikah. Začela pa se je tudi reja kuncev — brojlerjev, ki omogočajo prav tako donosno rejo kot druge vrste brojlerjev domačih živali, na primer piščancev. S križanjem kunčic belih novozelandcev s kunci kalifornijca so dosegli, da samica na leto skoti do šest legel. Mladiče zakoljejo v starosti osem tednov, ki so težki približno 2 kilograma.

Nemški lisci so med mesnatimi pasmami pri nas zelo pogosti (na sliki je šampion na 3. republiški razstavi).

PRIPRAVE NA MNOŽIČNO PROIZVODNJO

Reja kuncev v Sloveniji dobiva vse večji razmah. Na nekaterih območjih so že tako imenovani tržni proizvajalci. Primeren dohodek, ki ga reja kuncev vsekakor daje, jih je spodbudil, da so iz ljubiteljske dejavnosti, torej reje za potrebe gospodinjstva, prešli v množično proizvodnjo. To je rezultat bolj ali manj lastne pobude posameznikov, v prihodnje pa se utegne stanje korenito spremeniti, kajti po kunčjem mesu je povpraševanje vse večje. Trgovske organizacije (SOZD ABC Pomurka, MerkuCelje, Emona Ljubljana) so namreč prišle do spoznanja, da bi lahko postal izvoz kuncev pomembna izvozna dejavnost, zato so še kako zainteresirane za čimvečjo proizvodnjo. Da je kunčje meso zelo cenjeno, naj to ilustriramo z informacijo iz Nemčije (s to razvito državo se pač radi primerjamo), kjer ni razvita le farmska proizvodnja kuncev, ampak tudi tako imenovana ljubiteljska dejavnost; našteli so že kar 118 tisoč zasebnih rejcev kuncev, ki skupaj gojijo več milijonov kuncev. Tudi pri nas je čutiti povečano zanimanje za kunce. Pri tem ne gre prezreti tudi vloge Zveze društev gojiteljev pasemskih malih živali Slovenije, ki ima sedež v Kranju, društva pa so v različnih krajih Slovenije, pri nas v Beltincih.

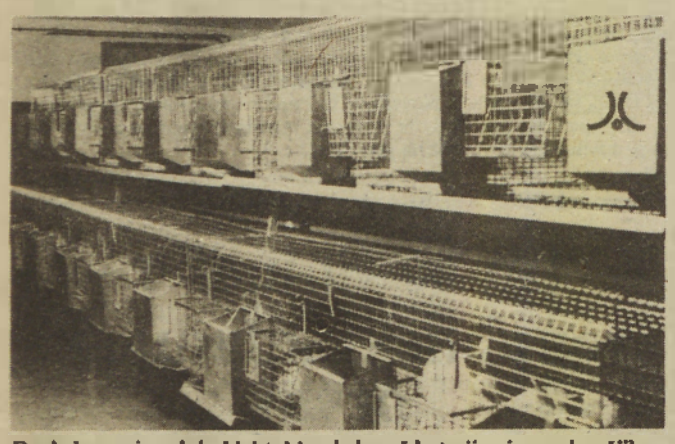

Pogled v proizvodni objekt, kjer je iz več baterij oziroma kunčjih kletk sestavljeno vzrejališče oziroma pitališče. Za farmsko proizvodnjo priporočajo od 200 do 400 kuncev v enem objektu.

KUNČJI PROGRAM

Pred dnevi smo obiskali Farmin Inženiring v Titovem Velenju in se pogovarjali s strokovnjaki te poslovne skupnosti, ki združuje 19 članic, ki izvajajo različna dela na področju izgradnje in montaže objektov za proizvodnjo hrane. Tovariš Janez Pelko s sodelavci nam je predstavil to poslovno združenje, ki opravlja štiri osnovne dejavnosti: PROJEKTIRANJE: izdelava urbanistične dokumentacije, projektiranje vseh vrst gradenj, komunalnih objektov, tehnoloških postopkov, vseh vrst instalacij; IZGRADNJA OBJEKTOV PO SISTEMU »NA KLJUČ« ZA: proizvodnjo krmil, inkubatorskih postaj, farm za perutnino, za prašiče, za goveda, za ovce, za kožuharje, farm za ostale živali, klavnic s spremljajočimi objekti, naprav za proizvodnjo bio plina; PROIZVODNJA TEHNOLOŠKE OPREME: valilniki, sistemi hranjenja, napajanja, ventilacije in gretja, kletke za kokoši, gnezda, sedala, sistemi za zbiranje jajc, boksi za prašiče, spremljajoča oprema, **kletke za kunce;** IZVAJANJE KOMERCIALNIH POSLOV PRI PROMETU BLAGA IN STORITEV. Povemo naj, da član poslovne skupnosti Farmin tudi SGP Konstruktor, TOZD Gradbeništvo Pomurje, Murska Sobota.

»BATERIJE« ZA KUNCE

Od prijaznih sogovornikov v Farmin Inženiringu v Titovem Velenju smo veliko zvedeli.

Predvsem pa so nam temeljito predstavili tako imenovane »baterije« oziroma kovinske kletke. Gre pravzaprav za neke vrste »bokse«, ki lahko stoje kot posamezni elementi, lahko pa jih sestavite v celoto. Samo po sebi je razumljivo, da so kletke univerzalne; uspešno jih lahko uporabljajo za vzrejo kuncev občani, ki se s to dejavnostjo želé ukvarjati kot z neke vrste hobijem (mimogrede povedano ta hobi več prinaša kot stane, medtem ko je z drugimi konjički narobe!), če pa več kletk sestaviš v verigo, dobiš že pravcat objekt. Tak sestav kletk, v katerih poteka vzreja od 200 do 400 kuncev, že prištevajo v farmsko proizvodnjo, ki je seveda zelo donosna. V cilju popolnejšega informiranja bralcev pomurskega Vestnika je treba zapisati, da kuncem v tem primeru ni moč pokladati zgolj navadne hrane, ampak koncentrirano, torej krmila. V specializiranih trgovinah že zdaj lahko kupite hrano za kunce farmske vzreje. Kilogram stane 20 dinarjev.

Kunec za 1 kilogram prirastka poje okrog 3 in pol kilograma krmil. Torej, če bi ga hranili samo s koncentrati, bi nas kilogram prirastka stal 70 dinarjev. Seveda vas zanima, kakšna je cena žive teže kuncev. Trenutno je okrog 150 dinarjev. Račun je torej sila preprost: — zaslužek s kunčjerejo lahko marsikomu izboljša gmotno stanje. Seveda še prav posebej pri tistih občanih, ki bi se lotili farmske vzreje. Reja kuncev ni nič bolj naporna oziroma (zdravstveno) zahtevna kot proizvodnja piščancev brojlerjev. Pomurski kmetje so to tehnologijo dokaj hitro in dobro osvojili, zato prav nič ne dvomimo tudi v uspehe pri kuncih.

PESTRA IZBIRA

V Farminu v Titovem Velenju so nam razkazali in povedali vse, kar nas je zanimalo. Tako nismo seveda prezrli različnih vrst kletk za kunce. Dovolite, da jih nekaj naštejemo: enoetažna kletka za samice s pomladkom, dvoetažna baterija za samice s pomladkom, baterija za kunce-pitance, troetažna baterija »Hoby« (konjičkarji, tu je priložnost!) in ne nazadnje so nas poučili, kako izgleda proizvodnji objekt z nizom baterij oziroma kletk. Videli smo prikaz objekta 32x9,30 metra, ki se deli na predprostor, vzrejo in pitanje. Seveda pa je treba povedati, da v Farminu v Titovem Velenju na željo kupcev (farmska vzreja kuncev) vgrajujejo tudi vso spremljajočo opremo, ki omogoča poenostavljanje dela in vzdrževanje potrebnih zoohigienskih razmer. Tako je ventiliranje objekta lahko popolnoma avtomatizirano s pomočjo termosond in stikalne omarice ali pa ročno nastavljeno. Zrak doteka v objekt preko PVC žaluzij, ki obenem omogočajo zatemnitev prostora. Ogrevanje: potrebna temperatura (16 do 22°C) se lahko doseže s kaloriferji, ki so povezani z ventilacijskim sistemom. Razsvetljava kot pomemben činitelj v vzreji in pitanju kuncev je ravno tako lahko avtomatsko regulirana. Napajanje: živali se napajajo z avtomatskimi napajalniki (podobni so onim v svinjskih hlevih, le da so manjši in so postavljeni navpično). Napajalniki so nameščeni na PVC cevi. Voda doteka iz rezervoarčka, ki je priključen na vodovodno omrežje. Kotliček se hkrati uporablja za dodajanje zdravil. Izgnojevanje. Vidite, tudi na to nismo pozabili! Da se lahko v kletkah vzdržuje čistoča, so tla napravljena iz PVC oz. lesene rešetke ali iz pocinkane žične mreže. Pod njimi se nahajajo poševno položene pločevinaste plošče, po katerih padajo iztrebki v kanal za izgnojevanje. Kanal se čisti v manjših objektih z vodnim curkom, v večjih pa po njem teče strgalo, ki vleče blato do polža za prečno odgnojevanje.

NAMESTO ZAKLJUČKA

Po vsem tem, kar smo zapisali, vidimo, da si strokovnjaki zelo prizadevajo uvesti v proizvodnjo hrane nove dejavnosti. Upamo, da bo kmalu rešen tudi problem nabave kunčjih mladičev. Trenutno jih žal ni moč dobiti v kaki družbeni proizvodni organizaciji (kot na primer pujske), ampak si jih lahko nabavite pri društvih gojiteljev malih živali. Prej ko slej pa se bodo pojavili tudi specializirani rejci kunčjega pomladka in potlej ne bo več težav. Sicer pa je najbolje začeti z malim, torej s tako imenovanim hoby programom: človek si nabere izkušnje in potem se lahko loti večje proizvodnje.

N. N.

Nov prispevek h govoricam o Radenski

Radenska

Radensko ponarejajo!

Menda se tako govori okrog: da voda iz Radenec ni tista prava, ki priteče iz zemlje, marveč jo ponarejajo. Kar delajo da jo,— in ne le v Radencih. V različnih krajih, kjer imajo distribucijske centre, jo mešajo iz navadne vode.

Da je v vinu dostikrat precej vode, je znano; bolj čudno pa je slišati, da bi vodi dodajali vodo.

Se vam zdi, da je v skladu z zdravo pametjo, če nekdo, ki mu mineralna voda vre iz tal in mu ni treba storiti drugega kot to, da z njo polni steklenice — dela umetno mineralno vodo s praški ali kaj vem s čim?

Tole je članek, ki naj bi poskušal pregnati dvome in utišati govorice o umetni Radenski.

Radensko ponarejajo?

Dvomi se še najprej skrhajo ob uradnih dokumentih. Pri besedah in pripovedovanjih, pri vtisih, pri časopisnih člankih je še vedno mogoče reči, da papir prenese vse. Kadar imamo pred seboj dokument, ki ga je podpisala skupina ljudi in zanj odgovarja, je drugače: verjetnost, da so navedbe resnične, je celo pri nas precejšnja.

Zato za začetek citirajmo dva dokumenta!

»Mineralna voda na radenskem vrelčnem območju se nahaja v poroznih terciarnih skladih, ki so stari od 1 do 20 milijonov let in pripadajo neogenu. Najstarejši terciarni vodonosni skladi so nastajali torej pred 20 milijoni let v morju Paratetis, ki je predstavljalo severni zaliv tedanjega »sredozemskega morja« — Tetis. Ko pa so se nekako pred osmimi milijoni let iz morja dvignili Karpati in se je zveza z vzhodom pretrgala, je nastalo tako imenovano Panonsko morje, v katerem je voda kmalu postala iz polslane sladka. V tem času so se iz Panonskega jezera odlagali skladi, ki danes predstavljajo produktivne horizonte mineralne vode. Radensko vrelčno območje je tedaj pripadalo zahodnemu priobalnemu pasu Panonskega jezera.«

In še:

. . . . »Omenjeni vrelci mineralne vode so med ljudmi teh krajev zelo čislani in bolj ali manj znani, saj so nekatere izkoriščali že v času rimskega imperija . . .«

(IZ DOKUMENTACIJE ZA DOLOČITEV VARSTVENEGA PASU OZ. OBMOČJA MINERALNIH VRELCEV ZDRAVILIŠČA »RADENSKA«. Predložila TOZD Mineralna voda n. sol. o. Radenci, Mineralogija in vrelčna operativa, 29. 12. 1976)

»Radenci leže na obronkih Slovenskih goric, ki tu prehajajo v Panonsko nižino. Po doslej znanih podatkih se razprostira vrelčno območje na površini okrog 26 km² na desnem, delno pa tudi na levem bregu Mure. Vodonosne pliocenske peščene plasti so razširjene na severu do vasi Mele in Žetinci, na zahodu do vznožja Slovenskih goric, na jugovzhodu približno do Hrastja-Mote in na vzhodu približno do črte Murski Petrovci, Petanjci in Tropovci.«

»Največje zaloge zares kvalitetne mineralne vode se nahajajo v srednjepliocenskih peščenih in peščenoprodnih plasteh . . . Te leže neposredno na pontskem laporju, prekrite pa so s kvartarnimi naplavinami . . .«

». . . Že prve raziskave v Radencih leta 1965 so pokazale, da se nahajajo na vrelčevem območju številni horizonti podzemnih voda, ki so povečini mineralizirani. Le najvišji horizont podzemne vode je nemineraliziran.«

In slednjič podatek, ki ga je treba podčrtati:

»Letna količina načrpane mineralne vode presega 1.009.000.000 litrov, od česar pa napolnijo le okrog 250.000.000 litrov. Ostala voda odteče neizkoriščena . . .«

». . . Sorazmerno velike dinamične zaloge mineralne vode B kategorije, ki se še ne izkoriščajo, pa omogočajo še znatno povečanje proizvodnje mineralne vode v Radencih.«

(Vse navedbe so iz dokumenta: PREGLEDNO HIDROGEOLOŠKO POROČILO O NAHAJALIŠČU MINERALNE VODE V RADENCIH; pripravil: Geološki zavod Ljubljana, TOZD Geologija, geomehanika, geofizika — Oddelek za inženirsko geologijo in Hidrogeologijo, 5. 4. 1976).

Od kod govorice?

Podatki so torej zgovorni, da bol bolj ne morejo biti: edino kar očitajo Radenski, je to, da z bogatimi vrelci, ki jih ima na razpolago, še malo preveč razsipno ravna — ker se pač zaveda, da so zaloge pod zemljo tako rekoč neizčrpne.

Naključje je hotelo, da se je pisec teh vrstic prav med koncipiranjem akcije, srečal z znancem in beseda je nanesla tudi na to, kaj kdo trenutno počne. Znanec je pri tem dejal, kot bi vedel, za kaj gre: »Vaš Radenska ni nič več prava. Nima tistega okusa, kot bi moralo.«

Kakšen naj bi bil tisti pravi okus, nihče ne ve: drugačen pač. Obrazložitev je ponavadi taka, da je bila nekoč Radenska drugačna. Boljša.

Tega pa ni mogoče kar tako preveriti: Radenske, ki smo jo spili, ne bo več nazaj, pa tudi tista, ki je ušla steklenicam, se je porazgubila nazaj v prst ob Muri. Edino, kar lahko še prepriča nejeverneže, so objektivni podatki o kvaliteti mineralne vode.

Kvaliteta je merljiva stvar

Iz odlomkov poročila Geološkega zavoda je razvidno, da v Radencih črpajo mineralno vodo A kvalitete — torej najbolj kvalitetno slatino.

Merila za to, kakšno kvaliteto dosega mineralna voda, so znanstveno opredeljena in imajo mednarodno veljavo. Laboratoriji vseh polnilcev slatine vsak dan jemljejo vzorce za kemijsko in mikrobiološko analizo, s katerima ugotavljajo mineralno sestavo in zdravstveno neoporečnost vode (zato Radenska, že napolnjena in zaprta v steklenice, čaka še tri dni v skladiščih, dokler vzorci niso pregledani in potrjeni.

Preveč zapleteno bi bilo, če bi v strokovnem jeziku, z grafičnimi prikazi in kemijskimi formulami dokazovali, kakšne razlike in odstopanja v kvaliteti se pojavljajo med različnimi vrstami mineralnih vod. Zato povejmo bolj laično: čista voda (deževnica, kapnica) je mehka voda, saj nima v sebi nič drugega kot vodik in kisik. Vse druge vode so »trde« — obogatene z drugimi elementi. Mineralne vode so izredno trde, kar pa še ne pomeni, da je najboljša tista slatina, ki vsebuje največ mineralov. Nasprotno, taka voda je lahko celo zoprna, brez pravega okusa.

Visokokvalitetna mineralna voda ima idealno razmerje plinov in mineralov ter prijeten okus. Če bi hoteli vedeti, ali je Radenska še taka, kot je bila pred leti, morali dobiti nalepke s starih steklenic. Če so podatki o sestavi takšni kot današnji, potem se Radenska ni spremenila.

Radenska je torej vendarle naravna

Dokazov je, upajmo, dovolj — čeprav je nekdo v Radenski dejal, da ni dobro preveč dokazovati, saj se lahko zgodi, da postanejo pozorni celo ljudje, ki dotlej niso dvomili, in se začnejo spraševati, kje je pravzaprav resnica.

Resnica je na dlani, čeprav je zakopana globoko, na desetine metrov v zemlji.

Paradoks. Zakaj pa ne? Ali ni paradoks tudi to, da je voda, ki tako prijetno osveži, stara že nekaj milijonov let? Radenska je najbolj sveža postana voda.

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

UGASNILO PET ŽIVLJENJ

Nesrečam s traktorji ni in ni konca. V torek, 6. aprila, sta se zgodili kar dve in vsaka je terjala moža v najlepših letih življenja.

V torek, 6. aprila, ob 8.30 uri se je pri spravilu hlodovine smrtno ponesrečil 39-letni Rudolf Kukojca iz Andrejec. Ker sam s svojim traktorjem ni mogel spraviti iz gozda 6 metrov dolgega in 60 centimetrov debelega hrasta, je poklical na pomoč dva traktorista. Naredili so sprego treh traktorjev. Kukojčev traktor je bil zadnji, torej neposredno pred hlodom. Ko so vozila potegnila, se je traktor, na katerem je sedel Kukojca, prevrnil in pod seboj pokopal voznika. Zaradi hudih poškodb je na kraju samem umrl.

Isti dan, kako uro pozneje, in sicer ob 9.45 uri, se je zgodila podobna delovna nesreča. V gozdu na Stari cesti pri Ljutomeru je 39-letni Jože Rajh iz Desnjaka skupaj z Antonom Tuškom iz Stročje vasi hotel s pomočjo dveh traktorjev izvleči bor, ki se je potem, ko so ga požagali, naslonil na sosednja drevesa. Potem, ko sta traktorja potegnila, je drevo padlo na Rajha, ga udarilo po glavi in je bil na mestu mrtev.

7. aprila se je zgodila v Radencih huda prometna nesreča, v kateri je umrl 7-letni K. M. iz Radenec. Tega dne ob 10.05 uri se je po magistralni cesti skozi Radence peljal z osebnim avtom Zvonimir Gabrijan iz Radenec. Vozil je z zmerno hitrostjo. Pri osnovni šoli v Radencih mu je z desne strani s hodnika za pešce stopil pred avto otrok. Voznik zaradi kratke varnostne razdalje ni mogel preprečiti nesreče in je fantka zadel. Med prevozom v bolnico je otrok umrl.

V soboto, 10. aprila, ob 20.45 se je pripetila v Murski Soboti na Titovi cesti izredno huda prometna nesreča, saj sta za posledicami umrla mož in žena.

Ramadani Nazim iz Tetova se je peljal z osebnim avtom iz središča mesta (od hotela Zvezda) proti Kidričevi ulici (sodišče). Pred njim je vozil nek drug voznik, ki se je pred blagovnico izognil pešcema, ki sta prečkala cesto. Povsem drugače pa je bilo z Nazimom: zaradi neprimerne hitrosti ni uspel zaobiti pešcev in ju je s prednjim delom vozila zadel. Nekaj časa ju je celo peljal na pokrovu motorja! Oba sta dobila hude telesne poškodbe. Pešakinja je umrla med prevozom v bolnico, pešec pa je izdihnil v bolnici.

Miličniki niso mogli identificirati žrtev, saj nista imeli pri sebi nobenih dokumentov. Na poziv po radiu so se oglasili svojci in tedaj je bilo ugotovljeno, da sta se smrtno ponesrečila Mihael Bratišček, rojen 1909. leta, in Marija Bratišček, rojena 1904. leta.

Bilanca preteklega tedna je torej pretresljiva, saj je ugasnilo v delovnih in prometnih nesrečah 5 življenj.

V današnje poročilo pa uvrščamo tudi prometo nesrečo, ki se je zgodila 5. aprila ob 14.15 uri na magistralni cesti Črenšovci—Lendava. Rajko Smoglavec iz Loč pri Slovenskih Konjicah je vozil tovorni avto s priklopnikom, last Interevrope, na katerem je peljal 100 varilnih aparatov, izdelkov lendavskega Varstroja. Med vožnjo je menda v kabini iskal steklenico z osvežilno pijačo in tako zapeljal na bankino, ki se je vdrla, nakar je tovornjak zapeljal v jarek. Priklopnik se je prevrnil, tovor pa se je razsul. Zaradi nesreče je bil promet zaprt poldrugo uro. Materialna škoda na vozilu znaša 100 tisočakov, na tovoru pa 400 tisoč dinarjev.

Na postaji milice v Lendavi se je 9. aprila oglasil Dezider Kuhar iz Lendave in prijavil, da mu je nekdo z dvorišča stanovanjske hiše odpeljal osebni avto zastava 101. Miličniki so kmalu po prijavi iz Murskega Središča prejeli obvestilo, da je v romskem naselju Sitnice najden pogrešan avto, vendar je precej oskubljen. Manjkala je namreč notranja oprema in osebni pribor voznika. Škoda znaša 40 tisoč dinarjev, za storilcem pa poizvedujejo. Š. S.

Uporaba varnostnega pasu v prometu

Danes mislim obravnavati tematiko, ki se nanaša na uporabo varnostnega pasu v prometu iz vidika, ker se Pomurci po številu motornih vozil na prebivalca zelo hitro približujemo prometno razvitim regijam v Sloveniji in tudi zato, ker smo Pomurci po številu prometnih nezgod tudi med prvimi v Sloveniji. Lansko leto je bilo v Pomurju v prometnih nezgodah 34 smrtnih žrtev in 568 hudo ali lahko poškodovanih oseb. Kaj pomeni to za našo regijo. Mislim, da mnogo, saj samo za zdravljenje poškodovanih v prometnih nezgodah potrošimo ogromna denarna sredstva, pri tem pa niti niso upoštevane izgube zaradi izostankov v proizvodnji in druga škoda ter osebne tragedije, ki jih povzročajo te nezgode.

Nesorazmerno veliko število mrtvih in poškodovanih v prometu pri nas je gotovo posledica izredno hitrega razvoja prometa in prepočasnega prilagajanja uporabnikov in cest takim razmeram. Prav v takih prometnih razmerah je uporaba varnostnega pasu v osebnih vozilih še toliko bolj potrebna za zaščito voznika in sopotnika.

Žal pa moram povedati, da v Pomurju kar 98 odstotkov voznikov osebnih avtomobilov in sopotnikov med vožnjo ne uporablja varnostnih pasov, kar pa ima za posledico, da so prometne nezgode zelo hude. Lani je v prometnih nesrečah v Pomurju zaradi tega, ker niso uporabljali varnostnih pasov, umrlo v prometnih nezgodah 11 sopotnikov, 138 pa jih je bilo hudo ali lahko telesno poškodovanih. Te številke niso mačje solze. Po raziskavah in ocenah, ki so jih opravili naši strokovnjaki in strokovnjaki v svetu, bi bilo mogoče zmanjšati število smrtnih žrtev in poškodovanih za več kot 50 odstotkov, če bi vsi vozniki in sopotniki v osebnih vozilih uporabljali varnostne pasove.

Zakon o temeljih varnosti cestnega prometa v 35. členu nalaga vozniku osebnega avtomobila in sopotniku, ki se vozita v osebnem avtomobilu, ki ima vgrajene varnostne pasove, da morata biti z njim privezana, dokler se z vozilom vozita po cesti. Končna določba prvega odstavka 213. člena tega zakona pa določa, da se bo kazenska sankcija zoper kršilca tega člena začela uporabljati šele 1/1-1985. Kljub temu pa menim, da je potrebno uporabljati varnostni pas med vožnjo, neglede na to, če sedaj ni osnove za kaznovanje. Varnostni pas je najučinkovitejša obramba proti smrti, zato ga je potrebno vedno uporabljati. Ena izmed značilnosti, ki jih lahko opazimo pri prometnih nezgodah je, da se v hipu, ko se pripeti nezgoda ter neposredno pred njo in po njej, bistveno naglo spremeni smer vožnje in hitrost vozila. Človek v avtomobilu zaradi vpliva vztrajnostne sile ne sledi tem naglim spremembam, posledice so strahotni udarci v volan, v armaturno ploščo, vetrobransko steklo in še druge izpostavljene dele v avtomobilu. Izsledki znanstvenikov in praksa s ceste dokazujejo, da je trčenje avtomobila s hitrostjo 60 km/h v trdo oviro usodna za voznika in sopotnika na prvem sedežu, če nista privezana z varnostnim pasom. Varnostni pas je učinkovito sredstvo pri obrambi proti smrti na cestah le, če je enakomerno napet in primerno ohlapen, da omogoča normalno delovanje organizma, ker samo tako opravlja svoje poslanstvo.

Zato vam svetujem, da pred vožnjo opozorite tudi sopotnika, naj se priveže, saj boste tako lahko svojo pozornost namenili drugim razmeram na cesti.

V. Čerpnjak

Se dovolj zavedamo posledic alkoholizma?

TERAPEVTSKA SKUPINA ZDRAVLJENIH ALKOHOLIKOV

Alkoholik se že med zdravljenjem v bolnici vključi v TSZA v občini, kjer ima stalno prebivališče, saj v TS po končanem zdravljenju v bolnici nadaljuje z rehabilitacijo.

Skupina osmih zdravljenih alkoholikov v občini Murska Sobota se je prvič sestala 8/8-1972 na pobudo socialne službe in nekaterih zdravljenih alkoholikov. Od takrat se zdravljenci in svojci sestajajo tedensko. Na ustanovni skupščini smo sprejeli pravila KZA in se na to registrirali pri občini Murska Sobota kot društvo. Klub zdravljenih alkoholikov je bil vključen v združenje KZA SR Slovenije. Denar pa so prispevali člani s članarino, ustanovitelj in bivši KZSZ.

Na skupščini združenja KZA, ki je bila 20/11-1976, je bil sprejet sklep o razformiranju združenja in KZA, s tem, da se klubi priključijo k zdravstvu, terapevtsko delo v klubih pa se ne spremeni. Klub v Murski Soboti je prevzel Zdravstveni dom, preimenoval se je v terapevtsko skupino zdravljenih alkoholikov. Zdravstveni dom je za nemoteno delo TS dal na razpolago prostor, prevzel plačilo terapevtskega dela v TS, ostala dejavnost TS pa se financira iz članarine in dotacije občinske skupnosti socialnega skrbstva. V republiškem merilu je ustanovljeno društvo terapevtov, ki med drugim skrbi za nenehno izpopolnjevanje terapevtov, ki delajo v TS.

Z ozirom na to, ker je alkoholizem trajen problem, je potrebno, da zdravljeni alkoholik s svojcem obdrži stike s TS vse življenje, prvih pet let pa mora prihajati na sestanke redno, saj tisti, ki ne prihajajo redno, sčasoma zgubijo zvezo s TS in zapadejo v recidiv. Pri takih tudi patronažni — prijateljski obiski članov TS skupine ne zaležejo, saj se običajno ne vrnejo.

Delo terapevtske skupine temelji na skupinski metodi zdravljenja, pri kateri si zdravljeni alkoholiki in svojci z medsebojno pomočjo ob pomoči terapevtov pomagajo pri lastnem zdravljenju in rehabilitaciji.

Dejavnost v terapevtski skupini razvijamo v treh smereh:

1. Osnovni terapevtski program: Prizadevanje za vsestransko in popolno rehabilitacijo članov, kar pomeni odstraniti posledice alkoholizma in nadoknaditi zamujeno na vseh področjih človekovega udejstvovanja. Za vsakega zdravljenca so opredeljeni cilji rehabilitacije v rehabilitacijskem programu, katerega sestavi že med zdravljenjem v bolnici. Na sestankih TS vsako leto analiziramo dosežke na področju rehabilitacije pri vsakem članu — to so rehabilitacijske predstavitve. Razen rehabilitacijskih predstavitev opravi vsak zdravljenec s svojcem po šestih mesecih po prihodu v skupino redno predstavitev.

2. Dopolnilni terapevtski program: Vsak zdravljenec in svojec prikažeta svoje življenje do začetka alkoholizma, svoje dosedanje delo, družinsko življenje, vzgojo otrok, kulturno udejstvovanje, skrb za zdravje.

3. Študijski program: Obravnava tem s področja alkoholizma

Trenutno je v dveh TS 61 zdravljencev, 49 svojcev in trije terapevti. Do enega leta abstinira 27 zdravljencev, od 1 do 3 let 15 zdravljencev, od 3 do 5 let 8 zdravljencev, nad 5 do 9 let 11 zdravljencev.

Člani TS sodelujemo s terapevtskimi skupinami v sosednjih občinah, Ptuju ter Čakovcu.

Vsako leto imamo skupščino, na katero so vabljeni tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij in TOZD, kjer so člani TS zaposleni, vendar se vabilu odzovejo le redki.

Vsako leto organiziramo tudi izlet. Letos se je izleta udeležilo 38 zdravljencev ter svojcev in 8 otrok ter terapevt. Ogledali smo si osnovno šolo Marije Broz, atelje Avgustinčiča, Kumrovec in muzej v Krapini.

Z navedenim sestavkom smo na kratko prikazali delo in uspehe TS ZA.

Pripravila Marjeta Gorjan
socialna delavka

krvodajalci

Stanko Kupšič (5), Jože Fartek (11), Štefan Sarka (8), Horst Kovač (11), Marta Kisilak (7), Hermina Hajdinjak (3), Dezider Cener (3), vsi iz Doliča; Franc Benko (2), Štefka Recek (2), Emil Bertalanič (4), Marjana Filip (7), Mihael Pozman (2), vsi iz Gornjih Slaveč; Zlata Nedeljkovič (6), Peter Nedeljkovič (5), Cvetka Jud (1), Ludvik Zobar (16), Karel Celec (3), Jože Čerpinja (16), Stefan Škalič (6), Vilma Fartek (6), Milan Skledar (1), Adolf Hašaj (12), Karel Krpič (6) vsi iz Kuzme; Marija Rogan (5), Franc Heindler (3), Herman Klement (4), vsi iz Matjaševec; Antonija Fartek (2), Marija Ropoša (8), vsi iz Trdkove; Jože Novak (2). UNZ M. Sobota: Marija Novak (3), Diana M. Sobota; Štefan Maroša (15), Blisk M. Sobota; Marjan Grah (6), stanko Prejndl (5), Drago Sinko (5), vsi Avtoradgona; Albin Horvat (7), Ivan Antolin (5), Slavko Šebjan (2), Marjan Rautar (1), vsi Radenska Radenci; Drago Kardoš (2), Tešanovci; Silva Kolbl (1), Nada Vigali (5), oba Mura M. Sobota; Milan Ledinek (11), TMP M. Sobota; Anton Benko (11), Avtoradgona; Mirko Gorjup (17), Puconci;Irena Drvarič (6), Radovci; Janez Konkolič (9), Štefan Zelko (3), Šarika Kuhar (11), Geza Beznec (11), vsi Mačkovci; Dezider Novak (3), Matilda Godina (2), oba iz Dankovec; Jolanka Kučan (3), Ibolka Rituper (8), Jolanka (3), Etelka Zavec (8), Rozika Baler (8); vsi iz Kuštanovec; Jože Hašaj (6), Franc Vidmajer (9), Zdenka Žnidarič (6), Helena Balažič (7), Vida Hašaj (6), Albina Temlin (4), Marija Fartek (7), Helena Rogan (5), Ema Temlin (3), Zlatica Kolar (7), Jože Zrinski (1), vsi iz Moščanec; Viljem Kerčmar (7), Anton Ficko (3), Ludvik Škerlak (4), Olga Čerpnjak (12), Irena Rituper (1), Zlatko Drvarič (1), vsi iz Otovec; Milan Verban (12), Karel Gomboši (4), Jože Horvat (3), Anica Horvat (7), Helena Hajdinjak (5), Marjan Poredoš (3), Štefan Emri (6), vsi iz Pečarovec; Jože Trplan (4'), TMP M. Sobota; Janez Kuplen (5), Anton Barič (8), Lendava, Tomšičeva 1; Slavica Meglič (6), Jože Meglič (24), Štefan Miholič (27), vsi Mura M. Sobota; Jože Ošlaj (62), KIK Pomurka; Tibor Bagari (33), Zavarovalnica Triglav M. Sobota, Ana Benčec (13), Terezija Sever (2), Štefan Krančič (6), Štefan Štefanec (6), vsi iz Borejec; Greta Donša (6), Gradišče; Hermina Sinic (4), Vanča vas; Šarika Hajdinjak (12), Cernelavci; Viktor Flisar (8), Franc Gomboši (8), Srečko Vojevec (5), Franc Celec (11), vsi KIK Pomurka; Zlatko Lipič (12), Maribor, Dalmatinska 18.

MURSKI ČRNCI — Franc Granfol (4), Koloman Perkič (17), Drago Smodiš (6), Koloman Lukač (7), Konrad Hoheger (2), Janez Ulen (6), Pavla Hoheger (7), Jože Novak (3), Alojz Kreft (4), Koloman Granfol (10), Marija Perkič (9), Štefan Hoheger (1).

RANKOVCI — Ludvik Kuzma (4), Viktor Kovačič (7), Kristina Kovač (8), Angela Majcen (6), Irena Majcen (7), Štefan Majcen (4), Franc Pečič (8), Ema Jurkovič (9), Stane Jurkovič (16), Štefan Ribaš (8), Marija Andrejč (8), Marija Banfi (8), Franc Banfi (9), Marija Titan (2), Ida Horvat (5), Ema Ficko (3), Štefan Lukač (3). DAROVALCEM HVALA!

Poroke

Igor KLARIČ, miličnik, Jurij 15/a, in Branka KAMNIČAR, absolventka PA, Jurij 14/b; Štefan PERKIČ, kmetovalec, Zenkovci 42, in Slavica SEVER, konfekcijska šivilja, Šalamenci 73; Štefan KOLOŠA, šofer, Dolina 18, in Marija SLEKOVEC, sobarica, Rožički vrh 28; Bojan ZRINSKI, terminalist, Murska Sobota, Tomšičeva 7, in Vlasta KUŠTOR, referentka za devizno plačilni promet, Murska Sobota, Štefana Kuzmiča 4; Janez BENČEC, dijak, Bakovci Prečna 6/a, in Suzana KOUS, dijakinja, Bakovci, Soboška 28; Boris BARAČ, miličnik, Murska Sobota, Vrtna 6, in Blanka ŽIŽEK, pravna referentka, Murska Sobota, Cankarjeva 39; Ernest KEREC, strojni tehnik, Gorica 49, in Romana PUČKO, ekonomska tehnica, Murska Sobota, Ulica ob kanalu 11; Srečko MERKLIN, aranžerski tehnik, Murska Sobota, Mikloša Kuzmiča 30, in Tatjana ZOREC, študentka, Murska Sobota, Kidričeva 20; Štefan HAKL, traktorist, Bodonci 114, in Silva ŠPILAK, gospodinja, Vidonci 117.

ČESTITAMO!

Umrli

Štefan Janža, 75 let, Sebeborci 23; Štefan Berden, 76 let, Filovci 156; Marija Horvat, 76 let, Bakovci, Ribniška 15; Kristjan Kovač, 76 let, Murska Sobota, Lendavska 10; Jože Fartek, 77 let, Šalamenci 78; Ludvik Ferencek, 77 let, Tešanovci 88; Franc Šarkany, 77 let, Krašči 59; Janez Horvat, 77 let, Bogojina 77; Anton Pozvek, 78 let, Kovačevci 16; Jože Lovenjak, 79 let, Dokležovje 3; Peter Kučan, 79 let, Berkovci 25; Franc Gerenčer, 80 let, Dolič 68; Karel Volf, 81 let, Večeslavci 56; Ivan Varga, 81 let, Gradišče 49; Jože Hujs, 82 let, Mladinska 1, Murska Sobota; Janez Sapač, 82 let, Bodonci 33; Jože Pivar, 83 let, Bratonci 31; Nikolaj Kočar, 83 let, Kupšinci 59; Zoltan Koltai, 83 let, Lončarovci 39; Andrej Lehner, 84 let, Grad 25; Vinko Belšak, 86 let, Bratonci 10; Slavica Horvat, 2 meseca, Domajinci 63; Julijana Baranja, 51 let, Pertoča 135; Marija Barbarič, 55 let, Šalovci 195; Helena Cigut, 57 let, Moravci 33; Marija Podlesek, 58 let, Noršinci 46; Elizabeta Sabotin, 59 let, Prosenjakovci 86; Ana Časar, 62 let, Čepinci 94; Gizela Kerec, 68 let, Čepinci 102; Emilija Lovenjak, 69 let, Poznanovci 38; Marija Bukvič, 69 let, Nemčavci 8; Marija Farič, 72 let, Borejci 21; Barbara Vohar, 72 let, Melinci 53; Julijana Zrinski, 73 let, Mačkovci 24; Helena Škraban, 74 let, Dokležovje 80.

Prispevki za kirurgijo

ZA IZGRADNJO KIRURŠKEGA BLOKA SO DAROVALI:

Brunec Jože, odvetnik v pokoju, M. Sobota, Kidričeva 18 (namesto venca na grob pok. dr. Ferija Škafarja iz Ljubljane) — din 1.000,00; Osnovna šola Gornji Petrovci — sodelavci (namesto venca mami Pondelek Štefana) — din 1.500,00; ABC Pomurka DO MI OOS TOZD Klavnica Murska Sobota (namesto venca na grob pok. Šemler Jožetu, Moščanci 60) din 400,00; Eržen M. Murska Sobota in Pajžlar A. Petanjci 50 (namestovenca na grob pok. prof. Lebar Marjana) — din 1.000,00; OOS ABC Pomurka TOZD Predelava mesa Murska Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Zavec Jožeta) — din 1.000,00; OOS ABC Pomurka Zunanja trgovina Murska Sobota (namesto venca za pok. Lebar Marjana) — din 1.000,00; Zelko Žuža Cankarjeva 64, Murska Sobota (namesto venca pok. prof. Marjanu Lebarju) — din 1.000,00; Osnovna organizacija Rdečega križa Stročja vas, Ljutomer — din 3.000,00; Majda Jovan-Toplak Ljubljana, 29. hercegov. divizije 15 (namesto cvetja na grob prof. Marjanu Lebarju) — din 1.000,00; AOP „MURA" Murska Sobota (namesto venca očetu Lebar Bojana iz M. Sobote) — din 800,00; Pošta M. Sobota (namesto venca na grob pok. materi od Cipot Jožeta) — din 1.200,00; Polanič Ema, M. Sobota, Cankarjeva 86 (namesto venca na grob pok. prof. Lebar Marjanu) — din 1.000,00; Polanič Ema, Murska Sobota, Cankarjeva 86 (namesto venca za pok. Vezer Marijo) — din 1.000,00.

Darovalcem se zahvaljujemo!

Prispevek nakazujte na račun: 51900-763-30297

TURNIŠČE: cene pujskov

Tudi pretekli četrtek (8. aprila) je večina kupcev prišla na turniško sejmišče zastonj. Rejci so pripeljali namreč samo 26 pujskov. Prodali so jih od 3.800,00 do 4.000,00 dinarjev za par.

LJUTOMER

Skupščina in novo vodstvo

Pretekli teden so se v Ljutomeru na občinski konferenci ZZB NOV zbrali delegati. Pregledali so dosedanje delo ZB in zastavili program za v bodoče. Zbranim je poročal dosedanji predsednik Mirko ANTOLIČ. V poročilih in razpravi je bilo povedano, da je v minulem obdobju zveza borcev uresničevala program svoje organizacije ter se vključevala v tekoče družbenopolitične naloge v fronti SZDL organiziranih sil. Zveza borcev je tako kot doslej vedno na braniku utrjevanja naše socialistične samoupravne skupnosti.

Delegati na skupščini ZZB NOV so precejšnji del razprave namenili pripravam na deveti kongres ZZB NOV, kakor tudi kongresoma ZK Slovenije in Jugoslavije.

Med drugim so poudarili skrb za večjo budnost zoper sovražne sile in negiranja našega samoupravnega sistema. V zvezi s tem gre za krepitev obrambnega sistema, družbene samozaščite ter vključevanje v akcije NNNP. Zlasti je bilo omenjeno, da v ZB ne smemo biti preveč tolerantni, saj tudi v času revolucije ni bilo tolerantnosti.

Kar se tiče prenosa tradicij NOB na mlade generacije, ugotavljamo, da naše šole pogrešajo gradiva iz NOB, ki tvori temelj in iz tega bi se naj mladina učila.

Mnogo več kot doslej bo potrebno obiskovati muzejske zbirke NOB in delavskega gibanja, ki so izvirno učilo zgodovine, so dejali delegati na skupščini ZB.

Po daljši razpravi so prisotni delegati izvolili občinski odbor in komisije ter novoizvoljenim naložili obširen delovni program za prihodnjo mandatno dobo.

Za novo predsednico obč. odbora ZZB NOV Ljutomer je bila izvoljena Milena PIRHER, za sekretarko pa Zalika NOVAK.

F.

OD 30. APRILA DO 9. MAJA

Graški spomladanski velesejem

Na nedavni tiskovni konferenci v Mariboru so seznanili predstavniki Graškega velesejma novinarje o ponudbi letošnjega pomladanskega sejma, ki bo v Gracu od 30. aprila do 9. maja. To bo sejem raznih strok in bo na njem dan poudarek varčevanju z energijo, gradnji stanovanj in stanovanjskih hiš ter njihovi obnovi, proizvodnim investicijam, poljedelstvu, lovu, pohištvu in dopustovanju ter oddihu za vsakogar.

Predstavniki sejma pravijo, da je najcenejša energija tista, ki je ne porabimo in se zato njena pomembnost odraža na vseh življenjskih ravneh. Varčevanje se začne pri boljši topolotni izolaciji, pri stenah, vratih, oknih in se nadaljuje s smiselno porabo električnega toka pri razsvetljavi, ogrevanju z novo skonstruiranimi gorilnimi elementi za kurjenje z oljem in plinom ter s takoimenovano tiho energijo, ki poteka od sonca, vetra in zemeljske toplote.

Graški velesejem bo zanimiv takorekoč za vsakega obiskovalca, saj je njegov program zelo obsežen. Od tujih razstavljavcev je Jugoslavija na tretjem mestu. Po številu razstavljavcev je prva Zahodna Nemčija, druga pa Italija. Jugoslovanski gospodarstveniki bodo morali v bodoče proučiti možnosti za še širše sodelovanje na tem pomembnem mednarodnem sejmu, so poudarili na tiskovni konferenci v Mariboru.

F. S.

UTRINEK

Če si kdo preveč želi...

Cene so ponorele, preskrba niha »med psom in konjem«, trgovci jadikujejo, da jih ob mesečnih plačah opeharijo za stimulacijo, kupci pa . . .

Kupci pa si v najslabšem primeru lahko ruvamo lase, če česa ne dobimo ali zvitorepimo, da po tem ali onem »kanalu« pridemo prej do tistega, na kar bi sicer bilo treba stati v vrsti. Za vsak slučaj ostane zamejstvo.

Toda, poslej bo menda vse drugače. Nič več ne bomo v podrejenem položaju. Obljubljajo nam, da bodo vsako našo željo dosledno in vestno evidentirali, da bodo skratka vpeljali po trgovinah neke vrste »interni vrstni red za določene artikle«. Zato bodimo strpni. Dajmo se prepričati, da bo že jutri naši želji ustreženo. Samo — da pritaknemo k naslovu — če si kdo preveč želi, potem tega nikoli ne dobi. Mogoče pa!?

B. Ž.

OBVESTILO

Delovne ljudi in občane občine Lendava obveščamo, da po sklepu Izvršnega sveta Skupščine občine Lendava z dne 13. 4. 1982 ne bodo delali dne 26. 4. 1982: državni organi občine, Strokovne službe samoupravnih interesnih skupnosti, DO VIŽ z vsemi TOZD in DSSS, Center za socialno delo, Zavod za kulturo in TOZD Zdravstveni dom Lendava.
Delovni dan za te službe bo 24. 4. 1982.

IZVRŠNI SVET

PZC TOZD Splošna bolnišnica Murska Sobota objavlja

javno licitacijo

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

1. zgradba stare kotlovnice v Rakičanu (skupaj z rušenjem)
2. kotli centralne kurjave in druga kotlovniška oprema:
   — 3 kotli „NEO VULKAN"
   — 1 kotel „STADLER" za tekoče gorivo z bojlerjem 1.000.000 Kcal/H
   — 1 rezervoar za tekoče gorivo
3. oprema v stari pralnici:
   — 5 pralnih strojev
   — 2 sušilca
   — 2 centrifugi

Licitacija bo 21. 4. 1982 ob 10.00 uri v stari kotlovnici v Rakičanu.

Delovna skupnost Zavarovalne skupnosti Triglav, Pomurska območna skupnost

objavlja

dela in naloge

zavarovalnega zastopnika

v zastopu 8-113 Martjanci.

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še pogoj, da imajo najmanj končano osemletno šolo.

Za objavljena dela in naloge se združuje delo s polnim delovnim časom za nedoločen čas in s posebnim pogojem poskusnega dela, ki bo trajalo tri mesece.

Osebni dohodek po Samoupravnem sporazumu o delitvi sredstev za osebne dohodke, ter sredstev sklada skupne porabe.

Kandidati naj vložijo prošnje z kratkim življenjepisom na odbor za medsebojna delovna razmerja in kadrovska vprašanja pri Pomurski območni skupnosti v roku 15-tih dni od objave.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni najkasneje v 30-tih dneh od zaključka objavnega roka.

„SOBOTA" podjetje za komunalne, gradbene, obrtne in vrtnarske dejavnosti n. sol. o. Murska Sobota, TOZD Gradbeništvo o. sub. o. Murska Sobota, Kopališka 2

OBJAVLJA

JAVNO PRODAJO

Opuščene gramoznice v k. o. Hrastja Mota ob vasi Gradišče

Izklicna cena 650.000 din

Javna prodaja bo 19/4-1982 ob 13. uri v sejni sobi DSSS Murska Sobota, Kopališka 2 — za pravne in fizične osebe.

Ogled gramoznice je možen vsak dan od 6.00 — 14.00 ure v Gradišču.

V ceno ni vračunan prometni davek.

Pred pričetkom javne prodaje morajo morebitni kupci plačati 10 % varščino.

Obiščite od 30. aprila do 9. maja 1982

GRAŠKI VELESEJEM

lesnina

LESNINA proizvodno in trgovsko podjetje z lesom, lesnimi izdelki, pohištvom in gradbenim materialom s. sol. o. Ljubljana — TOZD tovarna pohištva MIZARSTVO n. sub. o. Ljutomer, Prešernova 31

RAZPISUJE po sklepu delavskega sveta prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

1. Vodja finančno-računovodskega sektorja

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:
— visokošolska ali višješolska izobrazba ekonomske smeri
— najmanj 3 oz. 5 let delovnih izkušenj

Kandidat bo imenovan za 4 leta.

Kandidati naj pošljejo svoje prijave z dokazili na zgornji naslov z oznako „za komisijo za delovna razmerja".

Rok v katerem se morajo kandidati prijaviti je 15 dni od dneva objave.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

Na razpolago je kadrovsko stanovanje.

JEKLO TEHNA

PRODAJA NA DEBELO
PRODAJA NA DROBNO
IZVOZ IN UVOZ
ZASTOPANJE TUJIH FIRM
INŽENIRING
KOOPERACIJE
SERVISNE STORITVE

Prodajna mesta JEKLOTEHNE v Pomurju: MURSKA SOBOTA — KRIŽEVCI V PREKMURJU — LENDAVA

vsak četrtek
VESTNIK

ELKOM PRIMAT PRIMAT
TOZD skladiščna oprema Lendava

ELKOM DO TKO PRIMAT MARIBOR n. sol. o
TOZD skladiščne opreme z n. sol. o
Kolodvorska 12, 69220 Lendava

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA TOZD

OBJAVLJA

prosta dela in naloge:

1. Struženje v proizvodnji dvižne opreme
(štirje izvajalci)

Pogoji: končana Poklicna kovinarska šola — smer struženje in 1 leto delovnih izkušenj.
Delo se združuje za nedoločen čas. Poskusno delo traja 3 mesece.

Prošnje z dokazili sprejema kadrovska služba TOZD skladiščne opreme Lendava, Kolodvorska 12, 15 dni od dneva objave.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh od dneva zaključka objave.

LJUBITELJE IGRE NA SREČO OBVEŠČAMO, DA SMO ODPRLI
NOVI LOKAL NA LENDAVSKI ULICI 11 V MURSKI SOBOTI
(bivši frizerski salon Donko) Poskusite srečo! Priporoča se
LOTERIJA SLOVENIJE • LOTERIJA SLOVENIJE • LOTERIJA SLOVENIJE

URADNE OBJAVE

URADNE OBJAVE OBČINSKIH SKUPŠČIN: GORNJA RADGONA, LENDAVA, LJUTOMER IN MURSKA SOBOTA

Odgovorni urednik: Martin Vinčec

Leto XVI | Murska Sobota, dne 15. aprila 1982 | Št.: 12

107. Odločba o ustanovitvi Pokrajinskega arhiva Maribor
108. Odločba o ustanovitvi delovne organizacije Zavod za spomeniško varstvo Maribor
109. Sklep o spremembah in dopolnitvah pristojbin za veterinarsko higienske preglede
110. Sklep o imenovanju ulic v mestu Ljutomer
111. Sklep o spremembah imena Kidričevo naselje v Kidričevo ulico v mestu Ljutomer
112. Sklep o ugotovitvi, da je samoupravni sporazum o ustanovitvi samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ljutomer veljaven
113. Popravek poročila občinske volilne komisije v Murski Soboti o izidu glasovanja za izvolitev delegatov Družbenopolitičnega zbora občine Murska Sobota
114. Popravek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov občine Lendava.

107

Na podlagi 95. in 110. člena Zakona o naravni in kulturni dediščini (Ur. list SRS št. 1/81) in 181. člena Statuta občine Ljutomer (Ur. objave občinskih skupščin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota št. 44/81) sta zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti na seji dne 10. 3. 1982 sprejela

ODLOČBO
o ustanovitvi Pokrajinskega arhiva Maribor

1. člen

Ustanoviteljice Pokrajinskega arhiva Maribor (v nadaljnjem besedilu: arhiv) so skupščine občin Maribor, Dravograd, Gornja Radgona, Lenart, Lendava, Ljutomer, Murska Sobota, Radlje, Ravne, Slovenjgradec in Slovenska Bistrica.

Arhiv je organizacija združenega dela za opravljanje strokovnih nalog za varstvo arhivskega gradiva.

Arhiv je ustanovljen za območje skupščin občin ustanoviteljic iz prvega odstavka tega člena. Medsebojne pravice in obveznosti občin ustanoviteljic do arhiva se uredijo s posebnim samoupravnim sporazumom.

2. člen

Arhiv posluje pod firmo: POKRAJINSKI ARHIV MARIBOR, s sedežem v Mariboru, Glavni trg št. 7.

3. člen

Arhiv opravlja za občine ustanoviteljice naslednje naloge:

— ugotavlja, odbira, prevzema, zbira in upravlja arhivsko gradivo ter ga daje v uporabo,

— skrbi za materialno varstvo zbranega arhivskega gradiva,

— opravlja nakupe arhivskega gradiva, ki je v lasti občanov,

— popisuje arhivsko gradivo, ki je izven območja arhiva in se nanaša na njegovo območje ter dopolnjuje fonde gradiva z reprodukcijami takega gradiva,

— vodi evidenco arhivskega gradiva ter izdaja prepise in potrdila na podlagi dokumentov iz arhivskega gradiva,

— daje uporabnikom na razpolago strokovno knjižno gradivo, posreduje informacije in vodi med-bibliotečno izposojo,

— obdeluje in vodi zbirke drobnih tiskov,

— konzervira in restavrira arhivsko gradivo in izdeluje mikrofilme takega gradiva,

— strokovno obdeluje arhivsko gradivo, izdeluje invensntarje, vodnike in druge pripomočke za uporabo arhivskega gradiva,

— objavlja invensntarje, vodnike in druge pripomočke za uporabo arhivskega gradiva, objavlja arhivsko gradivo in opravlja druge znanstvene raziskovalne naloge,

— daje družbenim pravnim osebam in društvom splošna navodila in pojasnila o tem, katero dokumentarno gradivo ima lastnost arhivskega gradiva,

— opravlja znanstveno-raziskovalne naloge na področju arhivistike,

— pripravlja razstave in druge oblike predstavitve arhivskega gradiva,

— izdaja publikacije,

— predlaga razglasitev gradiva za arhivsko gradivo,

— predlaga ukrepe za varstvo arhivskega gradiva v izrednih razmerah.

4. člen

Arhiv opravlja naloge varstva arhivskega gradiva, ki je nastalo ali nastaja pri organih, organizacijah, skupnostih in drugih samostojnih pravnih osebah, ki so imele ali imajo sedež na območju občin ustanoviteljic, razen za gradivo, ki je po zakonu dano v varstvo drugim organom ali organizacijam.

5. člen

Upravni organ skupščin občin ustanoviteljic, ki je pristojen za kulturo, določi na predlog arhiva tiste družbene pravne osebe in društva, katerih arhivsko gradivo bo prevzel arhiv v varstvo.

6. člen

Arhiv ustvarja svoj prihodek v skladu s 74. in 75. členom Zakona o naravni in kulturni dediščini.

Arhiv predloži skupščinam občin ustanoviteljic letni program za izvajanje nalog iz 3. člena te odločbe za območje posamezne občine.

7. člen

V organu upravljanja arhiva sodelujejo in odločajo delegati družbenopolitičnih skupnosti — ustanoviteljic, ki jih delegirajo:

— skupščina občine Maribor, Lenart in Slovenska Bistrica — skupaj 1 delegata,

— skupščina občine Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota — skupaj 1 delegata,

— skupščina občine Dravograd, Radlje, Ravne in Slovenjgradec — skupaj 1 delegata,

— Kulturna skupnost Maribor — 1 delegata,

— Mestna konferenca SZDL — 1 delegata,

— Medobčinska področna Gospodarska zbornica Maribor — 1 delegata,

— Univerza Maribor — 1 delegata.

8. člen

Statut arhiva se sprejme v soglasju s skupščinami občin ustanoviteljic, potrdi pa ga izvršni svet skupščine občine, na območju katere je sedež arhiva.

9. člen

Zakonitost dela arhiva nadzoruje upravni organ, pristojen za kulturo občine Maribor.

10. člen

Z dnem, ko začne veljati ta odločba, preneha veljati odločba Mestnega sveta Maribor o ustanovitvi Pokrajinskega arhiva Maribor št. 124/66 z dne 16/2-1966.

11. člen

Ta odločba začne veljati takoj in se uporablja od 1/4-1982. Odločba se objavi v Uradnih objavah občinskih skupščin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota.

Številka: 032-1/82
Datum: 10/3-1982

Predsednik
skupščine občine
Franc Štrakl, l. r.

108

Na podlagi 83. in 110. člena Zakona o naravni in kulturni dediščini (Ur. list SRS št. 1/81) in 181. člena Statuta občine Ljutomer (Ur. objave občinskih skupščin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota št. 44/81) sta zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti skupščine občine na seji dne 10. 3. 1982 sprejela

ODLOČBO
o ustanovitvi delovne organizacije Zavod za spomeniško varstvo Maribor

1. člen

Skupščine občin Dravograd, Gornja Radgona, Lenart, Lendava, Ljutomer, Murska Sobota, Maribor, Ormož, Ptuj, Radlje, Ravne, Slovenska Bistrica in Slovenj Gradec, ustanovijo delovno organizacijo Zavod za spomeniško varstvo Maribor (v nadaljnjem besedilu: zavod), s sedežem v Mariboru, Slomškov trg 6.

Zavod je strokovna organizacija za vastvo naravne in kulturne dediščine, katere dejavnost je kulturna dejavnost in je posebnega družbenega pomena.

Medsebojne pravice in obveznosti občin ustanoviteljic do zavoda se uredijo s posebnim samoupravnim sporazumom.

2. člen

Zavod opravlja na območju občin ustanoviteljic strokovne naloge varstva narave in kulturne dediščine kot glavno dejavnost in sicer:

— evidentira, proučuje in dokumentira nepremične spomenike in znamenitosti, pripravlja študije in elaborate za njihovo varovanje, konzerviranje, obnavljanje, revitalizacijo, za ohranjanje ter vzdrževanje njihovih zavarovanih lastnosti,

— sodeluje v postopku družbenega planiranja v krajevnih skupnostih in občinah s stališča varovanja, razvijanja in uporabljanja naravne in kulturne dediščine in daje potrebno strokovno oceno za planske odločitve glede nepremičnih spomenikov ali znamenitosti,

— sodeluje z imetniki nepremičnih spomenikov ali znamenitosti ter imetniki pravic upravljanja in z drugimi, ki imajo interes v zvezi s posameznimi spomeniki ali znamenitostmi; sodeluje v samoupravnem sporazumevanju za združevanje sredstev, kot strokovni svetovalec ali kot udeleženec,

— spremlja restavratorske in druge tehnične dejavnosti in njihov potek in opravlja take dejavnosti,

— pripravlja ali predlaga ukrepe za varstvo spomenikov ali znamenitosti v primerih naravnih nesreč ali v drugih izrednih razmerah,

— proučuje strokovna vprašanja varstva kulturne in naravne dediščine, s posebej spomenikov in znamenitosti,

— sodeluje z vzgojno-izobraževalnimi organizacijami pri njihovem delu v zvezi z varstvom naravne in kulturne dediščine,

— daje občanom in pravnim osebam pojasnila, strokovne nasvete in drugo strokovno pomoč v zvezi s spoznavanjem in varovanjem naravne in kulturne dediščine,

— upravlja nepremične spomenike in znamenitosti, za katere tako odloči pristojna skupščina občine z aktom o razglasitvi in skrbi za nepremične spomenike in znamenitosti, ki so začasno brez lastnika.

3. člen

Zavod opravlja kot javna pooblastila tudi naslednje naloge:

— vodi register nepremičnih spomenikov in znamenitosti v skladu s 23. členom zakona o naravni in kulturni dediščini,

— nadzoruje stanje, vzdrževanje in izvajanje posegov na spomenikih in znamenitostih,

— pripravlja predloge in izdaja strokovna mnenja, ki so potrebna občinskim upravnim organom za izvajanje zakona o naravni in kulturni dediščini ter drugih predpisov, dogovorov ali samoupravnih sporazumov v zvezi z varstvom naravne in kulturne dediščine,

— pripravlja osnove za izdelavo planskih dokumentov občine v smislu drugega odstavka 9. člena Zakona o naravni in kulturni dediščini,

— izdaja soglasja in dovoljenja, za katera je po zakonu pooblaščen v zvezi z varstvom naravne in kulturne dediščine.

4. člen

Na predlog Zavoda sprejmejo skupščine občin ustanoviteljic letni program za opravljanje nalog iz 3. člena te odločbe za območje vsake občine in spremljajo njegovo izvajanje; občine ustanoviteljice lahko zahtevajo, da zavod opravi določene strokovne naloge tudi izven letnega programa.

Skupščine občin zagotovijo sredstva za izvajanje letnega programa in za naloge, ki jih zavod opravi izven takega programa.

Zavod je odgovoren skupščinam občin ustanoviteljic za strokovno opravljanje del in nalog iz 2. in 3. člena te odločbe.

5. člen

Organ upravljanja je svet, v katerem enakopravno sodelujejo delegati družbenopolitične skupnosti v zadevah iz 78. člena zakona o naravni in kulturni dediščini.

V svet zavoda delegirajo po enega delegata:

— skupščina skupnosti občin Maribor,
— občina Maribor-Rotovž
— občine Slovenj Gradec, Ravne na Koroškem, Dravograd in Radlje ob Dravi,
— občine Ptuj, Ormož in Lenart,
— občini Ljutomer in Gornja Radgona,
— občini Lendava in Murska Sobota,
— občina Slovenska Bistrica,
— mestna konferenca SZDL Maribor in
— Kulturna skupnost Maribor.

6. člen

Zavod ustvarja svoj prihodek v smislu 74. in 75. člena Zakona o naravni in kulturni dediščini.

7. člen

Statut zavoda se sprejme v soglasju s skupščinami občin ustanoviteljic, potrdi pa ga izvršni svet skupščine občine, na območju katere ima zavod sedež.

8. člen

Zakonitost dela zavoda nadzoruje upravni organ, pristojen za kulturo občine Maribor.

9. člen

Ko začne veljati ta odločba, preneha veljati odločba o ustanovitvi in soustanovitvi zavoda za spomeniško varstvo Maribor, ki jo je sprejel občinski ljudski obdor Ljutomer 9/12-1963.

10. člen

Ta odločba začne veljati takoj in se uporablja od 1/4-1982. Odločba se objavi v Uradnih objavah skupščin občin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota.

Številka: 63-2/76
Datum:

Predsednik
skupščine občine
Franc ŠTRAKL, l. r.

109

Na osnovi 10. člena Odloka o organizaciji, ureditvi in poslovanju veterinarsko higienske službe (Uradne objave, št. 29/79) ter na osnovi 316. člena Statuta občine Lendava (Uradne objave, št. 37/81) je Izvršni svet na 25. seji, dne 3/2—1982 sprejel naslednji

Sklep
o spremembah in dopolnitvah pristojbin za veterinarsko higienske preglede

I.

V 9. členu Odloka o organizaciji, ureditvi in poslovanju veterinarsko higienske službe se spremenijo pristojbine za veterinarsko higienske preglede in sicer:

a) za govedo in konje	16.00 na 23.00 din
b) za teleta in žrebeta do 120 kg iz	8.00 na 11.50 din
c) za prašiče nad 50 kg, ovce, koze iz	7.00 na 10.00 din
d) za pujske do 50 kg iz	2.00 na 3.00 din
e) za brojlerje po komadu iz	0.05 na 0.072 din
f) za čebelne panje po komadu iz	2.00 na 3.00 din

II.

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah Pomurskih občin.

Številka: 322-24/82-2
Datum: 2/4-1982

Predsednik
izvršnega sveta
Ludvik ing. JEREBIC l. r.

110

Na podlagi 8. člena Zakona o imenovanju in evidentiranju naselij, ulic in stavb (Ur. list SRS, št. 5/80), 13. člena Pravilnika o določanju imen naselij in ulic ter o označevanju naselij, ulic in stavb (Ur. list Srs, št. 11/80) in 184. člena Statuta občine Ljutomer (Uradne objave občinskih skupščin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota št. 44/81), je skupščina občine Ljutomer na seji zbora krajevnih skupnosti dne 10. 2. 1982 sprejela

SKLEP
O IMENOVANJU ULIC V MESTU LJUTOMER

1.

Nova ulica, ki poteka severno od Ormoške ceste s priključkom na Užiško ulico, se imenuje FULNEŠKA ULICA.

2.

Nova ulica, ki poteka ob železnici zahodno od vinske kleti, se imenuje ULICA 9. MAJA.

3.

Nova ulica, ki poteka zahodno od vinske kleti s priključkom na Mestni breg, se imenuje AŠKERČEVA ULICA.

4.

Nova ulica, ki poteka vzporedno z Jeruzalemsko cesto zahodno od vinske kleti, se imenuje JURČIČEVA ULICA.

5.

Ta sklep začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah občinskih skupščin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota.

Številka: 015-1/82
Datum: 10. 2. 1982

Predsednik
skupščine občine
Ljutomer
Franc ŠTRAKL l. r.

111

Na podlagi 8. člena Zakona o imenovanju in evidentiranju naselij, ulic in stavb (Ur. list SRS, št. 5/80 in 13. člena Pravilnika o določanju imen naselij in ulic ter o označevanju naselij, ulic in stavb Ur. list SRS, št. 11/80) in 184. člena Statuta občine Ljutomer (Uradne objave občinskih skupščin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota št. 44/81), je skupščina občine Ljutomer na seji zbora krajevnih skupnosti dne 10. 2. 1982 sprejela

SKLEP
O SPREMEMBI IMENA KIDRIČEVO NASELJE V KIDRIČEVO ULICO V MESTU LJUTOMER

1.

Naselje v mestu Ljutomer, ki leži ob železnici zahodno od vinske kleti z imenom Kidričevo naselje, se zaradi uvedbe uličnega sistema preimenuje v KIDRIČEVO ULICO.

2.

Z uveljavitvijo tega sklepa preneha veljati sklep o imenovanju KIDRIČEVEGA NASELJA.

3.

Ta sklep začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah občinskih skupščin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota.

Številka: 015-1/82
Datum: 10/2-1982

Predsednik
skupščine občine Ljutomer
Franc ŠTRAKL l. r.

112

Na podlagi 12. člena statuta Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ljutomer je Skupščina samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ljutomer na seji dne 12. 3. 1982 sprejela

SKLEP
O UGOTOVITVI, DA JE SAMOUPRAVNI SPORAZUM O USTANOVITVI SAMOUPRAVNE STANOVANJSKE SKUPNOSTI OBČINE LJUTOMER VELJAVEN.

I.

Skupščina samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ljutomer je ugotovila, da je samoupravni sporazum o ustanovitvi Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ljutomer sprejela večina organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti v občini Ljutomer.

Na podlagi tega sklepa je Samoupravna stanovanjska skupnost občine Ljutomer ustanovljena.

Ta sklep se objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Štev.: 124/81
Datum: 12. 3. 1982

Predsednik
skupščine SSS
JANKO ŠITAR l. r.

113
POPRAVEK

Poročila občinske volilne komisije v Murski Soboti o izidu glasovanja za izvolitev delegatov Družbenopolitičnega zbora občine Murska Sobota

V poročilu občinske volilne komisije Murska Sobota o izidu glasovanja za izvolitev delegatov Družbenopolitičnega zbora občine M. Sobota (Uradne objave št. 10/82) je pri tiskanju v 3. odstavku pod zaporedno številko 21 izostalo število glasov.

Pravilno se zaporedna številka 21 glasi:

»21. MAGAŠI Zlata 41.660«

Občinska volilna komisija

114

Popravek

V 1. členu odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov občine Lendava (Uradne objave št. 10/82) je ob primerjanju z izvirnikom ugotovljena napaka: v tretji alineji 2. točke 1. člena se pravilno glasi: stopnja »25 %«.

Sekretar
Skupščine občine Lendava
Marija Hajós

Radijski in televizijski spored od 16. do 22. aprila

PETEK

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Ob koncu tedna, 17.00 — Najlepše želje z čestitkami in pozdravi, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.50 TV v šoli: TV koledar, Angleščina, Glagolica. 10.00 Poročila. 10.05 TV v šoli: Zgodovina, Iz Kockice, Risanka, Ne vprašajte mene, Odkritje radarja, Risanka, Izobraževalna reportaža, Zadnje minute (do 12.10). 13.55 Helsinki: SP v hokeju — Kanada:ČSSR, prenos (do 16.40/40). 17.25 Poročila. 17.30 Kaj je novega na podstrešju, otroška serija TV Zagreb. 18.00 Radenci '82: Plesni orkester RTV Sarajevo. 18.30 Obzornik. 18.45 Ekonomsko politični sistem: Družbeno gospodarstvo. 19.05 Psihofizična rekreacija: Orodna telovadba. 19.15 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.24 TV in radio nocoj. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 W. Atteway: Skag, ameriška nadaljevanka. 20.50 Propagandna oddaja. 20.55 Ne prezrite. 21.10 Poročilo z IX. kongresa ZK Slovenije. 21.55 Ti dnevi, ta leta: Filmska kronika 1957 — 2. del, dokumentarna oddaja. 22.40 Spremljajmo — sodelujmo, športna oddaja. 22.50 Poročila.

Oddajniki II. TV mreže:
17.10 TV dnevnik v madžarščini. 17.30 TV dnevnik. 17.45 Kolibri, otroška oddaja. 18.15 Beseda mladih. 18.45 Glasbeni klub '82. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Glasbeni atelje. 20.45 24 ur. 21.05 Vidiki, dokumentarna serija. 21.55 Nočni kino: Lepotica in zver, češkoslovaški film (do 23.25).

TV ZAGREB

Prvi program
8.50 do 10.05 Izobraževalni spored, 17.40 Poročila, 17.45 Mladinski program, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Rijeke, 18.45 Beseda mladih, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Hill Street Blues, 21.00 Mostarski dež, 21.45 Dnevnik, 22.00 Zabavni spored.

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV AVSTRIJA

Prvi program
8.00 Jutranja poročila, 8.05 TV v šoli, 9.30 Prišel je tujec (film), 11.15 Jasnovidci ali šarlatani?, 12.00 Opoldanska redakcija, 16.00 Mladinski program, 17.30 Družinski magazin, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Narednik Cribb (film), 20.05 Šport, 21.20 Nočni studio
Drugi program
13.55 SP v hokeju — skupina A, 16.30 Vzgojna oddaja, 17.00 Galerija, 17.30 Brez nagobčnika, 18.30 Čas v sliki, 19.15 TV medicina, 20.05 Politika v petek in 10 před 10, 21.20 Prekletstvo morja (film).

TV MADŽARSKA

7.05 in 12.50 Šolska TV. 14.55 Šola za vsakogar. 15.30 Poročila. 15.40 Vzhodna in Zapadna Kreta, potopisni film. 16.30 Navzkrižno vprašanje, ugankarska igra. 17.00 Okno, reportaže. 18.30 TV dnevnik. 19.00 Delta, znanstveni magazin. 19.25 Penzion Mathias, TV film po Laszlu Nemethu. 21.15 V ateljeu, M. Katay. 21.55 TV dnevnik.

SOBOTA

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — dnevnik, 16.10 — Prijetno soboto vam želimo, 16.45 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.15 Poročila. 8.20 Ciciban, dober dan: Železniška postaja. 8.35 Pedenjžep: Pomladna suita. 8.55 IX. kongres ZK Slovenije, prenos (do pribl. 14.30). 14.55 Nogomet Sloboda:Vojvodina, prenos; v odmoru . . . 16.55 Poročila. 17.00 PJ v košarki; v odmoru . . . 18.30 Naš kraj. 18.45 Muppet show. 19.10 Zlata ptica: Martin Krpan. 19.15 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.24 TV in radio nocoj. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 20.15 Vreme. 20.17 Propagandna oddaja. 20.20 Ozek rob (del. nasl.), ameriški film. 21.30 Propagandna oddaja. 21.35 Zrcalo tedna. 21.50 Jazz na ekranu: Mirros. 22.25 Poročila.

Oddajniki II. TV mreže:

19.00 Dekliški nonet „Carmen" — narodna glasba. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Glasbeni oder: Pesem Evrovizije, 2. del. 20.35 Poezija. 21.10 Poročila. 21.15 Človek in čas, dokumentarna serija. 21.45 Športna sobota. 22.05 Svet Mayev, Inkov in Aztekov: Inki, dok. serija (do 22.50).

TV ZAGREB

Prvi program
14.50 Nogomet: Sloboda—Vojvodina, 16.50 TV koledar, 17.00 Košarka, 18.30 Ti dnevi, ta leta, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Rafferty in nerazdružljivi par (film) 21.35 Dnevnik, 21.50 Kronika 9. kongresa ZKS, 22.20 Koncem tedna

TV AVSTRIJA

Prvi program
8.00 Jutranja poročila, 8.05 TV v šoli, 12.00 Opoldanska redakcija, 14.50 O tebi sem sanjal (film), 16.00 Mladinski program, 17.00 Tedenski spored, 17.25 Dober večer v soboto, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Modro oko (TV film), 20.50 Šport, 21.30 Anita Harris show

Drugi program
15.00 Koncertna ura, 16.00 Po Štajerskih gorah, 16.45 Kdo me hoče?, 17.00 Tedenski spored, 17.25 Nogomet, 18.00 Za prijatelje filma, 18.30 Čas v sliki, 17.25 Nogomet, 18.00 Za prijatelje filma, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Travestije (TV film), 21.00 Religija, 21.05 Gola sila (film).

VESTNIK

TV MADŽARSKA

7.05 TV reprize. 12.55 Risanka. 13.20 Fauna Iberica, sokol, 2. del. 13.40 Za otroke. 15.30 Mafilm magazin. 15.50 Celovečerni film. 17.20 Orjaško kolo, 2. del. 17.45 Zabavna glasba. 18.30 TV dnevnik. 19.00 Okrožje št. 78, nadaljevanka. 19.45 Telepodij; Madžarski čudež, kabaret. 21.00 TV dnevnik. 21.10 Trgovina na korzu, češki film.

NEDELJA

RADIO MURSKA SOBOTA

10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne, 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232)

TV LJUBLJANA

9.20 Poročila. 9.25 Živ žav, otroška matineja, 10.20 S. Pavič: Vroči veter, humoristična serija TV Bgd, 11.10 TV Kažipot. 11.30 Ansambel Franca Miheliča, 12.00 Ljudje in zemlja, 13.00 Tampere: SP v Hokeju — ČSSR: SZ vključitev v prenos (do 14.30/40),15.20 PESEM EVROVIZIJE 1982 /II. (II. del izbora pesmi). 15.55 Poročila, 16.00 Osem republik in pokrajin — osem filmskih pričevanj Bosna in Hercegovina: vrtinec, jugoslovanski film. 17.25 Zakaj in zato, 17.55 Športna poročila, 18.10 Sestanek v nebotičniku, 19.10 Risanka, 19.15 Cikcak, 19.22 TV in Radio nocoj, 19.24 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 M. Šečerović—P. Pavličić: NEPOKORJENO MESTO, nanizanka TV, 21.30 Športni pregled, 22.00 Poročila

Oddajniki II. TV mreže:
11.55 Tampere: SP v hokeju ČSSR:SZ, prenos slovenski kom. (do 14.30/40), 15.45 Korenine neba, ameriški film, 17.15 Nedeljsko popoldne, 18.30 Reportaža z nogometne tekme Hajduk: Partizan, 19.00 Risanke, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Zgodbe o jazzu
20.45 Včeraj, danes, jutri, 21.00 Kritična točka, 21.35 Mladi Marx — serijski film (do 22.35)

TV ZAGREB

Prvi program
9.50 Poročila. 10.00 Nedeljsko dopoldne. 12.00 Kmetijska oddaja. 14.00 Jugoslavija, dober dan. 14.15 Reportaže. 15.45 Korenine neba (film), 17.15 Nedeljski predvečer, 18.30 Športna reportaža, 19.00 Risanke. 19.30 Dnevnik. 20.00 Nepokorjeno mesto. 21.30 Športni pregled

TV AVSTRIJA

Prvi program
10.00 Tiskovna ura. 11.00 Vzgojna oddaja. 13.50 David Coperfield. 15.45 Mladinski program. 16.45 Klub seniorjev. 17.30 Iz živalskega sveta. 18.00 Avstrija v sliki. 18.30 Čas v sliki. 19.15 Oratorij. 20.50 Šport
Drugi program
10.00 Matineja iz Dunajske opere. 11.00 Festival. 12.00 Športno popoldne. 16.00 Himalaja, velika dogodivščina. 16.45 O katoliški mladini. 17.30 Okay. 18.30 Čas v sliki. 19.15 Eno življenje dolgo (film). 21.15 Polnomočje (film).

TV MADŽARSKA

7.05 Šola za vsakogar. 8.15 Spored za otroke. 13.25 Koledar, magazin. 14.30 Izdelovalec denarja, madžarski film iz serije Sandor Pecsi. 16.00 Nedeljska glasba. 16.30 Spored prihodnjega tedna. 16.55 Licej v Egeru, kratek film. 18.00 Teden; aktualnosti, reportaže. 19.05 Srečanje s hudičem, ameriški film. 21.00 Družabna igra.

PONEDELJEK

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Spored slovenske narodno-zabavne glasbe, 16.30 — Športna oddaja, 16.40 — Najbolj iskane plošče preteklega tedna, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.45 TV v šoli: Tv koledar. Povej mi povej, kultura pisanja, Strossmayerjeva galerija v Zagrebu, 10.00 Poročila, 10.05 TV v šoli: Materinščina, iz kockice, Risanka, Naši kraji, naredi sam šivanje, Risanka, Iz arhiva šolske TV Zadnje minute (do 12.10). 13.55 Tampere: SP v hokeju — ZDA:ČSSR — prenos (do 16.30/40) EVR, 17.10 Poročila, 17.15 Mesta: Toronto, angleško-kanadska serija, 18.00 Znana, neznana Jugoslavija: Izlet v stari čas, 18.30 Obzornik, 18.45 Hit meseca, mladinska oddaja, 19.15 Risanka, 19.20 Cikcak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Miladin Ševarlić: Smrt polkovnika Kuzmanovića, drama, 21.10 Kulturne diagonale, 21.55 V znamenju

Oddajniki II. TV mreže:
17.10 TV dnevnik v madžarščini, 17.30 Tv dnevnik, 17.45 Baš Čelik, lutkovna serija, 18.00 Slovenske ljudske pravljice, lutkovna serija TV Ljubljana, 18.15 Izobraževalna oddaja, 18.45 Premor, 18.50 Športna oddaja, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Znanost in mi, 20.55 Zagrebška panorama, 21.15 Zabavno glasbena odaja (do 22.45)

TV ZAGREB

Prvi program
8.45 do 10.05 Šolska TV, 17.40 Poročila, 17.45 Otroški program, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Gospića, 18.45 Hit meseca, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Drama, 21.20 Izbrani trenutek, 21.25 Svet danes, 22.10 Dnevnik

TV AVSTRIJA

Prvi program
8.00 Jutranja poročila, 8.05 TV v šoli, 9.30 Ta zemlja je moja (film), 11.30 9000 km Peruja, 12.00 Opoldanska redakcija, 16.00 Mladinski program, 17.30 Družinski magazin, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Šport, 20.05 Kaz & Co, 20.50 Večerni šport
Drugi program
17.00 Znanost danes, 17.30 Lou Grant, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Ljuba družina, 21.05 Schilling, 20.50 10 pred 10, 21.20 Dva človeka (film)

TV MADŽARSKA

11. aprila — ponedeljek:
Ni sporeda.

Vaš oglas v VESTNIKU
zanesljiv uspeh

TOREK

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.40 — Aktualna tema — Aktualna vprašanja in problematika v pomurskem usmerjenem izobraževanju, 18.00 — Sotočje, 18.45 — Prijetni glasbeni utrinki, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.00 TV v šoli: Tv koledar, v družbi s poletavčki, Nižinski kraj — nafta, Dnevnik 10. 10.00 Poročila, 10.05 Tv v šoli: Rastlinski laboratorij, Predeli in ljudje, Risanka, Književnost in jezik. Govori Martin Jonaš, Risanka, Tečaj kitare, Zadnje minute (do 12.10), 15.45 Šolska tv: Oceanografske lastnosti. Rokomet in odbojka, Topilnica življenja, 17.10 Poročila, 17.15 Slovenske ljudke pravljice: O megli v žaklju pa o temi in rosi, 17.30 Ljudski plesi ČSSR, 18.00 Pisani svet: Fadil, 18.30 Obzornik, 18.45 Obramba in samozaščita, 19.15 Risanka, 19.20 Cikcak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv jnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Aktualno, 20.40 Propagandna oddaja, 20.45 P. Turrini—W. Pevny: Alpska saga, avstrijska nadaljevanka, 22.10 V Znamenju

Oddajniki II. TV mreže:
16.10 SP v hokeju SZ: FINSKA, posnetek iz Tampereja,17.40 Premor, 17.45 Pustolovščina, otroška serija, 18.15 Knjige v jezikih narodnosti Sap Vojvodine, 18.45 Amaterski studio, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Narodna glasba, 20.45 Spomini: ZKJ in neuvrščenost, 21.30 Zagrebška panorama (do 21.45)

TV ZAGREB

Prvi program
9.00 do 10.05 Šolska TV, 16.10 Poročila. 16.10 Hokej (prenos), 17.40 Poročila, 17.45 Mladinski program, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Osijeka, 18.45 Amaterski studio, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Teme in dileme, 20.50 Demonsko seme (film).

TV AVSTRIJA

Prvi program
8.00 Jutranja poročila, 8.05 TV v šoli, 9.30 Sanjal sem o tebi (film), 10.40 Čudeži zemlje, 11.15 Klub seniorjev, 12.00 Opoldanska redakcija, 16.00 Mladinski program, 17.30 Družinska kronika, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Teleobjektiv, 20.00 Človek, 20.45 Videoteka

Drugi program
16.30 Energija danes, 17.00 Usmeritve, 17.30 Lou Grant, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Avstrijski kviz, 20.30 Dallas, 20.50 10 pred 10 in klub 2

TV MADŽARSKA

7.05 in 12.15 Šolska TV. 15.00 Za upokojence. 15.30 Za naše zdravje. 15.40 Večeri v Golyavaru. 16.15 Big Band in Beatles. 17.00 Panonska kronika. 17.30 Odprta pota. 18.30 TV dnevnik. 19.00 Buddenbrookovi, nadaljevanka. 20.00 Študio 82, kulturni tednik televizije. 21.00 Tveganje, konkurenca na svetovnem trgu. 21.30 TV dnevnik.

SREDA

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Nekaj minut z . . . . . , 16.30 — Koncert na domačem valu, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV LJUBLJANA

9.00 TV v šoli: Tv koledar, Socialistična revolucija v Jugoslaviji, Puščave in tundre v SZ, 10.00 Poročila, 10.05 Tv v šoli: Biologija, Predeli in ljudje, Risanka, Kocka kockica, Izbira poklica-natakar, Risanka, Telesna vzgoja, Zadnje minute (do 12.10), 13.55 Tampere: SP v hokeju — FINSKA:ČSSR, prenos (do 16.30/40) EVR, 17.35 Poročila, 17.40 Ciciban, dober dan: Ob ribniku, 17.50 Družina Smola madžarska risana serija, 18.15 Okrogli svet, 18.30 Obzornik, 18.45 MPF Celje — skozi trije do zvezd, 19.15 Risanka, 19.20 Cikcak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Film tedna: Mater Amatissima, španski film, 21.35 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov, 21,40 V znamenju.

Oddajniki II. TV mreže:
17.10 Tv dnevnik v mad madžarščini, 17.30 TV dnevnik, 17.45 Čas za pravljico, 18.15 aktualnosti, 18.45 Zeleni kabaret, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Predstava s festivala malih eksperimentalnih odrov, 21.20 Zagrebška panorama, 21.35 Srečanja, kulturna oddaja (do 22.20). Opomba: PJ v košarki — I. tekma finala v play off Nogomet — polfinale evropskih pokalov — povratne tekme

TV ZAGREB

Prvi program
9.00 do 10.05 Šolska TV, 13.55 Hokej (prenos), 17.40 Poročila 17.45 Mladinski program, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Siska, 18.45 Pod zastavo, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Športna sreda, 22.00 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

Prvi program
8.00 Jutranja poročila, 8.05 TV v šoli, 9.30 Smoky (film), 11.15 Teleobjektiv, 12.00 Opoldanska redakcija, 16.00 Mladinski program, 17.30 Družinski magazin, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Šarada (film), 21.00 Nogomet
Drugi program
13.55 Hokej — SP skupine A, 16.30 Nesreča v puščavi, 17.00 Dežela in ljudje, 17.30 Lou Grant, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Kavarna Central, 20.00 Prelistano, 20.50 10 pred 10, 21.20 Umetnine

TV MADŽARSKA

7.05 Šolska TV. 9.00 TV reprize: Delta, Petrocelli, francoski filmski arhiv. 13.15 Šolska TV. 15.50 Zlate reke Nove Zelandije, kratek film. 16.25 Nogomet: Ferencvaros—U. Dozsa. 18.30 TV dnevnik. 19.00 Pravni primeri; vprašanja odškodnine. 19.45 Zlati slon, komedija po A. Kopkovu. 21.55 Glasba; panorama. 21.45 TV dnevnik.

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — dnevnik, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.30 — Kultura in mi — mi in kultura, 17.00 — vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.55 Tv v šoli: Tv koledar, Livada, Fizika v športu, potomstvo. 10.00 Poročila, 10.05 Tv v šoli: Kemija, Predeli in ljudje, Risanka, Združeni narodi. Telesna vzgoja, Risanka, Pravljica, Zadnje minute (do 12.40), 15.50 Šolska Tv: Oceanografske lastnosti Rokomet in odbojka, Topilnica življenja, 17.15 Poročila, 17.20 Zbis — B. Jurca: Miško — Poleno, 17.35 Mi smo mali muzikanti: Pleskar Zlomivrat, češka glasbena serija, 18.05 Mozaik kratkega filma:, 18.30 Obzornik, 18.45 Mladi za mlade, 19.15 Risanka, 19.20 Cikcak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19,26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.55 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Bobu bob, 21.30 Pantomimik Ladislav Fialky, oddaja češke TV, 22.10 V znamenju

ljubljanska banka
Pomurska banka

Oddajniki II. TV mreže:
17.10 TV dnevnik v madžarščini, 17.30 Tv dnevnik, 17.45 Premor, 17.55 Tampere: SP v hokeju ZDA: KANADA, prenos slov. koment. EVR. 20.30 Igrani film (do 22.00)

TV ZAGREB

Prvi program

8.55 do 10.05 Šolska TV, 17.40 Poročila, 17.45 Smogovci, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Splita, 18.45 Pesniške vedrine, 19.15 TV kuhinja, 19.30 Dnevnik, 20.00 Spekter, 21.20 Kvizkoteka, 22.25 Dnevnik, 22.40 Kronika konference ZK SAP Vojvodine

VESTNIK

TV AVSTRIJA

Prvi program
8.00 Jutranja poročila, 8.05 TV v šoli, 9.30 Šarada (film), 11.20 Veselje z tabavo, 12.00 Opoldanska redakcija, 16.00 Mladinski program, 17.30 Družinska kronika, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Kri in zemlja, 20.15 Kulturna politika v . . ., 21.00 Večerni šport
Drugi program
16.30 Energija danes in jutri, 17.00 Popotovanje po Avstriji, 17.30 Lou Grant, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Zabavna oddaja, 20.50 10 pred 10, 21.20 Nihilizem našega časa

TV MADŽARSKA

7.05 in 12.15 Šolska TV. 15.05 British Museum, narodopisna zbirka. 15.30 TV borza. 15.40 Svet jezika. 16.35 Telešport. 16.50 Pedagoški forum. 17.25 Lenin; misli ob obletnici rojstva V. I. Lenina. 18.30 TV dnevnik. 19.00 Dekleta na vrvici, filmska komedija. 20.20 Živa ljudska pesem. 20.30 Ozadje vesti. 21.20 Locomotiv GT. 22.10 TV dnevnik.

tedenski koledar

PETEK, 16. april — Bernardka
SOBOTA, 17. april — Rudolf
NEDELJA, 18. april — Konrad
PONEDELJEK, 19. april — Ema
TOREK, 20. april — Neža
SREDA, 21. april — Simeon
ČETRTEK, 22. april — Leonida

kino

„PARK" MURSKA SOBOTA

16. aprila ob 18. in 20. uri ter 18. aprila ob 16., 18. in 20. uri italijanski barvni kinemaskopski film: „JAZ IN NILSKI KONJ";

19. in 20. aprila ob 18. in 20. uri zah. nemški barvni vistavisionski film: „PREKLETSTVO ČRNEGA RUBINA";

21. in 22. aprila ob 18. in 20. uri zah. nemški barvni vistavisionski film: „BEGUNKE". Ogled filma je mladini do 16. leta prepovedan.

LJUTOMER

17. aprila ob 19.30 uri ter 18. aprila ob 17.15. in 19.30 uri ameriški film: „KITAJSKI SINDROM";

21. aprila ob 17.15 in 19.30 uri francoski film: „VOJNA POLICIJA"

LENDAVA

17. aprila ob 17. in 19.30 uri ameriški film: „POBESNELI BIK"; 18. aprila ob 15., 17. in 19.30 uri hongkongški film: „ČLOVEK IMENOVANI TIGER".

ČRENŠOVCI

16., 17. in 18. aprila avstralski barvni film: „ABC OD LJUBEZNI DO SEKSA".

„PARTIZAN" ŠALOVCI

17. aprila ameriški barvni film: „ON VE, DA SI SAMA".

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

17. in 18. aprila film: „HERBIE ZNOVA TEKMUJE".

prodam

MOPED s štirimi prestavami, registriran, in fiat 850 šport prodam ali menjam za fiat 750. Dankovci 26, p. Mačkovci. M—1266

OJAČEVALEC SCHALLER 80 W, dobro ohranjen, prodam. Turnišče 223. M—1267

GOZD V DANKOVCIH (25 arov), prodam. Mačkovci 30. M — 1271

OSEBNI AVTO MOSKVIČ, letnik 1978, registriran do marca 1983, prodam. Informacije po telefonu 23-865 — po 15. uri. M—1272

HIŠO V LJUTOMERU, Kidričevo naselje, prodam. Informacije: odvetnik Hari, Titova 9, Murska Sobota. M—1273

HIŠO z gospodarskim poslopjem in zemljo v Ivanovcih prodam. Informacije: Ema Bertalanič, Puževci 22. M—1274

KARAMBOLIRANO MOTORNO KOLO TOMOS ELECTRONIC, prodam. Ogled vsa popoldan od 16. ure naprej. Marija Poredoš, Vrtna 3, Murska Sobota. M—1276

PRALNI STROJ GORENJE BIO S in štedilnik na trda goriva zaradi selitve prodam. Tišinska 29, Murska Sobota. M—1277

GRADBENO PARCELO na izredno lepi legi v Renkovcih prodam. Na parceli vodovod in elektrika, sadno drevje in brajde. Naslov v upravi lista. M—1278

ŠKROPILNICA MC METALNA, 300 l, naprodaj. Vrečič, Murski Petrovci 13. M—1282

OSEBNI AVTOMOBIL RENAULT—16, letnik 70, registriran do septembra 1982, prodam. Gradišče 71, p. Tišina. M—1283

CITROEN GS 1,3 SUPER, letnik 1980, prodam. Ludvik Barbarič, Partizanska 16, Gornja Radgona, telefon 74-831, interna 208 od 6.—14. ure. M-1096

TELEVIZOR črno-beli prodam. Jand, telefon dopoldne 81-204. In-122

TRAKTOR STEYR, 18 KS, 2300 ur s koso, jermenico in plugom prodam. Ogled v nedeljo, 18. aprila, od 10. do 14. ure. Farkaš, Stara Nova vas 70, p. Križevci pri Ljutomeru. Le-119

ŽITNI KOMBAJN MASSEY HARRIS (prej v uporabi KZ Cankova) prodam. Informacije: Flegar, Kupšinci 23. M-1306

DVE KRAVI (ena visoko breja, druga s teletom), prodam. Vprašati po 15. uri: Rankovci 52. M-1307

GRADBENO PARCELO v Kraščih, blizu jezera, prodam. Naslov v upravi lista. M-1309

POSTELJNE VLOŽKE ugodno prodam. Dom upokojencev, Kocljeva 4, stanovanje 19. M-1312

MLADO BREJO KRAVO PRODAM. Križevci 2 v Prekmurju. M-1314

SUHE BOROVE DESKE (5, 3 in 2,5 cm) prodam. Križevci 43 v Prekm. M-1315

TELEVIZOR ZNAMKE TELEFUNKEN, črno-beli, prodam. Telefon 23-463. M-1316

RABLJENO OPEKO BIBER, črpalko in sod za gnojnico, 1200 l, prodam. Strukovci 25, p. Bodonci. M-1318

TELEVIZOR črno-beli, dobro ohranjen, prodam. Tridelno garderobno omaro kupim. Zdenko Hari, Kidričeva 33, M. Sobota. M-1339

10 PAROV ŠPIROVCEV („roženice"), nekaj plohov in desk prodam. Robert Novak, Cvetna 5, Bakovci, telefon 76-095. M-1223

KRAVO, osem mesecev breja s tretjim teletom, prodam. Žižki 35. M-1291

SLAMOREZNICO s puhalnikom (avstrijske znamke) prodam. Ivan Gerenčer, Ivanci 34, p. Bogojina. M-1292

HRASTOVE DESKE (5 cm) prodam. Naslov v upravi lista. M-1293

POHIŠTVO ZA SPALNICO, rabljeno, ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M-1294

VW 1200, registrirano do februarja 1983, prodam. Krajna 47. M-1295

MOPED 15 SL, brezhiben, prodam za 13.000 din. Boris Babič, Noršinci 26, p. Ljutomer ali Elektrotehna šoping M. Sobota. M-1296

SENO, večjo količino, orodam. Martin Raduha, Mele 1, p. Radenci. M-1298

ZASTAVO 750, tudi po delih, in nove rezervne dele: prag, pod in avtoradio prodam. Krajna 35. M-1299

KRAVO, staro štiri leta, 8 mesecev brejo, kontrola A, prodam. Vaneča 7, p. Puconci. M-1300

126 P, letnik 77, registriran do marca 83, prodam. Telefon 21-750 — dopoldne ali od 14. do 16. ure: Ciril Metodova 20. M-1303

TELICO, v devetem mesecu brejo, prodam. Gornji Petrovci 67. M-1304

ŽITNI KOMBAJN EPLLE 250 prodam. Franc Krpič, Gornji Slaveči 53. M-1308

MZ 250 PRODAM. Franc Debelak, Grad 190/C — pri tovarni. M-1240

ZASTAVO 101, letnik 1975, potrebna kleparskih del, prodam. Ogled v soboto. Vučko, Trate, blok 4, G. Radgona. M-1286

MALE PUJSKE in telico, brejo sedem mesecev, prodam. Gradišče 66, p. Tišina. M-1287

SVINJO ZA ZAKOL, 140 kg, prodam. Matija Gubca 12, Murska Sobota. M-1340

SEMENSKI KROMPIR IGOR PRODAM. Noršinci 5, p. Martjanci. M-1341

OTROŠKO POSTELJO z jogijem in ostalo opremo prodam. Staneta Rozmana 6, stanovanje 10, telefon 22-901. M-1342

MALE PUJSKE PRODAM. Gorica 65, p. Puconci. M-1343

DVOBRAZDNI TRAKTORSKI PLUG (oltov), prodam. Dankovci 21. M-1344

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK (nizki), zibelko in omaro za dnevno sobo prodam. Kardoš, Stara 1, stanovanje 12. M-1345

ZAMRZOVALNO SKRINJO, 250 l, prodam. Koder, Štefana Kovača 13, Murska Sobota. M-1347

NOVI VRTLJIVI STOL (prevleka platno), prodam. Frančiška Kuran, Lendavska 17/C, M. Sobota. M-1348

AVTO 125 P, letnik 1976, prodam. Majcen, Rihtarovci 3, p. Radenci. M-1350

VAŠKI ODBOR VUČJA GOMILA proda na javni dražbi borov — tehnični les. Dražba bo 18. aprila ob 9. uri v vaškem gozdu v Vučji gomili. M-1351

STAREJŠO LADO PRODAM. Informacije na upravi lista. M-1352

TRAKTORSKE GUME (550/16 in 600/16), prodam. Borejci 12. M-1353

DVE VOZNI KRAVI s teletom ali brez in nakladalec za gnoj, še z garancijo, prodam. Puževci 34. M-1354

SADIKE VRTNIC PRODAM. Karel Čerpnjak, Ropoča 39, p. Rogašovci. M-1355

STELNO KRAVO, dobro mlekarico, prodam. Smej, Odranci 359. M-1357

VISOKO BREJO KRAVO PRODAM. Rakičan 63. M-1358

ALUMINIJASTI SOD ZA GNOJNICO (1200 l), črpalko na motorni pogon in 2 kub. m fasadne teronobe prodam. Ivanjševci 10, p. Prosenjakovci. M-1360

BREJO KRAVO PRODAM. Gančani 141, p. Beltinci. M-1361

HRASTOV LES PRODAM ali zamenjam za borovega. Novak, Krog 99. M-1362

MALE PUJSKE PRODAM. Petanjci 91. M-1365

NSU 1200 C, tudi po delih, prodam. Kisilak, Čepinci 56, Petrovci. M-1366

ŠPORTNI VOZIČEK, moped in kolo pony prodam. Ferdo Domjan, Lendavska 6, Murska Sobota — po 15. uri. M-1367

MALE PUJSKE PRODAM. Tišina 31. M-1368

DIANO, letnik 1978, ugodno prodam. Naslov v upravi lista, telefon 73-589. M-1371

GRADBENO PARCELO za gradnjo hiše ali počitniške hišice z vso dokumentacijo, v bližini Gornje Radgone, prodam. Informacije po telefonu (069) 74-286 od 19. do 21. ure. M-1372

NEDOGRAJENO HIŠO, zgrajeno do prve plošče (2100 kv. m), v bližini Gornje Radgone, ugodno prodam. Dragica Kolmanič, Kočevarjeva 15, Maribor, telefon 23-431, interna 621. M-1319

100 l vina kliton prodam. Župančičeva 14, Murska Sobota. M-1320

ZASTAVA 1300 ugodno naprodaj. Štefana Kuzmiča 2, Murska Sobota. M-1321

OSEBNI AVTO ZASTAVA KOMBI, 430 K, letnik 1975, v voznem stanju, registriran, prodam. Antonija Titan, Vrtna 10, Bakovci. M-1322

HIŠO z vrtom in brajdami na Janževem vrhu pri asfaltni cesti prodam. Alojz Hvalič, Janžev vrh 65, p. Radenci. M-1324

MALE PUJSKE PRODAM. Šalamenci 64, p. Puconci. M-1328

OPEL REKORD 65 PO DELIH PRODAM. Satahovci 32. M-1330

DVOSEDEŽNI MOPED, malo rabljeni, prodam. Tešanovci 99. M-1331

TRAKTOR URSUS s priključki, dobro ohranjeni, prodam. Rankovci 11, p. Tišina. M-1332

VISOKO BREJO SVINJO PRODAM. Franc Gumilar, Pečarovci. M-1333

VW 1200, registriran in VW neregistriran, prodam. Puževci 34. M-1354

NOVO OBLEKO za 13 let starega fantka prodam. Mladinska 62, Murska Sobota. M-1334

MALE PUJSKE in pohištvo za spalnico prodam. Cankarjeva 7, Murska Sobota. M-1335

KRAVO, 3 leta staro, kontrola A, brejo 9 mesecev, prodam. Žižki 57. M-1336

CELOTNO OSTREŠJE z opeko, štedilnik na trda goriva, in enodelno pomivalno korito in navadno korito s predali prodam. Partizanska 38, Murska Sobota. M-1337

KRAVO ali telico, obe breji 7 mesecev, zaradi tesnega prostora, prodam. Gornja Bistrica 92, p. Črenšovci. M-1338

ŽAGAN LES (plohe), primerne za gradnjo in notranjo opremo, prodam. Naslov v upravi lista. M-DL

Stanovanje v centru M. Sobote — trosobno, prodam. Tel. 21-688 M-1379

OKVIRJENJE SLIK IN GOBELINOV?

Obveščam javnost, da sem odprl delavnico za okvirjenje slik in gobelinov.

Delo opravim hitro, kvalitetno in po solidni ceni. Za obisk se toplo priporočam.

Alojz Smej
Koroška 32/A, M. Sobota

razno

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost hranilne knjižice št. 149948, izdano pri HKS v M. Soboti. Franc Grah, Gerlinci 30, p. Cankova. M-1275

POSLOVEN PROSTOR NA TITOVI 18 oddam. Frizerski salon Kološa, Titova 18, M. Sobota. M-1281

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost spričevala OŠ Križevci v Prekmurju, izdano leta 1962. Irena Cifer, Kukeča, p. Križevci v Prekmurju. M-1285

ZAHVALA!
Zahvaljujemo se vsem, ki so pomagali pri gašenju požara v gozdu v Topolovcih. Pavlinjek-Lulik, Strukovci 23. M-1359

PREKLIC!
Preklicujem besede, ki sem jih izrekla Marti Kuplen iz Brezovec 81 kot neresnične in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. Helena Krenos, Brezovci 80, p. Puconci. M-1373

zaposlitve

KV NATAKARICO ali dekle z veseljem do tega poklica, z znanjem nemškega jezika, zaposlimo. Informacije: Bela Hodošek, Zenkovci 67, p. Bodonci. M-1327

SAMOSTOJNO KV NATAKARICO ZAPOSLIMO. Nastop službe takoj. Stanovanje in hrana preskrbljena. Plača po dogovoru. Rihard Car, Poznanovci 56, p. Mačkovci. M-1346

KV ali priučenega kuharja sprejme gostilna „PRI LEDRARJU", Loke 1, 61219 Laze v Tuhinjski dolini. Informacije v gostišču Gaj v M. Soboti. M-1374

Starejšo upokojenko za pomoč v gospodinjstvu za starejšega upokojenca iščem. Nudim stanovanje. Naslov na upravi lista M-1379

kupim

STRUŽNICO ZA KOVINO (z navojem), kupim. Bratonci 145/A. M-1301

OKOPAČ na kravjo vprego kupim. Mlajtinci 4, p. Martjanci. M-1310

SAMONAKLADALKO (15-17 kubično), kupim. Naslov v upravi lista. M-1349

sobe

OPREMLJENO SOBO s posebnim vhodom oddam solidni ženski. Vprašati: Štefana Kuzmiča 14. M-1270

NEOPREMLJENE SOBE ODDAM. Partizanska 38, Murska Sobota. M-1337

OPREMLJENO SOBO s posebnim vhodom oddam samskim. Štefana Kovača 25, M. Sobota. M-1356

OPREMLJENO SOBO s posebnim vhodom oddam fantu ali dekletu, tudi mlajšima zakoncema. Partizanska 50, M. Sobota. M-1369

Kako srce nam stiska obroč izgube,
praznine in bolesti,
kako vsak dan bolj sami smo brez tebe

ZAHVALA

Nepričakovano in za vedno nas je v 72. letu starosti zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in sorodnica

Karolina Varga

iz Šalamenec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ter vsem, ki ste nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč, izrekli sožalje, drago pokojnico pa pospremili na njeni zadnji poti ter ji poklonili vence in šopke.
Hvala g. duhovniku Balažicu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavnici KS Marti Sever za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Šalamenci, 7. aprila 1982

Žalujoči: hčerka Šarika z družino, sestra Veronika in ostalo sorodstvo

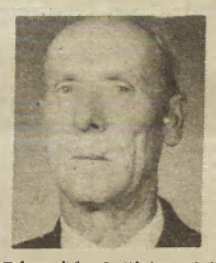

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, dedek, pradedek in brat

Anton Makovec

iz M. Črnec

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem, znancem ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje, sočustvovali z nami, izrekli sožalje ter nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali. Posebna zahvala kolektivom podjetja Sobota, Konstruktor, splošne bolnišnice in KG Rakičan EE M. Sobota, duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS.
Vsem še enkrat — prisrčna hvala!
M. Črnci, 8. aprila 1982

Žalujoči: VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža očeta in starega očeta

Jožeta Kotnjeka

iz Velike Polane

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam pomagali v najtežjih trenutkih, ustno ali pismeno izrekli sožalje ter darovali vence in cvetje. Naša iskrena zahvala velja tudi govornikoma krajevne skupnosti in gasilskega društva Polana, župniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Velika Polana, 6. aprila 1982

V TIHI ŽALOSTI VSI NJEGOVI

Končano tvoje je trpljenje,
minile vse so bolečine,
bridka bolečina ostala je pri nas,
oh, kdaj zacelil jo bo čas

ZAHVALA

Po dolgi in težki neozdravljivi bolezni, nas je v 75. letu starosti zapustila draga žena, mama in teta

Ida Sečko

roj. Bencik
z Vaneče

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, dobrim sosedom in znancem, ki ste drago pokojnico pospremili na zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje.
Hvala g. duhovniku Balažicu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavnici KS, tov. Marti, za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vaneča, 1. 4. 1982

Žalujoči: VSI NJENI

VESTNIK

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/I — Ureja uredniški odbor:

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Ludvik Kovač (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Janez Kurbus, Dušan LopARnik, Feri Maučec (šport), Vlado Paveo, Štefan Sobočan, Janko Štolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Günter Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/I — Telefon: novinarji 21 232, 21 064 in 21 383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21 064 in 21 383, dopisništvo Gornja Radgona tel. 74 597, dopisništvo Lendava tel. 75 085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81 317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Celoletna naročnina 375,00 din, polletna 188,00 din, letna naročnina za inozemstvo 875,00 din, celoletna naročnina za delovne organizacije 500,00 din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900—603—30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100—620—000112—25730—30—4—01176 — Cena posamezne številke 10,00 din. Tiska CGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Pomlad prihaja v deželo,
vse se veseli,
naša srca pa so žalostna,
ker tebe več med nami ni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

Jožefa Štefaneca

iz Turnišča

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom in znancem, ki so dragega pokojnika pospremili na zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Prisrčna hvala duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, delovnim kolektivoma OŠ Štefan Kovač Turnišče in Planika TOZD Turnišče ter predstavniku KS Jožefu Dravcu za ganljivo slovo ob odprtem grobu.

Žalujoči: žena Verona, sin Alojz z ženo Vero, vnuk Dejan in ostalo sorodstvo

---

Ni več tvojega smehljaja,
pozdrava ne, ne toplega pogleda . . .

ZAHVALA

Po krajši bolezni nas je nepričakovano v 75. letu starosti za vedno zapustil naš dragi oče, brat in stari oče

Viktor Baler

iz Sebeborec

Iskrena zahvala sorodnikom in sosedom za vso pomoč v najtežjih trenutkih, prijateljem in znancem ter vsem, ki so dragega pokojanika spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje.
Prisrčna zahvala zdravniškemu osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu, kolektivu Mešalnice močnih krmil, GD Sebeborci, g. duhovniku Balažicu za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Sebeborci, 6. aprila 1982

Žalujoči: sin Viktor in hčerka Marija z družinama, brat Ludvik z družino, sestra Marija iz Italije in ostalo sorodstvo

---

ZAHVALA

Po krajši in hudi bolezni nas je v 77. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče in stari ata

Matija Pozvek

iz Vidonec

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, darovali vence in cvetje ter sočustvovali z nami. Hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem, govorniku ob grobu, zdravstvenemu osebju sobe za intenzivno nego internega oddelka in kolektivu SOBOTA TOZD Komunala.

Žalujoči:: VSI NJEGOVI

Srce je dalo vse, kar je imelo,
nobene bilke zase ni poželo.

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 76. letu zapustil dragi oče, dedek in pradedek

Franc Horvat

iz Turnišča

Zahvaljujemo se vsem sosedom, sorodnikom in botrini, ki ste nam v teh težkih trenutkih pomagali ter vsem, ki ste dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, čč. duhovnikoma, pevkam za odpete žalostinke, predstavniku KS tov. Jožetu Dravcu za poslovilne besede ter kolektivom Planika Turnišče, IMP TOZD Ten Ljubljana in Usnjeplast Ljubljana za darovane vence.

Vsem še enkrat — prisrčna hvala!

Turnišče, 31. marca 1982

Žalujoči: hčerke Marija, Vera, Ana in Nada z družinami, vnuki in pravnuki

---

Pomlad je prišla v deželo,
vse se veseli,
naša srca pa so žalostna,
ker tebe dragi mož in očka
več med nami ni

ZAHVALA

V najlepših zrelih letih, star 63 let, je za vedno odšel od nas dragi mož, očka, dedek in brat

Jožek Tomažič

iz Vuzmetinec

Prisrčno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in vsem, ki ste ga imeli radi ter ga pospremili na njegovi preranı zadnji poti k poslednjemu domu. Iskrena hvala g. duhovnikom za pogrebni obred in tolažilne besede, pevcem in godbi za žalostinke ter govornikoma doma in ob odprtem grobu. Hvala vsem darovalcem vencev in šopkov ter vsem, ki so nam izrekli sožalje ter nam v najtežjih trenutkih stali ob strani.

Žalujoči: žena Tilika, sin Jožkec in hčerka Marijica z družinama, sestri Lojzika in Anica ter vso ostalo sorodstvo

---

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 79. letu starosti za vedno zapustila naša draga mama, babica, prababica, sestra in teta

Helena Makari

iz Bodonec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti ter ji poklonili vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebna zahvala g. duhovniku Jošarju za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavnici KS Bodonci za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

M. Sobota, 6. aprila 1982

Žalujoči: sin Geza, hčerki Helena in Hedvika z družinami, sestre iz Bodonec, Kupšinec in Avstrije z družinami ter ostalo sorodstvo

---

Ah kako mi sonce milo sije,
ker sem vedno žalostna,
sem najdražje na svetu izgubila
tebe dragi mož ljubljeni

ZAHVALA

Po dolgi in neozdravljivi bolezni nas je v 58. letu starosti mnogo prezgodaj zapustil dragi mož in brat

Franc Zver

iz Ižakovec

Iskrena zahvala vsem sorodnikom, prijateljem, dobrim sosedom in znancem, ki so v teh težkih trenutkih priskočili na pomoč, izrekli sožalje in ga v tako velikem številu pospremili k preranemu grobu, mu darovali vence in cvetje ter v dobrodelne namene. Prisrčna zahvala čč. duhovščini za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu, kolektivu Beltinke TOZD Rašica in sodelavkam za darovane vence.

Ižakovci, 27. 3. 1982

Neutolažljivi: žena Hedvika, sestre in brat z družinami, nečak Janez z družino ter ostalo sorodstvo

---

Ni več tvojega smehljaja,
pozdrava ne, ne toplega pogleda . . .

V SPOMIN

12. aprila sta minili dve leti neizmerne žalosti, odkar nas je zapustil naš ljubi sin in brat

Vladko Železen

iz Radovec

Bolečina ob bridki izgubi je trajna. Nobena tolažba ne izpolni vrzeli, ki je nastala v naših srcih ob tvojem odhodu. Naš dom je prazen in žalosten. Zahvaljujemo se vsem, ki obiskujete njegov prerani grob, ga krasite s cvetjem in prižigate sveče.

Žalujoči: VSI TVOJI

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je za vedno zapustila draga mama, babica in prababica

Terezija Červek

roj. Tratnjek
iz Bakovec

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, ji poklonili vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Posebna zahvala duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS Bakovci za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: sin Štefan, hčerke Polonka, Lojzka, Mariška in Julka z družinami

---

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta in starega očeta

Jožefa Pertocija

iz Tropovec

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so ga pospremili na njegovi poslednji poti, mu darovali vence in cvetje ter v spomin na pokojnika darovali v dobrodelne namene, nam pa izrekli sožalje. Posebna zahvala gasilskemu društvu za lepo izveden pogrebni obred, ostalim gasilskim društvom za spremstvo na njegovi zadnji poti, kolektivom Jeklotehne M. Sobota, hotela Diana in restavracije Central, Temelja Cankova in obrtniku Alojzu Kerčmarju za darovane vence, ožjim prijateljem ribiškega društva TE Tišina, zdravstvenemu osebju PZD in internega oddelka bolnišnice v Rakičanu, g. župniku za pogrebni obred, pevskemu zboru za odpete žalostinke in predstavnici SZDL za poslovilne besede.

Tropovci, 5. 4. 1982

Žalujoči: otroci z družinami ter ostalo sorodstvo

BELEŽKA

Kako plačujemo stare grehe?

Za uvod nekaj kronologije: 1977 leta je počila glavna cev lendavskega vodovoda, vzrok ni znan. 1980. leta so v Rudarskem naselju pretrgali glavni telefonski vod, ob rekonstrukciji vodovoda pa pozabili priključiti nekaj domačij. 1982. leta pred nekaj dnevi, pa so nepoklicani prevrtali glavno vodovodno cev, ki napaja Rudarsko naselje, rezultat — kakih 2000 prebivalcev tega dela Lendave je bilo skoraj 24 ur brez vode. Še bi lahko našteval, a kaj, ko vse to nič ne pomaga. Komunalci, ki so verjetno edini poklicani za vodovodna dela, se hudujejo, in to gotovo upravičeno, saj so povzročitelji vedno drugi, plačniki pa isti. Kako je prišlo do sedanjega incidenta? Skupina ljudi je ob cesti blizu osnovne šole nekaj vrtala, nekaj so pač hoteli napraviti, in pri tem prevrtala vodovodno cev. Vprašanje, ki si ga v Lendavi že dolgo zastavljajo, je, kdo sploh je poklican, da v bližini cest, ob teh navadno tečejo tudi vodovodne, električne in telefonske napeljave, opravlja komunalna ali druga dela. Neodgovorno obnašanje veliko stane, več kot delo, ki ga posamezniki želijo opraviti nestrokovno in poceni, pa čeprav za društvo. Komunalcem smo zaupali vzdrževanje življenjsko pomembnih naprav, zato jim prepustimo, da opravljajo vsa dela, seveda pa si morajo tudi sami priskrbeti načrte komunalnih naprav. V Lendavi je, pravijo občani, malo ljudi, ki vedo, kje so komunalne naprave speljane, čeprav je bilo menda vloženega veliko denarja v kataster komunalnih naprav. Če tega komunalci ne bodo imeli, potem je ves trud zaman, potem si bo lahko vsak privoščil in delal, kar se mu bo zahotelo, vrtal na cesti ali ob njej in podobno. Če pa načrte že imamo, potem jih dajmo v prave roke, drugim pa prepovejmo, da se mešajo v delo komunalcev.

Jani D.

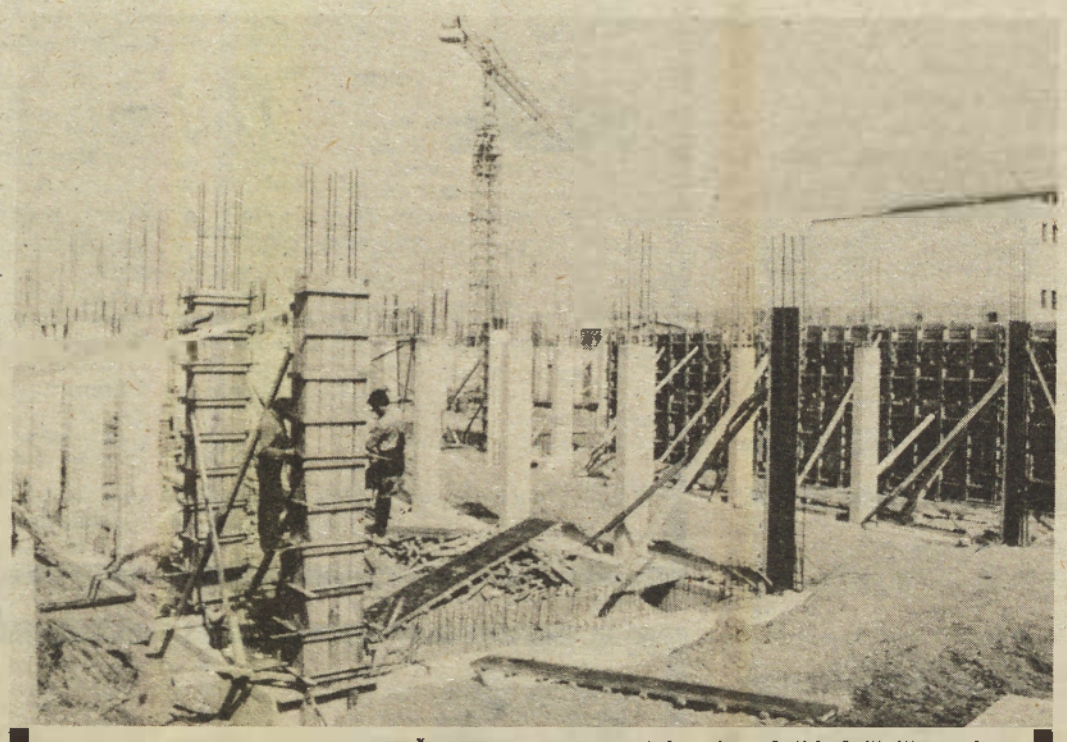

GRADNJA KIRURGIJE V RAKIČANU — Gradbena dela pri gradnji bolnišničnega kompleksa v Rakičanu potekajo po predvidenem programu. Medtem, ko so nekateri manjši objekti že končani, naglo rastejo tudi betonski stebri na kirurškem bloku.

Foto: A. Abraham

Obnova končana do konca leta

Že lep čas v Ljutomeru ni slišati pripomb na račun onesnaževanja tovarne usnja. Vzrok je dokaj enostaven — ljutomerska usnjarna je namreč v fazi rekonstrukcije.

Obnavljajo tovarno in gradijo čistilne naprave, zaradi obnove se proizvodne zmogljivosti ne bodo bistveno povečale, pa tudi sam proizvodni program bo ostal isti. Mesečno bodo predelali 24—26000 kvadratnim metrov svinjskega usnja. Drugačni pa bodo pogoji dela, sicer zaradi sodobnejše tehnologije.

Celotna vrednost investicije je 62 milijonov dinarjev, sama obnova pa poteka v dveh fazah. V prvi bodo prenovili celotno tovarniško poslopje, montirali nekatere nove stroje za obdelavo usnja, ostale pa (v skladu s stabilizacijskimi ukrepi) generalno popravili.

Uredili bodo tudi sanitarije in prostore za družbeno prehrano delavcev. V drugi fazi pa bodo zgradili čistilno napravo, ki bo prva taka v Jugoslaviji. Od 72 usnjarn namreč nihče ena ni našla ustreznega in učinkovitega načina čiščenja odpadnih voda. Za ljutomersko tovarno je bil narejen prvi takšen projekt, ki se bo vklapljal v celoten čistilni sistem mesta Ljutomer. Po predvidevanjih naj bi ta faza bila gotova do konca letošnjega leta.

Še vedno pa bo potrebno rešiti spor z ribiško družino Ljutomer. Šele takrat bodo razmere v tovarni v celoti urejene.

D. L.

S prihodom pomladanskih dni je vedno bolj čutiti živahno dejavnost med taborniškimi vrstami. Tako so se v Bakovcih (na sliki) minulo soboto srečali mlajši taborniki (medvedki in čebelice) iz murskosoboškega odreda Črni teloh in bakovskega Podlesne vetrnice, da bi pomladi zaželeli »Dober dan, pomlad!« Tako se namreč imenuje akcija, ki so jo izvedli vsi odredi soboške zveze. Taborniki se sedaj najbolj vneto pripravljajo na mnogoboje, ki bodo v mesecu aprilu in maju. 22. april je dan slovenskih tabornikov in če bo za to vse nared, bo takrat tudi otvoritev novega taborniškega doma v Domanjševcih. V njegovo ureditev so soboški taborniki vložili veliko prostovoljnega dela pa tudi sredstev. (AD)

foto Dušan Antolin

5. junija Vestnikov izlet

Tudi letos bo Vestnik popeljal svoje zveste naročnike na enodnevni izlet. Tokrat se bomo popeljali 5. junija z vlakom na Koroško. Izmed tistih naročnikov, ki bodo do konca aprila poravnali celoletno naročnino, bomo izžrebali srečneže, ki bodo potovali z Vestnikovim vlakom brezplačno. Ne zamudite priložnosti, naročnino pa lahko poravnate pri vašem pismonoši ali na upravi Vestnika v Murski Soboti vsak dan od 7. do 13. ure in ob sobotah od 8. do 12. ure.

Mineralcem slabo kaže

Analize zadnjih petih let kažejo, da se ekonomski položaj proizvodnje mineralnih voda doma in na tujem čedalje bolj slabša. Razloge za to gre iskati v vsesplošnem zastoju porabe mineralnih vod ob hkratnem povečevanju proizvodnih kapacitet, ki pri nekaterih proizvajalcih niso zadostno izkoriščene. Očiten je tudi padec ekonomičnosti in rentabilnosti kot posledica razkoraka med hitro naraščajočimi cenami repromaterialov, energije in transporta in znatno počasnejšim rastom cen mineralnih vod ..

To je le nekaj temeljnih ugotovitev z zadnje skupščine poslovne skupnosti proizvajalcev mineralnih vod Jugoslavije v Novem Sadu, ki so se je poleg proizvajalcev udeležili še predstavniki zvezne gospodarske zbornice in nekaterih uglednih znanstvenih ustanov iz Beograda.

Podatki o uresničevanju srednjeročnega načrta za leto 1981 namreč svarijo, da planiranje v tej gospodarski panogi ni bilo dovolj realno, saj so nekateri proizvajalci računali na letno povečanje proizvodnje kar za 15 do 20 odstotkov letno. Poprečen skupen porast naj bi znašal okoli 9 odstotkov, v resnici pa ni bil dosežen niti en odstotek.

Zaradi takih gibanj in očitnih tendenc po nelojalni konkurenci — nekateri novi in manjši proizvajalci mineralnih vod pri nas namreč računajo na tržišča, ki jih nameravajo dobesedno vzeti drugim — so tudi v delovni organizaciji Radenska, ki pokriva kar 40 odstotkov tovrstnih potreb v državi, upravičeno zaskrbljeni. Jasno, da se zato toliko bolj zavzemajo za realno planiranje in usklajevanje na ravni panoge.

V zvezi s statutom proizvajalcev mineralnih vod , je bilo na navedeni skupščini dogovorjeno, da predlagajo določene spremembe pravilnika o mineralnih vodah in njegovo uskladitev z mednarodnimi predpisi. Poleg tega so udeleženci sprejeli program kongresa evropskega združenja mineralnih vod GESEM-UNESEM, ki bo od 12. do 14. maja v Dubrovniku.

B. Ž.

Gorazd inovator v šoli

Na učenca 7. razreda osnovne šole Edvard Kardelj v Murski Soboti GORAZDA GROFA nas je opozoril njegov razrednik in dejal, da je to fant, za katerega bi lahko rekli šolski inovator. Za kaj gre?

Gorazd se je pred tremi leti vključil v modelarski krožek. Ves čas je marljivo delal, se izpopolnjeval, predvsem v brodomodelarstvu in naposled je sam pripravil načrt ter tudi izdelal model čolna gliserja. Te dni je končal z deli in namerava se udeležiti občinskega tekmovanja, po tihem pa upa, da se mu bo morda uspelo uvrstiti celo na državno prvenstvo modelarjev. Njegov načrt je namreč popolnoma izviren, takih primerov pa je med učenci osnovnih šol pri nas zelo malo.

Gorazd s svojim modelom čolna gliserja, za katerega je tudi sam izdelal načrt. (Foto: J. G.)

V čem vidi pravzaprav koristnost tega dela, ki mu vzame veliko prostega časa?

»Mislim, da mi bo to zelo koristilo v nadaljnjem življenju. Rad se bi namreč šolal za konstruktorja ali strojnika in izkušnje, ki si jih nabiram sedaj, mi bodo prav gotovo še marsikdaj prišle prav.«

Le tako naprej!

J. G.

SPEEDWAY — DRŽAVNO PRVENSTVO

Kekec pred Kocmu tom in Kocuvanom

V Mestnem vrtu v Osijeku je bila prva letošnja dirka za državno prvenstvo v speedwayu v prvi in drugi ligi. Tako kot na vseh jugoslovanskih tekmovanjih, so tudi tokrat imeli največ uspeha speedwayisti iz Pomurja. Najuspešnejši tekmovalec je bil tokrat Stefan Kekec, član AMD Gorenje-Varstroj Lendava, letošnji republiški prvak, ki je osvojil vseh možnih 15 točk, in tako zasedel prvo mesto pred Radgončanoma Kocmutom 12 in lanskoletnim državnim prvakom Kocuvanom, ki se je zaradi dveh padcev moral zadovoljiti s tretjim mestom.

Rezultati prve dirke — I. liga: 1. Š. Kekec (GV) 15, 2. Kocmut (GR) 12, 3. Kocuvan (GR) 11, 4.—7. Horvat (GV), Omerzel in Gerjevič (Krško) ter Pavlic (Prelog) po 10 točk, 8.—9. Korovljevič (Osijek) in Žibert (Krško) po 9, 10. Tominac (Pan) 6, 11. Cajner (Pan) 5, 12.—14. Smolko (GR), Časar in Jaušovec (oba GV) po 3, 15. Vrbnjak (GR) 2 in 16. Šmit (Pan) 1 točko.

V drugi ligi je zmagal Tominac (Pan) z 12 točkami pred J. Kekcem (GV) 11 točk.

F. Maučec

Takšni prizori so tudi v naših hribovitejših krajih čedalje redkejši, vse manj je vinogradov s količi, še manj pa ljudi, ki so voljni prijeti za motike. Tale posnetek je iz vinograda Marije in Lovrenca Vogrinec v Rodmoščih pri Gornji Radgoni.

L. K.

Lep primer spoštovanja minulega dela

Sindikat skromnega, pa zato delovno vnetega kolektiva tovarne močnih krmil iz Murske Sobote tudi letos, sicer v svojem težkem stabilizacijskem programu, ni pozabil na svoje, še upokojene sodelavce. Minulo sredo se je po svojih najvišjih predstavnikih sestal z vsemi upokojenimi delavci in jih po svojih možnostih tudi pogostil. Vzdušje tovariškega srečanja je pokazalo, da mlajši kolektiv spoštuje vloženo delo upokojenih delavcev, upokojeni delavci pa se veselijo uspešnega poslovanja sedanjega kolektiva.

Upokojeni delavci se javno zahvaljujemo kolektivu tovarne močnih krmil v Murski Soboti za tovariško srečanje z željo, da bi naj njihova in še vedno naša tovarna močnih krmil rastla tako, da bo v zadovoljstvo in korist zaposlenim kolektiva, kakor tudi vsem, ki koristijo njene, danes tako iskane, izdelke za proizvodnjo cenenega mesa.

UPOKOJENCI

RADENCI

ODPRLI KOLESARSKO POT TREH SRC

Preteklo soboto so v Radencih odprli KOLESARSKO POT TREH SRC, ki povezuje Radence — Mursko Soboto — Moravce — Banovce — Ljutomer — Gornjo Radgono. Z njo želi delovna organizacija Radenska razširiti in popestriti svojo rekreacijsko ponudbo, saj si bodo lahko krajani in gostje izposojali kolesa ter se odpravljali na izlete po Pomurju. Pripravljene so tri različno dolge kolesarske poti treh src in sicer 16, 35 in 90 kilometrov. Vsak, ki bo prevozil eno od poti, bo prejel bronasto, srebrno ali zlato značko. Potem, ko je generalni direktor Radenske Feri Horvat predal namenu kolesarsko postajo v Radencih in s tem odprl kolesarsko pot treh src, so jo prvi prevozili kolesarji ljubljanskega Roga in Pomurja. Med prvimi, ki je prevozil »zlato transverzalo treh src« je bil Tone Fornezzi-TOF. Na fotografiji: Generalni direktor Radenske Feri Horvat odpira kolesarsko postajo v Radencih.

Foto: Dani Mauko

inles okna
v akciji varčevanja z energijo
kombivak